

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Έλεγχος Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

**ΕΛΕΧΓΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ: ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ: ΕΕ-ΕΥ 32/2025

05 Αυγούστου 2025

Πίνακας Περιεχομένων

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή	iii
Πίνακας Συντομογραφιών.....	iv
1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου	1
2. Εισαγωγή	9
3. Ανάλυση Ευρημάτων και συστάσεις.	12
4. Παραρτήματα.....	40
Παράρτημα Ι: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή.....	40
Παράρτημα ΙΙ: Μεθοδολογία.....	41
Παράρτημα ΙΙΙ: Αυτούσιες απαντητικές επιστολές από Ελεγχόμενους Φορείς	43

Προλογισμός Γενικού Ελεγκτή

Η Έκθεση αφορά στον έλεγχο του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και εστιάζει κυρίως στην παρακολούθηση των εξελίξεων (follow up) σε θέματα που αναδείχθηκαν σε προηγούμενους ελέγχους της Υπηρεσίας μας. Επίσης περιλαμβάνει εξέταση δειγματοληπτικών συναλλαγών.

Περιβαλλοντικά Θέματα

1. Μη συμμόρφωση με Οδηγία 92/43/ΕΟΚ (Οικοτόπων)

- Καθυστέρηση στον καθορισμό ειδικών στόχων διατήρησης και μέτρων διαχείρισης.
- Παραπομπή της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) το 2024.

2. Μη συμμόρφωση με Οδηγία 99/31/ΕΚ (Χωματερές Βατί και Κοτσιάτης)

- Καταδίκη το 2013, νέα παραπομπή το 2025, με αίτημα την επιβολή χρηματικών κυρώσεων.

3. Κούκλια – Πολεοδομικές αλλαγές

- Αλλαγή πολεοδομικού καθεστώτος που ευνόησε συγκεκριμένη εταιρεία.
- Εκκρεμεί αστυνομική έρευνα από το 2020.

4. Αγία Θέκλα – Αναπτύξεις από Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ)

- Παραβιάσεις αδειών, προσθήκες χωρίς έγκριση σε μεικτή τουριστική ανάπτυξη.
- Ανέγερση παραθεριστικών κατοικιών χωρίς την εξασφάλιση των σχετικών αδειών. Εκκρεμεί έρευνα από την Αστυνομία.

5. Πυρκαγιές σε μονάδες ανακύκλωσης

- Παρέμβαση του Τμήματος Περιβάλλοντος για τροποποίηση αδειών.

6. Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Λακατάμειας

- Έναρξη έργου χωρίς Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

7. Παράνομες επεμβάσεις σε ποτάμια (Κρυός, Άμαθος)

- Διαπιστωμένες παραβάσεις, εκκρεμούν τεχνικές ενέργειες.

8. Ακάμας – Παράνομα υποστατικά

- Παρά τις διαβεβαιώσεις, εξακολουθούν να υφίστανται.

Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη

9. Παράνομη οικοδομή σε κτηνοτροφικό οικόπεδο

- Εκκρεμεί αστυνομική έρευνα.

10. Κτηνοτροφική μονάδα εντός Natura 2000

- Παράνομη λειτουργία από το 2015, συνεχίζεται παρά δικαστική απόφαση κατεδάφισης.

Γενικότερο Σχόλιο

Εντοπίζονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις στη συμμόρφωση της ΚΔ με συγκεκριμένες Οδηγίες της ΕΕ για περιβαλλοντικά θέματα.

Επίσης παρατηρείται σημαντική δυσκινησία του κράτους να υιοθετήσει δραστικά και άμεσα θεραπευτικά μέτρα όπου εντοπίζονται περιβαλλοντικές παραβιάσεις/παράνομιες.

Ανδρέας Παπακωνσταντίνου
Γενικός Ελεγκτής

05 Αυγούστου 2025

Πίνακας Συντομογραφιών

ΓΑΑΠ	Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
ΓΔΓΑΑ	Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
ΓΔΠ	Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
ΔΛΟ	Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες
ΕΓ	Επαρχιακό Γραφείο
ΕΔ	Επαρχιακή Διοίκηση
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕπ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΙΓΕ	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
ΚΓ	Κεντρικά Γραφεία
ΚΔ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΚΟΑΠ	Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
ΚΥ	Κτηνιατρικές Υπηρεσίες
ΠΕΑ	Πειραματική Έπαυλη Αθαλάσσης
ΣΑΛ	Συμβούλιο Αποχετεύσεως Λευκωσίας
ΣΑΛΑ	Συμβούλιο Αποχετεύσεως Λεμεσού Αμαθούντας
ΣΑΛ/κας	Συμβούλιο Αποχετεύσεως Λάρνακας
ΣΑΠΑ	Συμβούλιο Αποχετεύσεως Πάφου
ΣΑΠΑΝ	Συμβούλιο Αποχετεύσεως Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας
ΣΤΝ	Σύστημα Τιμολόγησης Νερού
ΤΑΥ	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
ΤΓ	Τμήμα Γεωργίας
ΤΠ	Τμήμα Περιβάλλοντος
ΥΣ	Υπουργικό Συμβούλιο
ΥΜΛ	Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΧΥΤΥ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων
FIMAS	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου

1. Σύνοψη αποτελεσμάτων ελέγχου

Η Έκθεση αποτυπώνει ευρήματα που αφορούν στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔΓΑΑ) και Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος (ΓΔΠ), του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ), που προέκυψαν από την παρακολούθηση προηγούμενων ελέγχων, νέες καταγγελίες και την εξακρίβωση της ορθότητας και κανονικότητας δείγματος συναλλαγών του Υπουργείου ΓΑΑΠ, που επιλέχθηκε βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογίας, στο πλαίσιο του ελέγχου που αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) για το 2023. Όσον αφορά στα Τμήματα Δασών (ΤΔ) και Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ), καθώς και την Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων, θα δημοσιοποιήσουμε ξεχωριστές Ειδικές Εκθέσεις μετά την ολοκλήρωση σχετικών ελέγχων συμμόρφωσης που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος

1.1 Μεταξύ Ιουνίου 2021 και Δεκεμβρίου 2024, το ζήτημα της μη συμμόρφωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΚΔ) με τις πρόνοιες της Οδηγίας των Οικοτόπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (92/43/ΕΟΚ) κλιμακώθηκε σημαντικά, οδηγώντας σε επίσημη διαδικασία επί παραβάσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ). Παρά τις έγκαιρες προειδοποιήσεις και τις επανειλημμένες εκφράσεις ανησυχίας από την Υπηρεσία μας, δεν προχώρησε ο καθορισμός ειδικών στόχων διατήρησης και μέτρων διαχείρισης, μέσω της έκδοσης των προνοούμενων από την εθνική νομοθεσία Διαταγμάτων Προστασίας και Διαχείρισης.

Όπως απεικονίζεται στο πιο κάτω χρονοδιάγραμμα, η κατάσταση εξελίχθηκε από προειδοποιητική επιστολή (2021) σε αιτιολογημένη γνώμη (2022) και τελικά σε παραπομπή στο Δικαστήριο της ΕΕ (2024). Αν και η Υπουργός, τον Απρίλιο 2024, μας ανέφερε ότι θα εκδίδονταν 27 διατάγματα έως το τέλος του 2025, η μη επίτευξη προόδου προκαλεί ανησυχίες ως προς την αποτελεσματική υλοποίησή του στόχου αυτού.

Χρονοδιάγραμμα Ενεργειών – Μη Συμμόρφωση με Οδηγία της ΕΕ

Ημερομηνία	Ενέργεια
Ιούνιος 2021	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕπ) αποστέλλει προειδοποιητική επιστολή στην Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ).
Αύγουστος 2021	Επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ εκφράζοντας σοβαρές ανησυχίες για την κατάσταση.
Οκτώβριος 2021	Απάντηση του Υπουργού ΓΑΑΠ: Έκδοση Διαταγμάτων Προστασίας και Διαχείρισης σταδιακά και καθορισμός ειδικών στόχων διατήρησης.
Απρίλιος 2022	Αιτιολογημένη γνώμη της ΕΕπ για συνεχιζόμενη μη συμμόρφωση της ΚΔ.
Μάρτιος 2024	Απόφαση ΕΕπ για παραπομπή της ΚΔ στο Δικαστήριο της ΕΕ. Εκ νέου έκφραση ανησυχιών της Υπηρεσίας μας.
Απρίλιος 2024	Αναγνώριση ανησυχιών από Υπουργό ΓΑΑΠ και παρουσίαση χρονοδιαγράμματος ενεργειών, με στόχο την έκδοση 27 Διαταγμάτων έως το τέλος του 2025.
Δεκέμβριος 2024	Αίτημα της Υπηρεσίας μας προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ για ενημέρωση για τις εξελίξεις, χωρίς μέχρι σήμερα ανταπόκριση.

1.2 Η Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) έχει παραπεμφθεί δύο φορές στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) λόγω μη συμμόρφωσης με την Οδηγία 99/31/ΕΚ για την υγειονομική ταφή αποβλήτων, αναφορικά με τις χωματερές στο Βατί και στον Κοτσιάτη. Παρά την καταδίκη της ΚΔ το 2013 και τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι εν λόγω χώροι εξακολουθούσαν να λειτουργούν ή να μην έχουν αποκατασταθεί μέχρι το 2025. Η καθυστέρηση στην πλήρη αποκατάσταση, σε αντίθεση με την επιτυχή διαχείριση άλλων παρόμοιων χώρων, οδήγησε σε νέα παραπομπή από την ΕΕπ το 2025 με αίτημα επιβολής οικονομικών κυρώσεων. Η κατάσταση δημιουργεί πλέον σοβαρό κίνδυνο επιβολής οικονομικών κυρώσεων για την ΚΔ και απαιτεί άμεση ανταπόκριση από το αρμόδιο Υπουργείο, με σαφές χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των απαιτούμενων εργασιών.

Ακολουθεί πίνακας με το χρονοδιάγραμμα των βασικών γεγονότων που σχετίζονται με τα πιο πάνω:

Χρονοδιάγραμμα Γεγονότων - Μη Συμμόρφωση με Οδηγία 99/31/ΕΚ

Ημερομηνία	Γεγονός
2012	Η Υπηρεσία μας εκφράζει ανησυχίες για τη μη συμμόρφωση της ΚΔ με την Οδηγία 99/31/ΕΚ.
2013	Καταδίκη της ΚΔ από το ΔΕΕ λόγω συνέχισης λειτουργίας των χωματερών Βατί και Κοτσιάτη.
2017	Προκήρυξη διαγωνισμών για αποκατάσταση των χωματερών με ορίζοντα υλοποίησης έως το 2020.
2021	Νέος διαγωνισμός για αποκατάσταση του Κοτσιάτη με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης τον Αύγουστο του 2024. Ωστόσο, οι εργασίες δεν έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα.
2023	Νέος διαγωνισμός για αποκατάσταση του Βατί, με χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης τον Σεπτέμβριο του 2025.
2025	Νέα παραπομπή της ΚΔ στο ΔΕΕ από την ΕΕπ με αίτημα επιβολής οικονομικών κυρώσεων.

1.3 Στο πλαίσιο εφαρμογής Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ) για τη διαχείριση της Χερσονήσου Ακάμα, προωθήθηκε αλλαγή πολεοδομικού καθεστώτος σε κρατική δασική γη στα Κούκλια, με σκοπό τη διευκόλυνση σχεδίου ανταλλαγής με ιδιωτικά τεμάχια στον Ακάμα, καθώς και των παρακείμενων ιδιωτικών τεμαχίων, για δημιουργία πρόσβασης στα κρατικά τεμάχια. Αν και η ανταλλαγή τελικά δεν πραγματοποιήθηκε, τα ιδιωτικά τεμάχια στα Κούκλια διατήρησαν το ευνοϊκό πολεοδομικό καθεστώς. Η Υπηρεσία μας, με την Ειδική Έκθεση ΥΕΣ/01/2019, ανέδειξε σοβαρές ανησυχίες για τον χειρισμό της υπόθεσης, κάνοντας λόγο για ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένης εταιρείας. Στη βάση των ευρημάτων, διατάχθηκε διοικητική έρευνα και συγκροτήθηκε Ερευνητική Επιτροπή, η οποία ολοκλήρωσε τις εργασίες της τον Φεβρουάριο 2020. Μετά την αποστολή σχετικής έκθεσης στον Γενικό Εισαγγελέα από το Υπουργείο Εσωτερικών, διατάχθηκε αστυνομική έρευνα, η οποία παραμένει μέχρι σήμερα σε εκκρεμότητα.

1.4 Αναπτύξεις στην περιοχή Αγίας Θέκλας της Επαρχίας Αμμοχώστου (Ειδική Έκθεσή αρ. ΠΕ/02/2021).

α. Μικτή Τουριστική Ανάπτυξη

Κατά την περίοδο 2017–2021, καταγράφηκαν σοβαρές παραβιάσεις της πολεοδομικής νομοθεσίας από εταιρεία συμφερόντων Πολιτικά Εκτεθειμένου Προσώπου (ΠΕΠ) σε σχέση με μεικτή ανάπτυξη, περιλαμβανομένης της ανέγερσης πρόσθετων ορόφων χωρίς σχετική άδεια. Οι σχετικές αιτήσεις για νομιμοποίηση των παραβιάσεων απορρίφθηκαν διαδοχικά από την Πολεοδομική Αρχή, τον Υπουργό Εσωτερικών και, τελικά, στη βάση γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής, σύμφωνα με την οποία απαγορευόταν η παρέκκλιση από τους υφιστάμενους συντελεστές ανάπτυξης, και από το ΥΣ. Ωστόσο, τον Ιανουάριο 2025, το Διοικητικό Δικαστήριο ακύρωσε τις απορριπτικές αποφάσεις της Πολεοδομικής Αρχής, επισημαίνοντας ελλείψεις στη δέουσα περιβαλλοντική αξιολόγηση και ανεπαρκή αιτιολόγηση από τις αρμόδιες αρχές. Η υπόθεση καταδεικνύει προβληματικά σημεία στη διαδικασία εφαρμογής της πολεοδομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής και υπογραμμίζει την ανάγκη για θεσμική διαφάνεια και αυστηρή τήρηση των προνοιών της νομοθεσίας.

Ακολουθεί πίνακας με το χρονοδιάγραμμα των βασικών γεγονότων που σχετίζονται με τα πιο πάνω:

Χρονοδιάγραμμα Γεγονότων - Υπόθεση Πολεοδομικής Παραβίασης από Εταιρεία ΠΕΠ

Ημερομηνία	Γεγονός
2017 – 2021	Παραβίαση ουσιαδών όρων πολεοδομικής άδειας από εταιρεία συμφερόντων ΠΕΠ (ανέγερση πρόσθετων ορόφων), υποβολή νέας αίτησης και απόρριψή της από την Πολεοδομική Αρχή.
Ιανουάριος 2021	Απόρριψη σχετικής Ιεραρχικής Προσφυγής από τον Υπουργό Εσωτερικών.
Αύγουστος 2021	Επιβολή διοικητικού προστίμου από την Πολεοδομική Αρχή.
Φεβρουάριος 2021	Προσφυγή των αιτητών στο Διοικητικό Δικαστήριο.
Ιούνιος 2021	Έκδοση Έκθεσης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης από Περιβαλλοντική Αρχή για την εν λόγω περιοχή, με νομικά δεσμευτικούς όρους.
Ιανουάριος 2023	Εξουσιοδότηση από ΥΣ για χορήγηση προσωρινής πολεοδομικής άδειας πέντε ετών κατά παρέκκλιση.
Ιούνιος 2023	Ανάκληση της Απόφασης του ΥΣ λόγω αντίθεσης με τους νομικά δεσμευτικούς όρους της Περιβαλλοντικής Αρχής.
Οκτώβριος – Νοέμβριος 2023	Απόρριψη αιτήσεων για προσθηκομετατροπές και οικοπεδοποίηση από την Πολεοδομική Αρχή.
Ιανουάριος 2025	Ακύρωση των απορριπτικών αποφάσεων από το Διοικητικό Δικαστήριο λόγω ελλιπούς περιβαλλοντικής αξιολόγησης και ανεπαρκούς αιτιολόγησης από τον Υπουργό Εσωτερικών.

β. Παραθεριστικές οικίες.

Τον Απρίλιο 2021, διαπιστώθηκε ότι εταιρεία συμφερόντων του ίδιου ΠΕΠ προχώρησε στην ανέγερση παραθεριστικών οικιών πριν την εξασφάλιση των απαιτούμενων πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών. Μετά από παρέμβαση της Υπηρεσίας μας, ο Δήμος Σωτήρας προέβη σε καταγγελία των επιβλεπόντων μηχανικών του έργου στο Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ), ενώ η υπόθεση διαβιβάστηκε επίσης στον Γενικό Εισαγγελέα για ενδεχόμενη διερεύνηση ποινικών, αστικών ή πειθαρχικών ευθυνών. Παρά τη σοβαρότητα των παραβάσεων, μέχρι σήμερα η υπόθεση παραμένει εκκρεμής.

1.5 Στην Ειδική Έκθεση μας ΓΔΠ/01/2024 εκφράσαμε ανησυχία για τους κινδύνους από τη συσσώρευση αποβλήτων σε μονάδες ανακύκλωσης στη βιομηχανική ζώνη Γερίου – Ιδαίου, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τις επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές σε τέτοια υποστατικά. Μετά από νέα πυρκαγιά σε εργοστάσιο επεξεργασίας ιατρικών αποβλήτων και αποβλήτων συσσωρευτών και μικρών ποσοτήτων υγρών χημικών, τον Δεκέμβριο 2024, στην ίδια περιοχή, επαναφέραμε το θέμα ενώπιον του Τμήματος Περιβάλλοντος (ΤΠ), τονίζοντας τις σοβαρές επιπτώσεις, τόσο στο περιβάλλον, όσο και στην υγεία των πολιτών. Όπως μας πληροφόρησε το ΤΠ, τον Απρίλιο 2024, ανέθεσε σε επιθεωρήτρια την εποπτεία τήρησης της νομοθεσίας στην υπό αναφορά περιοχή και με τη συμβολή της Πυροσβεστικής

Υπηρεσίας προχώρησε στην τροποποίηση των αδειών των Φορέων Εκμετάλλευσης στις οποίες περιλαμβάνονται οι υποχρεώσεις τους για τη λήψη μέτρων πυροπροστασίας και πυρόσβεσης.

1.6 Το έργο της Ανάπτυξης του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Λακατάμειας (ΚΠΕΛ), που εντάσσεται στον Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό Αστικού Γραμμικού Πάρκου Πεδιαίου και υλοποιείται από τους Δήμους Λευκωσίας, Στροβόλου και Λακατάμειας, με συγχρηματοδότηση της ΕΕ, αδειοδοτήθηκε και άρχισε να κατασκευάζεται, χωρίς να υποβληθεί σε Μελέτη Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σύμφωνα με σχετική υπόδειξη του ΤΠ.

Παρά την πιο πάνω υπόδειξή του, το ΤΠ μάς πληροφόρησε στη συνέχεια ότι, στο πλαίσιο αξιολόγησης της πολεοδομικής αίτησης του Δήμου Λακατάμειας για την ανέγερση του ΚΠΕΛ, κατέληξε ότι το έργο μπορεί να υλοποιηθεί με περιβαλλοντικά αποδεκτό τρόπο, καθώς βρίσκεται εκτός περιοχής του Δικτύου Natura 2000 και της ενεργής κοίτης του ποταμού και ότι παρακολουθείται η κατασκευή του. Μας ανέφερε επίσης ότι τα απόβλητα απομακρύνθηκαν και δεν διαπιστώθηκε οποιαδήποτε επίπτωση στον υπόγειο υδροφόρο.

1.7 Στο πλαίσιο διερεύνησης καταγγελίας για ανέγερση ιδιωτικής κατοικίας μέσα ή παρά την κοίτη του ποταμού Κρουού στην Κοινότητα Πάνω Πλατρών με πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ζητήσαμε τις απόψεις των αρμόδιων Τμημάτων. Το ΤΔ μας πληροφόρησε ότι δεν διαπίστωσε παράβαση όσον αφορά στις αρμοδιότητές του, ενώ ο Επαρχιακός Οργανισμός Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ) Λεμεσού ανέφερε ότι, λόγω του ότι η πολεοδομική άδεια που είχε εκδοθεί για το έργο έληξε τον Ιούλιο του 2024, ενώ οι εργασίες ξεκίνησαν πριν την έκδοση άδειας οικοδομής, προχώρησε στην έκδοση Διατάγματος Αναστολής Εργασιών. Το ΤΠ μάς ενημέρωσε ότι εξετάζει την πιθανή παρέμβαση στον ποταμό και το ΤΑΥ ανέφερε ότι, προκειμένου να εκφράσει απόψεις, ανέμενε από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας την υποβολή τοπογραφικών σχεδίων.

1.8 Η Επαρχιακή Διοίκηση (ΕΔ) Πάφου, μας ενημέρωσε ότι, σύμφωνα με πληροφόρηση που έλαβε από τον Δήμο Πέγειας, συγκεκριμένες παράνομες κατασκευές, στις οποίες περιλαμβάνονταν και

συγκεκριμένο εστιατόριο στον Άσπρο Ποταμό και αναψυκτήριο στον Νότιο Κόλπο Λάρας, εντός της Χερσονήσου Ακάμα, κατεδαφίστηκαν μετά την προώθηση δικαστικών μέτρων. Ωστόσο, τόσο από φωτογραφικό υλικό που μας υποβλήθηκε όσο και από επιτόπια επίσκεψη, διαπιστώσαμε ότι τα εν λόγω υποστατικά εξακολουθούν να υφίστανται. Τον Ιούνιο του 2024 ζητήσαμε από τον Δήμο Πέγειας τη

διενέργεια επιτόπιας επίσκεψης για επιβεβαίωση της υφιστάμενης κατάστασης. Τον Μάρτιο 2025 ο Δήμος Ακάμα, ως ο πλέον αρμόδιος, μας ενημέρωσε ότι καταβάλλονται έντονες προσπάθειες για απομάκρυνση των παράνομων κατασκευών.

Συναφώς αναφέρουμε ότι, σε μία παρόμοια περίπτωση που αφορούσε σε παράνομο υποστατικό στην Κοινότητα Ίνειας, το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου διέταξε τον Φεβρουάριο του 2025 την κατεδάφισή του εντός δύο μηνών, εκτός αν στο μεταξύ ληφθεί άδεια από την αρμόδια Αρχή.

Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

1.9 Έκδοση πολεοδομικής και οικοδομικής άδειας για νομιμοποίηση υφιστάμενης παράνομης οικοδομής στη Κτηνοτροφική Περιοχή Τίμης Β.

Μισθωτής ανέγειρε το 1996 παράνομα υποστατικά σε κτηνοτροφικό οικόπεδο που διαχειρίζεται το Τμήμα Γεωργίας (ΤΓ) και η Πολεοδομική Αρχή Πάφου χορήγησε πολεοδομικές άδειες, που αφορούσαν σε προσθηκομετατροπές και αλλαγή χρήσης των υποστατικών, χωρίς την προαπαιτούμενη συγκατάθεση του Τμήματος, ως ιδιοκτήτη. Παρά το γεγονός ότι η σύμβαση μίσθωσης του υπό αναφορά κτηνοτροφικού οικοπέδου έληξε στις 31.10.2023, ο μισθωτής εξακολουθεί να το κατέχει παράνομα. Επισημάναμε ότι το ΤΓ, διαχρονικά, απέτυχε να ασκήσει επαρκή διοικητική εποπτεία για το θέμα. Κατόπιν σχετικής ενημέρωσης από την Υπηρεσία μας, ο Γενικός Εισαγγελέας προώθησε, τον Ιανουάριο του 2023 το θέμα στην Αστυνομία και όπως πληροφορηθήκαμε, η διερεύνηση της υπόθεσης βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη.

1.10 Παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά εντός του Δικτύου Natura 2000.

Όπως αναφέρεται εκτενέστερα σε προηγούμενες Ειδικές Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, μεγάλη κτηνοτροφική μονάδα λειτουργεί από το 2015 σε παράνομες εγκαταστάσεις που ανεγέρθηκαν εντός του

Δικτύου Natura 2000. Παρά το γεγονός ότι η Υπηρεσία μας υπέδειξε επανειλημμένα την επιτακτική ανάγκη λήψης ενεργειών προς άρση της παρανομίας, τονίζοντας μάλιστα ότι πρόκειται περί σοβαρού ζητήματος που άπτεται και θεμάτων δημόσιας υγείας, οι παράνομες δραστηριότητες της

κτηνοτροφικής μονάδας συνεχίζονται, με την ανοχή των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών (ΚΥ) και των άλλων αρμόδιων κρατικών Αρχών. Τον Σεπτέμβριο του 2023, το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου διέταξε την κατεδάφιση των υπό αναφορά υποστατικών εντός δύο μηνών, εκτός αν στο μεταξύ εξασφαλιζόταν άδεια από την αρμόδια Αρχή. Ωστόσο, παρά το ότι δεν έχει εξασφαλιστεί η εν λόγω άδεια, τα υποστατικά εξακολουθούν να υφίστανται. Τον Δεκέμβριο του 2024 διαβιβάσαμε το όλο θέμα στον Επίτροπο Διαφάνειας και Μέλη της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς ώστε, ασκώντας τις εκ του Νόμου (Ν.19(Ι)/2022) αρμοδιότητες τους, να αποφασίσουν εάν συντρέχουν λόγοι διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων, που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙΙ του Ποινικού Κώδικα.

1.11 Επέμβαση στην κοίτη ποταμού περιοχή μεταξύ των κοινοτήτων Διερώνας και Πραστειού Κελλακίου.

Στο πλαίσιο εξέτασης καταγγελίας που λάβαμε σχετικά με επέμβαση στην κοίτη ποταμού και εκτροπή της ροής του νερού σε περιοχή μεταξύ των Κοινοτήτων Διερώνας και Πραστειού Κελλακίου, ζητήσαμε πληροφόρηση από το ΤΑΥ, το οποίο μας ενημέρωσε ότι εντόπισε εκτεταμένες επεμβάσεις, τόσο στην εγγεγραμμένη κοίτη του ποταμού Άμαθου όσο και στη ζώνη προστασίας του. Συναφώς, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας μάς ενημέρωσε ότι ολοκλήρωσε τις χωρομετρικές εργασίες και θα προχωρούσε στην ετοιμασία σχεδίου όπου θα φαίνονταν οι επεμβάσεις.

Έλεγχος Συναλλαγών

1.12 Από τον έλεγχο των εισπράξεων και των Μητρώων Βιβλίων Είσπραξης στο ΤΑΥ, προέκυψαν αδυναμίες και παραλείψεις, σε σχέση με την εφαρμογή των Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών (ΔΛΟ), όπως:

- ◆ Μη έγκαιρη ή μη επιστροφή βιβλίων εισπραξης από Λειτουργούς Είσπραξης Εσόδων, ορισμένοι από τους οποίους έχουν πλέον απαλλαγεί από τα καθήκοντά τους, με αποτέλεσμα το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης να μη ενημερώνεται κατάλληλα και να μην ασκείται επαρκής έλεγχος ως προς την ποσότητα των αχρησιμοποίητων βιβλίων εισπραξης στην κατοχή τους.
- ◆ Σε ορισμένες περιπτώσεις εκκρεμούσε η καταστροφή μεγάλου αριθμού χρησιμοποιημένων εντύπων και βιβλίων εισπραξης, παρόλο ότι έχει παρέλθει η ελάχιστη χρονική περίοδος φύλαξης τους.
- ◆ Φύλαξη Μητρώων Βιβλίων Είσπραξης από πρόσωπα τα οποία είναι και Λειτουργοί Είσπραξης Εσόδων.

1.13 Από έλεγχο αποδείξεων εισπραξης συνολικού ποσού ύψους €9,36εκ. διαπιστώσαμε ότι, λόγω αδυναμιών του μηχανογραφημένου Συστήματος Τιμολόγησης Νερού (ΣΤΝ) του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) οι ενδείξεις των υδρομετρητών στα σχετικά τιμολόγια εμφανίζονταν λανθασμένα ως μηδενικές.

1.14 Εντοπίσαμε αδυναμίες και παραλείψεις ως προς τη διαδικασία διεκπεραίωσης των πληρωμών, όπως μη επισύναψη των παραστατικών που να τεκμηριώνουν το ύψος της δαπάνης, κυρίως όσον αφορά στα Συμβούλια Αποχετεύσεων, για πληρωμές ύψους €2,04 εκ., μη σφράγιση με την ένδειξη «ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ» των συνημμένων στα δελτία πληρωμής και μη σφράγιση των τιμολογίων/παραστατικών με την ημερομηνία παραλαβής τους. Επίσης, παρατηρήθηκε καθυστέρηση στη διεκπεραίωση πληρωμών.

1.15 Η ορθότητα των ποσών που καταβάλλει το ΤΑΥ στα Συμβούλια Αποχετεύσεων Λευκωσίας (ΣΑΛ), Λεμεσού-Αμαθούντας (ΣΑΛΑ), Λάρνακας (ΣΑΛ/κας), Πάφου (ΣΑΠΑ) και Παραλιμνίου – Αγίας Νάπας (ΣΑΠΑΝ) για τη συντήρηση των βιολογικών συστημάτων τους δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί, είτε λόγω διαφωνιών που υπάρχουν μεταξύ του Τμήματος και των υπό αναφορά Συμβουλίων, είτε λόγω του ότι δεν επισυνάπτονται στο δελτίο πληρωμής, σε όλες τις περιπτώσεις, αναλυτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τα εν λόγω ποσά.

1.16 Εξακολουθούν να υφίστανται διαφωνίες μεταξύ του ΤΑΥ και των Αναδόχων των Μονάδων αφαλάτωσης νερού Λεμεσού και Λάρνακας, ως προς τον υπολογισμό της τιμής μονάδας απόσβεσης κεφαλαίου και απαιτήσεων και αντιστοίχισης τόκων. Το ΤΑΥ δεν αναγνωρίζει στους λογαριασμούς του τα τιμολογημένα ποσά, αλλά τα ποσά που το ίδιο θεωρεί ορθά. Σε περίπτωση που τελικά διαφανεί ότι το ΤΑΥ οφείλει τα αμφισβητούμενα ποσά, τότε ελλοχεύει ο κίνδυνος να προκύψει ξαφνικά σημαντικό ποσό συσσωρευμένων υποχρεώσεων. Επίσης, η πρακτική που ακολουθείται από το ΤΑΥ, δηλαδή να παραποιεί τα τιμολόγια ώστε τα ποσά να συνάδουν με τους δικούς του υπολογισμούς, αποτελεί παράνομη ενέργεια.

1.17 Λόγω οικονομικής διαφοράς, ύψους €1,01 εκ., μεταξύ του ΤΑΥ και του αναδόχου της σύμβασης για τη Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Στέρεων Οικιακών Απορριμμάτων και του

Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων Επαρχίας Λεμεσού, σε σχέση με την τιμή μονάδας ταφής (€3,78 έναντι €9,27/τόνο του ανάδοχου) του δευτερογενούς καυσίμου RDF στη λεκάνη του Χώρου Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ), δεν κατέστη δυνατή η επιβεβαίωση της ορθότητας της συγκεκριμένης πληρωμής. Μετά τη λύση εργοδότησης που επιβλήθηκε από το ΤΑΥ στις 19.12.2023, το θέμα αναμένεται να λυθεί μέσω δικαστικής διαδικασίας.

1.18 Διαπιστώσαμε τη διενέργεια πληρωμών με χρήση πιστώσεων άλλων κατηγοριών λειτουργικών δαπανών του ΤΑΥ και επαναταξινόμησή τους σε μεταγενέστερο χρόνο, λόγω μη ύπαρξης επαρκών διαθέσιμων πιστώσεων, πρακτική που καταστρατηγεί την έννοια κατάρτισης του Προϋπολογισμού.

1.19 Εντοπίσαμε αδυναμίες στην τήρηση των Καθολικών των Λογαριασμών καταθέσεων και προκαταβολών καθώς και εκκρεμή υπόλοιπα καταθέσεων και προκαταβολών των Κεντρικών Γραφείων του Τμήματος τα οποία δημιουργήθηκαν πριν από πολλά χρόνια και χρήζουν διερεύνησης. Καταγράψαμε επίσης έλλειμα ύψους €207.492 στα διαθέσιμα του Λογαριασμού καταθέσεων «Εισπράξεις Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)» σε σχέση με την υποχρέωση του ΤΑΥ στο Τμήμα Φορολογίας.

1.20 Με τη λήξη της ανανέωσης της αρχικής συμφωνίας εκμετάλλευσης της καντίνας το ΙΓΕ, αντί να προωθήσει διαδικασία προκήρυξης νέου διαγωνισμού, προχώρησε σε συνεχείς ανανεώσεις της συμφωνίας, με συνεχείς μειώσεις του ύψους του ενοικίου.

2. Εισαγωγή

2.1 Κύριες πληροφορίες για ελεγχόμενο Φορέα

Το Υπουργείο ΓΑΑΠ αποτελείται από δύο Γενικές Διευθύνσεις, ΓΔΓΑΑ και τη ΓΔΠ, στις οποίες υπάγονται τα Τμήματα και Υπηρεσίες του Υπουργείου.

Τα σχετικά Κεφάλαια του Προϋπολογισμού του Υπουργείου παρουσιάζονται στον πιο κάτω Πίνακα:

Πίνακας 1: Κεφάλαια Προϋπολογισμού.

Κεφάλαιο Προϋπολογισμού	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
12.01	Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (πρώην Διοίκηση)
12.02	Τμήμα Γεωργίας
12.03	Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
12.04	Κτηνιατρικές Υπηρεσίες
12.05	Τμήμα Δασών
12.06	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
12.07	Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
12.08	Τμήμα Μετεωρολογίας
12.10	Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων
12.11	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
12.12	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
12.13	Τμήμα Περιβάλλοντος

Η ΓΔΠ δημιουργήθηκε στη βάση Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 2.9.2021, με στόχο την αναδιάρθρωση και αναβάθμιση των δομών διαχείρισης των περιβαλλοντικών ζητημάτων. Παράλληλα, η Διοίκηση του Υπουργείου ΓΑΑΠ μετονομάστηκε σε ΓΔΓΑΑ.

Πίνακας 2: Οικονομικά και άλλα στοιχεία.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οικονομικά και άλλα στοιχεία των δύο υπό αναφορά Διευθύνσεων.

Στοιχεία ΓΔ	ΓΔΓΑΑ	ΓΔΠ
Συνολικά Έσοδα	€97.278.437	€125.059.356
Συνολικές Δαπάνες	€326.862.948	€107.672.439
Αριθμός Υπαλλήλων	965	549
Αριθμός Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού	759	937

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι δύο Γενικές Διευθύνσεις και τα αντίστοιχα Τμήματα/Υπηρεσίες του Υπουργείου ΓΑΑΠ που υπάγονται σε αυτές.

Πίνακας 3: Γενικές Διευθύνσεις Υπουργείου ΓΑΑΠ

Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης	Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος
Τμήμα Γεωργίας	Τμήμα Δασών
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Υπηρεσία Μεταλλείων και Λατομείων
Τμήμα Μετεωρολογίας	Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	Τμήμα Περιβάλλοντος

Σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου ΓΑΑΠ για την περίοδο 2024 - 2026, αποστολή του είναι η βιώσιμη ανάπτυξη της γεωργίας, της αλιείας και του αγρο-διατροφικού τομέα, καθώς και η προστασία και αειφόρος διαχείριση του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος και του φυσικού και ορυκτού πλούτου της Κύπρου, μέσω ολοκληρωμένων στρατηγικών, σχεδίων δράσης, της αξιοποίησης των σύγχρονων τεχνολογιών, προώθησης έργων υψηλής προστιθέμενης αξίας και υλοποίησης προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας.

Οι στρατηγικές επιδιώξεις του Υπουργείου ΓΑΑΠ, για τα έτη 2024 - 2026, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4: Στρατηγικές επιδιώξεις Υπουργείου ΓΑΑΠ

A/A	Στρατηγικές επιδιώξεις Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
1.	Μεταρρύθμιση της αγροτικής γεωργικής οικονομίας (γεωργίας, κτηνοτροφίας, ιχθυοκαλλιέργειας) και οικοδόμηση της ανθεκτικότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της.
2.	Προώθηση της πράσινης και της γαλάζιας ανάπτυξης, συμβάλλοντας στην αναδιάρθρωση της οικονομίας.
3.	Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας της Κύπρου.
4.	Προώθηση της αποδοτικής, αειφόρου και βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων.
5.	Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη των κινδύνων.
6.	Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σχέση με την ασφάλεια των τροφίμων και την δημόσια υγεία.
7.	Προώθηση ολοκληρωμένου πλαισίου για την προστασία και ευημερία των ζώων.
8.	Ενίσχυση των διεθνών και περιφερειακών συνεργασιών για αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων.
9.	Αύξηση της αποτελεσματικότητας των Τμημάτων και Υπηρεσιών του Υπουργείου.

Πηγή: Στρατηγικό Σχέδιο Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την περίοδο 2024-2026.

Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τους ελεγχόμενους φορείς και τα Τμήματά τους είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: Υπουργείο ΓΑΑΠ <https://www.gov.cy/moa>.

2.2 Σκοπός του ελέγχου

Βάσει των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος της ΚΔ και του άρθρου 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)/2014), η Ελεγκτική Υπηρεσία

διεξήγαγε έλεγχο επί των Οικονομικών Καταστάσεων της ΚΔ. Σκοπός του ελέγχου ήταν η εξακρίβωση της ορθότητας και κανονικότητας δείγματος συναλλαγών που επιλέχθηκε βάσει συγκεκριμένης μεθοδολογία και αφορούσαν σε εισπράξεις, πληρωμές και απολαβές ατόμων του Υπουργείου ΓΑΑΠ, τόσο όσον αφορά στη ΓΔΓΑΑ όσο και στη ΓΔΠ (Τμήματα/Υπηρεσίες), για το έτος 2023 και αποσκοπούσε στη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των υπό αναφορά οικονομικών καταστάσεων.

Επίσης, ο έλεγχος περιέλαβε τη διερεύνηση καταγγελιών/δημοσιευμάτων και την παρακολούθηση ευρημάτων προηγούμενων ελέγχων, καθώς και την εξακρίβωση του βαθμού συμμόρφωσης των Τμημάτων/Υπηρεσιών των υπό αναφορά δύο Γενικών Διευθύνσεων του Υπουργείου ΓΑΑΠ με το θεσμικό πλαίσιο που τα διέπει.

3. Ανάλυση Ευρημάτων και συστάσεις.

Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης.

3.1 Θέμα: Αποτελεσματική διαχείριση κρατικών χορηγιών.

α. Χορηγία στο Ταμείο Λειτουργίας του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών.

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες Ειδικές Εκθέσεις μας, το ΥΣ με Απόφασή του το 2018, θεσμοθέτησε διαδικασία για την αποτελεσματική διαχείριση των κρατικών χορηγιών, με στόχο τη βελτίωση της χρηστής διακυβέρνησης στις οντότητες που λαμβάνουν κρατική χορηγία και την αποτελεσματική χρηματοοικονομική διαχείριση του δημόσιου χρήματος που παρέχεται με τη χορηγία. Η διαδικασία αυτή χωρίζεται σε τρία επίπεδα, ανάλογα με το ύψος της χορηγίας. Για χορηγίες γενικής φύσεως άνω των €0,5εκ., σε οντότητες Γενικής Κυβέρνησης ή σε οντότητες που ασκείται αποφασιστική ή σημαντική επιρροή από τη Δημοκρατία, απαιτούνται αυξημένες υποχρεώσεις/ενέργειες από τον λήπτη, σύμφωνα με την εγκύκλιο αρ. 1777 του Γενικού Λογιστηρίου. Το 2020 το Γενικό Λογιστήριο, καθόρισε με επιστολή του προς τους Γενικούς Διευθυντές Υπουργείων, Υφυπουργείων και Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης, τις βασικές διαδικασίες ελέγχου ώστε να διασφαλίζεται ότι οι λήπτες των χορηγιών διαχειρίζονται τους δημόσιους πόρους που λαμβάνουν με βάση τις αρχές της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

Κατά το 2023, η ΓΔΓΑΑ κατέβαλε στον ΚΟΑΠ κρατική χορηγία συνολικού ύψους €11.548.430 σε τέσσερις δόσεις. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, εξετάσαμε πληρωμή, ύψους €2.660.800, που αφορούσε στη δεύτερη δόση και διαπιστώσαμε ότι αυτή καταβλήθηκε χωρίς να τεκμηριώνεται, από τη Διεύθυνση Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου ΓΑΑΠ ότι, τόσο το Υπουργείο, όσο και ο ΚΟΑΠ εκπλήρωσαν όλες τις προβλεπόμενες, από την πιο πάνω Απόφαση του ΥΣ και τη σχετική επιστολή του Γενικού Λογιστηρίου, υποχρεώσεις τους.

Συγκεκριμένα, παρατηρήσαμε τα πιο κάτω:

- (i) Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών δεν πιστοποίησε την ύπαρξη Στρατηγικού Προγραμματισμού με πλάνο δράσης, όπως απαιτείται στο σχετικό προβλεπόμενο έντυπο, αλλά σημείωσε ότι αυτό θα υλοποιηθεί με την πλήρη εφαρμογή του τριετούς δημοσιονομικού πλαισίου.
- (ii) Αν και υποβλήθηκε Στρατηγικό Σχέδιο με συμφωνημένο πλάνο δράσης με σαφές χρονοδιάγραμμα, διαπιστώσαμε ότι αυτό δεν περιλάμβανε παρακολούθηση όλων των στόχων που τέθηκαν.
- (iii) Κατά την οριστικοποίηση της πληρωμής, δεν υπήρχε τεκμηρίωση ότι το συμφωνημένο πλάνο δράσης αξιολογείται τακτικά (ανά τρίμηνο) και ότι διενεργούνται οι απαραίτητοι έλεγχοι. Από περαιτέρω έλεγχο που διενεργήσαμε, διαπιστώσαμε ότι αυτά τηρήθηκαν.

β. Κρατική Συνεισφορά στο Ταμείο Πληρωμών του ΚΟΑΠ.

Εξετάσαμε επίσης πληρωμή, ύψους €8.500.000, που αφορούσε στην καταβολή της κρατικής συνεισφοράς στο Ταμείο Πληρωμών του ΚΟΑΠ και διαπιστώσαμε ότι, πριν την καταβολή της συνεισφοράς, δεν λήφθηκαν καταστάσεις τραπεζικών υπολοίπων από τον ΚΟΑΠ, όπως προνοείται στην Εγκύκλιο αρ. 1724 του Υπουργείου Οικονομικών.

Τμήμα Γεωργίας

3.2 Θέμα: Έκδοση πολεοδομικής και οικοδομικής άδειας για νομιμοποίηση υφιστάμενης παράνομης οικοδομής σε κτηνοτροφικό οικόπεδο στην Κτηνοτροφική Περιοχή Τίμης Β.

Όπως αναφέραμε εκτενέστερα στις Ειδικές Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας αρ. ΤΓ/01/2022 και ΓΔΓΑΑ/01/2024, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ) Πάφου χορήγησε δύο πολεοδομικές άδειες, οι οποίες αφορούσαν σε προσθηκομετατροπές σε υφιστάμενο χώρο κτηνοτροφικών υποστατικών και αλλαγή χρήσης, από βοηθητικό χώρο σε κατοικία κατά το 1996, αντίστοιχα, του μισθωτή συγκεκριμένου κτηνοτροφικού οικοπέδου στην κτηνοτροφική περιοχή Τίμης Β. Το ΤΠΟ παρέλειψε να εξασφαλίσει τη συγκατάθεση του ΤΓ, ως διαχειριστή του οικοπέδου, το οποίο ανήκει στην Κυπριακή Δημοκρατία, κατά παράβαση ουσιαστών όρων της σύμβασης μίσθωσης του υπό αναφορά οικοπέδου. Σε συνέχεια σχετικών επί του θέματος ερωτημάτων της Υπηρεσίας μας η Επαρχιακή Διοίκηση (ΕΔ) Πάφου, μας ενημέρωσε τον Φεβρουάριο 2024, ότι οι παρατυπίες που προκύπτουν περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το κλείσιμο βεράντας στην υφιστάμενη οικοδομή, δημιουργία νέων υποστατικών καθώς και ότι, θα απόσπελλε άμεσα επιστολή στον κάτοχο για επαναφορά των υποστατικών σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια.

Τον Μάρτιο 2024 ζητήσαμε τα σχόλια και του ΤΓ αναφορικά με το γεγονός ότι ο μισθωτής του υπό αναφορά οικοπέδου εξακολουθούσε να κατέχει παράνομα το εν λόγω κτηνοτροφικό οικόπεδο, παρά το ότι η μίσθωση έληξε τον Οκτώβριο του 2023. Το ΤΓ μας ενημέρωσε ότι δεν προτίθετο να ανανεώσει την πιο πάνω σύμβαση και ήδη είχε προχωρήσει τις νομικές διαδικασίες έξωσης από το συγκεκριμένο οικόπεδο.

Η Υπηρεσία μας έθεσε επίσης το πιο πάνω θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα στις 17.10.2022 ώστε, ασκώντας κατά την κρίση του τις συνταγματικές εξουσίες, αποφασίσει κατά πόσο συντρέχει λόγος διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών, αστικών ή πειθαρχικών αδικημάτων από οποιοδήποτε πρόσωπο. Τον Ιανουάριο 2023, ο Γενικός Εισαγγελέας προώθησε το θέμα στην Αστυνομία για διερεύνηση και τον Απρίλιο 2024, ενημέρωσε την Υπηρεσία μας ότι, όπως είχε πληροφορηθεί από τον Αρχηγό Αστυνομίας η διερεύνηση της υπόθεσης βρισκόταν σε εξέλιξη και ο φάκελος αναμενόταν να διαβιβαστεί στη Νομική Υπηρεσία για μελέτη και οδηγίες.

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

3.3 Θέμα: Παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά εντός του Δικτύου Natura 2000.

Το θέμα αφορά σε παράνομη κτηνοτροφική μονάδα, με αποθήκη και κατοικία, που λειτουργεί από το 2015, σε αγρόκτημα που ανήκει σε Ιερά Μονή, στον Άγιο Ιωάννη Πάφου, η οποία δεν διαθέτει κωδικό εκμετάλλευσης και που έχει ανεγερθεί παράνομα, χωρίς την εξασφάλιση οποιασδήποτε άδειας, σε πολεοδομική ζώνη Ζ3ΠΤ (προστατευόμενο τοπίο), εντός της Ζώνης Ειδικής Προστασίας «Γκρεμοί του Χανουτάρη», που εφάπτεται της επίσης Ζώνης Ειδικής Προστασίας «Δάσος Πάφου» και γειτνιάζει με τον Τόπο Κοινοτικής Σημασίας «Κουλάδα Κέδρων – Κάμπος» του Δικτύου Natura 2000. Για το θέμα ετοιμάστηκε ξεχωριστή Ειδική Έκθεση με αρ. ΠΕ/01/2020, ενώ σχετικές αναφορές με τις εξελίξεις του θέματος έγιναν και στις Ειδικές Εκθέσεις μας με αρ. ΥΓΑΑΠ/01/2022, αρ. ΥΓΑΑΠ/02/2022 και ΓΔΓΑΑ/01/2024. Παρά το ότι παρήλθαν πέντε χρόνια από τις αρχικές επισημάνσεις μας, και την

επιβεβαίωση της παρανομίας από όλες τις αρμόδιες αρχές, τα παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά εξακολουθούν να υφίστανται και να λειτουργούν.

α. Θέματα αρμοδιοτήτων των ΚΥ.

Παρατηρήσαμε σημαντικές παραβιάσεις διατάξεων αριθμού νομοθεσιών των ΚΥ σχετικά με τη λειτουργία της κτηνοτροφικής μονάδας και τη σήμανση/παρακολούθηση του ζωικού πληθυσμού και θέσαμε ερωτήματα που προκύπτουν ως προς τον τρόπο διάθεσης των, αναμενόμενα, μεγάλων ποσοτήτων γάλακτος ή/και κρέατος που παράγονται, από την κτηνοτροφική μονάδα, με όλους τους συνεπακόλουθους κινδύνους για τη δημόσια υγεία.

Όλα τα θέματα που προέκυψαν τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα τον Σεπτέμβριο του 2020 ο οποίος, με επιστολή του τον Δεκέμβριο 2021, μας ενημέρωσε ότι καταχωρίστηκε υπόθεση, εκ μέρους της Αστυνομίας για αδικήματα κατά παράβαση του περί Υγείας των Ζώων Νόμου (Ν.109(I)/2001) και έδωσε οδηγίες για λήψη νομικών μέτρων εναντίον του ιδιοκτήτη και του κτηνοτρόφου, ως κατόχου της αυθαίρετης κτηνοτροφικής μονάδας. Επίσης, ενημέρωσε το Υπουργείο ΓΑΑΠ ως προς την εξέταση του ενδεχόμενου διάπραξης πειθαρχικών αδικημάτων εκ μέρους Τμημάτων και/ή Υπηρεσιών που εμπίπτουν στον έλεγχο και τη δικαιοδοσία του. Το Υπουργείο ΓΑΑΠ, με μεγάλη καθυστέρηση, μας πληροφόρησε στις 8.2.2023, ότι, με βάση τα αποτελέσματα της διοικητικής έρευνας που διεξάχθηκε για το εν λόγω θέμα, επεσήμανε τον ανεπαρκή χειρισμό της υπόθεσης από τις ΚΥ και ζήτησε όπως οι τελευταίες προχωρήσουν αμέσως, ως αρμόδια Αρχή, με τις δέουσες ενέργειες και συμμόρφωση με τα όσα προβλέπει η σχετική νομοθεσία.

Με σχετική επιστολή μας ημερ. 13.2.2023, προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ εκφράσαμε την άποψη ότι η αναφορά σε «ανεπαρκή χειρισμό» θα έπρεπε να συγκεκριμενοποιηθεί, και ότι, με βάση την πληροφόρηση που λάβαμε, προκύπτει ενδεχόμενο διάπραξης πειθαρχικών παραπτωμάτων από τον Διευθυντή ή/και άλλους λειτουργούς των ΚΥ. Με βάση τα πιο πάνω, ζητήσαμε από τον Υπουργό ΓΑΑΠ να μεριμνήσει αμέσως για την έναρξη πειθαρχικής διερεύνησης του θέματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου (Ν.1/1990). Η ΓΔΓΑΑ μάς πληροφόρησε στις 30.10.2023 ότι το θέμα ετύγχανε χειρισμού και θα μας ενημέρωνε τον Νοέμβριο 2023. Τον Φεβρουάριο 2025 λάβαμε σχετική ενημέρωση από τη ΓΔΓΑΑ (αυτούσια η επιστολή περιλαμβάνεται στο Παράρτημα ΙΙΙ).

β. Θέματα αρμοδιοτήτων Επαρχιακής Διοίκησης Πάφου.

Το 2018 καταχωρίστηκε ποινική υπόθεση στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου εναντίον της πιο πάνω Ιεράς Μονής και του κτηνοτρόφου. Η ΕΔ Πάφου εισηγήθηκε, το 2022, στον Γενικό Εισαγγελέα την αναστολή της ποινικής δίωξης της Ιεράς Μονής, με σαφή όρο μετακίνησης του κτηνοτρόφου εντός δύο ετών και την επανεξέταση της χορήγησης πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση, αναφορικά με την κατοικία εντός της εν λόγω κτηνοτροφικής μονάδας. Η ΕΔ Πάφου ανέφερε επίσης ότι, παρά τις προσπάθειες εξεύρεσης εναλλακτικής τοποθεσίας για πιθανή μεταστέγαση της κτηνοτροφικής μονάδας, αυτό δεν επιτεύχθηκε.

Εκφράσαμε την άποψη ότι, τα πιο πάνω συνιστούν έκδηλη προσπάθεια της ΕΔ Πάφου να παρέμβει στη δικαστική διαδικασία και να προωθήσει διαδικασίες για νομιμοποίηση σοβαρών παρανομιών, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι η παράνομη κτηνοτροφική μονάδα βρίσκεται εντός περιοχών του Δικτύου Natura 2000, ενώ δεν φέρει ούτε κωδικό εκμετάλλευσης από τις ΚΥ, το οποίο σημαίνει ότι τα

ζώα δεν έχουν σημανθεί, ούτε και παρακολουθούνται από τις αρμόδιες Αρχές, κατά παράβαση της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, με όλους τους συνεπακόλουθους κινδύνους για τη δημόσια υγεία.

Το Υπουργείο Εσωτερικών, από το οποίο ζητήσαμε όπως εξετάσει πειθαρχικά το θέμα, μας πληροφόρησε ότι οι ενέργειες της ΕΔ Πάφου ήταν καλόπιστες ότι κατέβαλε ειλικρινή προσπάθεια διαχείρισης του θέματος, χωρίς να παρεμβαίνει σε αρμοδιότητες άλλων θεσμικών οργάνων και, ως εκ τούτου, δεν κρίνει ότι το ζήτημα θα πρέπει να παραπεμφθεί για διερεύνηση πειθαρχικών αδικημάτων.

Τον Σεπτέμβριο του 2023 το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου διέταξε την υπό αναφορά Ιερά Μονή να κατεδαφίσει τα παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά και την περίφραξη στην οποία βρίσκονται, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της απόφασης, εκτός αν στο μεταξύ εξασφαλιστεί σχετική άδεια από την αρμόδια Αρχή. Ζητήσαμε από τον Επαρχιακό Οργανισμό Αυτοδιοίκησης Πάφου όπως ενημερωθούμε για τις σχετικές εξελίξεις, ως η καθ' ύλην αρμόδια αρχή.

Με επιστολή μας ημερ. 10.4.2024 προς τον Πρόεδρο του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου (ΕΤΕΚ) εξ αφορμής δημόσιων δηλώσεων του, σύμφωνα με τις οποίες το Επιμελητήριο θα εξέταζε πειθαρχικά τα μέλη του που εμπλέκονταν στην ανέγερση παράνομων κτηρίων, θέσαμε το υπό αναφορά θέμα ενώπιον του, για χειρισμό στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του. Το ΕΤΕΚ μάς ενημέρωσε ότι θα προχωρούσε στη διερεύνηση του θέματος και σχετικά ζήτησε από το Επαρχιακό Γραφείο Πάφου του ΤΠΟ όπως ενημερωθεί με το όνομα των μελετητών/μελών του Επιμελητηρίου στις αιτήσεις των υπό αναφορά υποστατικών.

Επίσης, με επιστολή μας ημερ. 31.12.2024 θέσαμε τα υπό αναφορά θέματα ενώπιον του Επιτρόπου Διαφάνειας και των Μελών της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, ώστε ασκώντας τις εκ του Νόμου Ν.19(I)/2022 αρμοδιότητες τους, να αποφασίσουν αν συντρέχουν λόγοι διερεύνησης του ενδεχόμενου διάπραξης των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα, τονίζοντας ότι η αναφορά μας αυτή ουδόλως σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί ότι διατυπώνουμε κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων.

Τμήμα Δασών

3.4 Θέμα: Μη τήρηση καθορισμένων διαδικασιών.

Από έλεγχο συναλλαγών εντοπίσαμε αδυναμίες που αφορούσαν περιπτώσεις μη τήρησης των καθορισμένων διαδικασιών από το ΤΔ, οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του Διευθυντή όπως καθυστέρηση στη διενέργεια πληρωμής και κατάλληλη συμπλήρωση Δελτίων Μεταφοράς και Παραλαβής Υλικών.

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

3.5 Θέμα: Έλεγχος Εσόδων.

α. Καταχώριση βιβλίων είσπραξης σε Μητρώα, επιθεώρηση, φύλαξη και καταστροφή τους.

- (i) Σύμφωνα με τη ΔΛΟ 59(β), ο Προϊστάμενος του Τμήματος πρέπει να βεβαιώνεται ότι η ποσότητα των αχρησιμοποίητων βιβλίων είσπραξης στην κατοχή των Λειτουργών Είσπραξης Εσόδων, δεν υπερβαίνει τις τρέχουσες ανάγκες τους.

Από έλεγχο στο Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης των Κεντρικών Γραφείων (ΚΓ) του Τμήματος και του Επαρχιακού Γραφείου (ΕΓ) Πάφου διαπιστώσαμε ότι εκδίδονται νέα βιβλία είσπραξης, χωρίς να έχουν επιστραφεί αυτά που συμπληρώθηκαν, μέχρι και 18 χρόνια πριν. Συνεπώς δεν μπορέσαμε να βεβαιώσουμε κατά πόσο ο αριθμός των εν λόγω βιβλίων που εκδίδονται υπερβαίνει τις τρέχουσες ανάγκες. Επίσης ενημερωθήκαμε ότι, Λειτουργοί των ΚΓ του Τμήματος, που ενεργούσαν στο παρελθόν ως Λειτουργοί Είσπραξης Εσόδων αλλά έχουν απαλλαγεί από τα καθήκοντα αυτά εδώ και αρκετό καιρό, δεν έχουν επιστρέψει ακόμα τα βιβλία εισπράξεων που εκδόθηκαν προς αυτούς ενώ σε άλλες περιπτώσεις όπου αυτά επιστράφηκαν, δεν υπήρχε σχετική καταχώριση στο Μητρώο.

- (ii) Σύμφωνα με τη ΔΛΟ 61, το απόθεμα των βιβλίων είσπραξης, καθώς και το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης, πρέπει να φυλάσσονται κλειδωμένα σε ασφαλές μέρος από πρόσωπο το οποίο δεν είναι Λειτουργός Είσπραξης Εσόδων. Εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί μόνο στις περιπτώσεις γραφείων σε απόκεντρα μέρη, όπου υπάρχει μόνο ένας Λειτουργός. Όπως πληροφορηθήκαμε κατά τον έλεγχο, στο ΕΓ Πάφου, τα Μητρώα Βιβλίων Είσπραξης εξακολουθούν να φυλάσσονται από πρόσωπα τα οποία είναι και Λειτουργοί Είσπραξης Εσόδων. Επίσης παρατηρήσαμε ότι το Μητρώο Βιβλίων Είσπραξης του ΕΓ Πάφου δεν έφερε ένδειξη επιθεώρησης από υπεύθυνο Λειτουργό.

Τα πιο πάνω θέματα καταγράψαμε και στην προηγούμενη σχετική Ειδική Έκθεση ΓΔΓΑΑ/01/2024 και το Τμήμα μάς ανέφερε τότε ότι η σύσταση μας έχει ληφθεί υπόψη και εφαρμόζοταν.

- (iii) **Καταστροφή βιβλίων είσπραξης.** Διαπιστώσαμε ότι δεν έχουν διενεργηθεί καταστροφές των βιβλίων είσπραξης των ΚΓ του Τμήματος και των ΕΓ Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου τα τελευταία χρόνια, παρόλο ότι έχει παρέλθει κατά πολύ η ελάχιστη προβλεπόμενη από τη ΔΛΟ 170 περίοδος φύλαξης των πέντε χρόνων.

β. Ενδείξεις υδρομετρητών.

- (i) Απόδειξη είσπραξης που εκδόθηκε μέσω του μηχανογραφημένου ΣΤΝ για ποσό ύψους €1.754.933, αφορούσε σε δύο τιμολόγια, ένα εκ των οποίων για ποσό ύψους €21.430. Διαπιστώσαμε ότι στο σχετικό τιμολόγιο η προηγούμενη ένδειξη του υδρομετρητή ήταν μηδενική λόγω, όπως μας αναφέρθηκε από Λειτουργό, αλλαγής του υδρομετρητή κατά τη διάρκεια της υπό αναφορά περιόδου.
- (ii) Αποδείξεις είσπραξης που εκδόθηκαν μέσω του μηχανογραφημένου ΣΤΝ για ποσά ύψους €2.279.456 και €5.321.637, αφορούσαν σε τιμολόγια αντίστοιχων ποσών. Διαπιστώσαμε ότι στα σχετικά τιμολόγια οι παρούσες και προηγούμενες ενδείξεις των υδρομετρητών ήταν μηδενικές.

Παρόμοια ευρήματα καταγράψαμε και στο πλαίσιο ελέγχου των Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά τα προηγούμενα έτη και όπως και τότε το ΤΑΥ μάς ανέφερε ότι τα εν λόγω λάθη οφείλονται σε αδυναμίες του ΣΤΝ να εκτυπώνει τις υπό αναφορά ενδείξεις και ότι είχε ειδοποιηθεί ο ανάδοχος Λειτουργίας και Συντήρησης του Συστήματος για να ερευνήσει το θέμα και να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις. Ωστόσο, το συμβόλαιο Λειτουργίας και Συντήρησης του ΣΤΝ έχει λήξει και ως εκ τούτου η αιτία εμφάνισης των υπό αναφορά λαθών δεν έχει εντοπιστεί, ούτε διορθωθεί.

3.6 Θέμα: Εφαρμογή των περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων (Δικαιώματα, Τέλη ή άλλα Χρηματικά Ανταλλάγματα) Κανονισμών (ΚΔΠ 48/2017).

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 10 «Εναρξη Ισχύος» των υπό αναφορά Κανονισμών, οι παροχείς υπηρεσιών νερού ύδρευσης και άρδευσης οφείλουν να εφαρμόσουν τα προβλεπόμενα, κατά περίπτωση, τέλη, σε δύο με έξι μήνες από την ημερομηνία δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, δηλ. στις 10.2.2017. Το Τμήμα δεν έχει προχωρήσει στην πλήρη εφαρμογή του Κανονισμού 5, που αφορά στην είσπραξη των τελών ύδρευσης, κατά παράβαση των προνοιών του.

3.7 Θέμα: Αγορά ύδατος – Μονάδες αφαλάτωσης νερού.

Από έλεγχο οριζόντιων δικλίδων πληρωμών σε 12 πληρωμές, από τις οποίες, σε τέσσερις περιπτώσεις, διενεργήσαμε επιπρόσθετα οικονομικό και κανονιστικό έλεγχο, που αφορούσαν στην αγορά νερού από τις Μονάδες αφαλάτωσης νερού στη Δεκέλεια και Λάρνακα, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

α. Φορολογική μεταχείριση Μονάδων αφαλάτωσης νερού σε κατάσταση αναμονής. Όπως αναφέραμε εκτενέστερα σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, οι πληρωμές που διενεργούσε το ΤΑΥ στους αναδόχους των Μονάδων αφαλάτωσης νερού (Δεκέλειας, Λεμεσού, Λάρνακας και Βασιλικού) μέχρι το 2020 περιλάμβαναν ΦΠΑ 5%, ανεξαρτήτως εάν οι Μονάδες ήταν σε λειτουργία ή εφεδρεία/ κατάσταση αναμονής. Το 2020 ο Έφορος Φορολογίας ζήτησε από τους ανάδοχους των Μονάδων όπως καταβάλλουν ΦΠΑ ύψους 19% όταν οι Μονάδες βρίσκονται σε κατάσταση αναμονής, ωστόσο εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα το θέμα των πληρωμών που διενεργήθηκαν πριν από το 2020.

Το ΤΑΥ απέστειλε σειρά επιστολών από το 2016 έως το 2020, στη Νομική Υπηρεσία για γνωμάτευση χωρίς να λάβει απάντηση. Στις 13.12.2021 στάλθηκε υπενθύμιση και στις 20.6.2024, μετά από περίπου δύο και μισό χρόνια, στάλθηκε νέα υπενθύμιση. Ζητήσαμε να ενημερωθούμε για τις οποιεσδήποτε εξελίξεις και τονίσαμε ότι το Τμήμα όφειλε να παρακολουθεί το θέμα και να αποστέλλει προ πολλού υπενθυμίσεις στη Νομική Υπηρεσία για την επίλυση της εκκρεμότητας.

β. Μονάδες αφαλάτωσης νερού Λεμεσού και Λάρνακας. Για τις εν λόγω Μονάδες οι ανάδοχοι είναι κοινοπραξίες, στις οποίες συμμετέχουν οι ίδιες εταιρείες και ορισμένες από τις διαπιστώσεις μας είναι οι ίδιες ή παρόμοιες και για τις δύο περιπτώσεις.

(i) Μονάδα αφαλάτωσης νερού Λάρνακας. Η σύμβαση για την υπό αναφορά Μονάδα συνολογλήθηκε το 2012 και αφορούσε στην ανακαίνιση της Μονάδας και στη λειτουργία της για περίοδο 25 ετών. Η ανακαίνιση ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2015, οπότε και τέθηκε σε λειτουργία.

Εξετάσαμε πληρωμές για ποσά ύψους €4.368.989 και €4.542.115, προς την κοινοπραξία «Α» για την αγορά αφαλατωμένου νερού στο πλαίσιο της σύμβασης.

Διαπιστώσαμε ότι, η διαφωνία μεταξύ του ΤΑΥ και του αναδόχου της σύμβασης, που αφορά στους υπολογισμούς των απαιτήσεων και αντίστοιχους τόκους, εξακολουθεί να υφίσταται. Ως αποτέλεσμα, τα ποσά των πληρωμών δεν συμφωνούν με τα τιμολόγια. Το ΤΑΥ προχωρά στην πληρωμή βάσει αντιγράφου του τιμολογίου, στο οποίο αναγράφει τα ποσά που θεωρεί σωστά, διαγράφοντας εκείνα που καταγράφει ο ανάδοχος. Επιπλέον, οι πίνακες ανάλυσης ποσοτήτων νερού, οι τιμές μονάδας και οι σχετικοί υπολογισμοί που ετοιμάζονται από τον ανάδοχο δεν προσυπογράφονται από το ΤΑΥ, ενώ οι αντίστοιχοι πίνακες του ΤΑΥ δεν προσυπογράφονται από τον ανάδοχο.

- (ii) **Μονάδα αφαλάτωσης νερού Λεμεσού.** Η σύμβαση για την υπό αναφορά Μονάδα συνολογλήθηκε το 2009 και αφορούσε στην κατασκευή της Μονάδας και τη λειτουργία της για περίοδο 20 ετών. Η κατασκευή ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2012, οπότε και τέθηκε σε λειτουργία.

Στο πλαίσιο ελέγχου οριζόντιων δικλίδων αλλά και παρακολούθησης του θέματος, διαπιστώσαμε ότι, οι διαφορές, μεταξύ του ΤΑΥ και του αναδόχου της σύμβασης, ως προς τον υπολογισμό της τιμής μονάδας απόσβεσης κεφαλαίου, παρέμειναν και το 2023. Λόγω αυτής της διαφωνίας, το ΤΑΥ συνεχίζει να προχωρά σε πληρωμές με βάση αντίγραφα των τιμολογίων, στα οποία αναγράφονται χειρόγραφα τα ποσά που θεωρεί ορθά.

Επιπλέον, οι πίνακες ανάλυσης ποσοτήτων νερού, τιμών μονάδας και υπολογισμών που ετοιμάζονται από τον ανάδοχο δεν προσυπογράφονται από το ΤΑΥ, ούτε οι αντίστοιχοι πίνακες του ΤΑΥ προσυπογράφονται από τον ανάδοχο.

Στην προηγούμενη Έκθεση μας αναφέραμε ότι για την επίλυση των διαφορών συνολογλήθηκαν Ad-Hoc Συμφωνίες Επίλυσης Διαφορών μεταξύ του ΤΑΥ και των αναδόχων των Μονάδων, σύμφωνα με τις οποίες οι ανάδοχοι υπέβαλαν τα Notice Dispute με τις απαιτήσεις τους. Η Δημοκρατία όρισε δικηγόρους για να υποβοηθήσουν τη διαδικασία φιλικού διακανονισμού, αλλά δεν επιτεύχθηκε συμφωνία και το θέμα οδηγήθηκε σε διεθνή διαιτησία. Στις 30.1.2024 και 12.6.2024 εκδόθηκαν αποφάσεις Διαιτησίας για τις Μονάδες Αφαλάτωσης Λεμεσού και Λάρνακας.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Το ΤΑΥ σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για επίλυση των διαφορών το συντομότερο δυνατόν. Επίσης, εάν από τις διαφορές που προέκυψαν, διαφάνηκε η ύπαρξη ασάφειας στους όρους της σύμβασης, τότε στα έγγραφα μελλοντικών διαγωνισμών πρέπει να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις.

γ. Μη σφράγιση Δελτίου Πληρωμής και παραστατικών με την ένδειξη «ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ». Από έλεγχο οριζόντιων δικλίδων σε 12 πληρωμές που αφορούσαν στην αγορά ύδατος, μεταξύ άλλων, εξετάσαμε πληρωμή για ποσό ύψους €7.875.384 που αφορούσε σε τιμολόγιο προς την ΑΗΚ. Διαπιστώσαμε ότι τόσο το δελτίο πληρωμής όσο και τα συνημμένα έγγραφα δεν σφραγίστηκαν με την ένδειξη "ΠΛΗΡΩΘΗΚΕ" ούτε και με την ημερομηνία πληρωμής όπως προνοείται από την ΔΛΟ 97 και την εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. 1730.

3.8 Θέμα: Τριτοβάθμια επεξεργασία νερού - Συντήρηση βιολογικών συστημάτων.

Διενεργήσαμε έλεγχο σε πέντε πληρωμές, που αφορούσαν στην τριτοβάθμια επεξεργασία νερού, ποσών ύψους €500.878 σχετικά με τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Βαθιάς Γωνιάς του ΣΑΛ, €73.399 σχετικά με το Εργοστάσιο Επεξεργασίας Λυμάτων Παραλιμνίου - Αγίας Νάπας του ΣΑΠΑΝ, €450.567 σχετικά με τον Σταθμό Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας του ΣΑΛ/κας, €379.470 σχετικά με τον Βιολογικό Σταθμό της Μονής του ΣΑΛΑ και €631.841 σχετικά με τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Πάφου του ΣΑΠΑ. Επιπρόσθετα, παρακολουθήσαμε τη συμμόρφωση του Τμήματος με τις συστάσεις που αναφέρονται σε προηγούμενες Ειδικές Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας σε σχέση με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για τα έτη 2019 μέχρι 2021.

Σχετικά με τα πιο πάνω, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

α. Λειτουργία και συντήρηση των σταθμών τριτοβάθμιας επεξεργασίας νερού.

Εξακολουθούν να παραμένουν σε εκκρεμότητα σημαντικές οικονομικές διαφορές μεταξύ του Τμήματος και των υπό αναφορά Συμβουλίων Αποχετεύσεων, κυρίως όσον αφορά στην κυβερνητική συνεισφορά στις δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των σταθμών. Η υποχρέωση του κράτους να καλύψει το κόστος της τριτοβάθμιας επεξεργασίας νερού είναι αποτέλεσμα πολλαπλών Υπουργικών Αποφάσεων σχετικά με τις πληρωμές για την επεξεργασία λυμάτων. Εκφράσαμε την άποψη ότι σε όλες τις περιπτώσεις οι Αποφάσεις αυτές, δεν είναι, ξεκάθαρες και επαρκώς τεκμηριωμένες. Παρά τη σχετική Απόφαση του ΥΣ Ιουνίου 1999 για τη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της Τεχνικής Διυπουργικής Επιτροπής και Υπουργικής Επιτροπής (Υπουργοί ΓΑΑΠ, Οικονομικών και Εσωτερικών), έτσι ώστε να επιλαμβάνονται των θεμάτων, δεν έχει, μέχρι σήμερα, επιτευχθεί η συνομολόγηση σχετικών συμφωνιών με σαφή καθορισμό των υποχρεώσεων των δύο μερών.

(i) **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας - Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων Βαθιάς Γωνιάς.** Οι εργασίες λειτουργίας και συντήρησης του σταθμού τριτοβάθμιας επεξεργασίας λυμάτων εκτελούνται από ιδιώτη εργολάβο, ο οποίος πληρώνεται από το ΣΑΛ. Λόγω εκκρεμότητας στον καθορισμό του κόστους λειτουργίας και συντήρησης του σταθμού, το ΣΑΛ αποστέλλει στο ΤΑΥ μηνιαία τιμολόγια και αποδεικτικά πληρωμής, ζητώντας την ανάκτηση ποσοστού ύψους 25% επί του κόστους λειτουργίας και συντήρησης του σταθμού. Ωστόσο, το ποσό που καταβάλλεται από το ΤΑΥ εξακολουθεί να θεωρείται ως πληρωμή έναντι, καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαπραγματεύσεις για το τελικό κόστος του ανακυκλωμένου νερού και παραμένει σε εκκρεμότητα η διαβούλευση για διόρθωση ορισμένων συντελεστών αναπροσαρμογής τιμών. Το ΤΑΥ ανέθεσε σε ιδιώτη μηχανικό τον υπολογισμό του κόστους για τους Σταθμούς Ανθούπολης και Βαθιάς Γωνιάς, ο οποίος στις 31.8.2021 απέστειλε σχετική έκθεση υπολογισμού και αναμενόταν η ολοκλήρωση της μελέτης για τον σταθμό Λάρνακας, ώστε να συσταθεί η Τεχνική Διυπουργική Επιτροπή για την έγκριση των δύο υπό αναφορά μελετών και υποβολή τους στην εξ Υπουργών Επιτροπή για τελική έγκριση για καθορισμό των ορθών ποσοστών πληρωμής για το ανακυκλωμένο νερό.

Σχετικά παρατηρήσαμε τα πιο κάτω:

- ♦ Παρά την πάροδο πέραν των τριών χρόνων, το ΤΑΥ δεν υπέβαλε στη Τεχνική Διυπουργική Επιτροπή την έκθεση που εκπόνησε ο ιδιώτης μηχανικός το 2021, αφού αναμενόταν τα σχόλια του ΣΑΛ. Σύμφωνα με το Τμήμα, η μελέτη για τον σταθμό Λάρνακας ολοκληρώθηκε και

συζητήθηκε τον Ιανουάριο του 2024. Εκφράσαμε την άποψη ότι η καθυστέρηση αυτή ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάγκη επικαιροποίησης της έκθεσης, αφού τα δεδομένα στα οποία βασίστηκε ενδεχομένως να έχουν αλλάξει, λόγω του μεγάλου χρονικού διαστήματος που έχει παρέλθει.

- ♦ Το ΤΑΥ εξακολουθεί να μη διασφαλίζει ότι η πληρωμή που διενεργεί το ΣΑΛ προς τον εργολάβο, η οποία αποτελεί τη βάση της πληρωμής που διενεργεί το ίδιο προς το ΣΑΛ, δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό της σύμβασης.
- ♦ Το ΣΑΛ, στην επιστολή του προς το ΤΑΥ για την καταβολή της κυβερνητικής επιχορήγησης, εξακολουθεί να μην αναφέρει ρητώς τους ελέγχους που διενήργησε όσον αφορά στη συμμόρφωση του εργολάβου με τους όρους της σύμβασης, σχετικά με την ποιότητα των υπηρεσιών που παραλαμβάνονται. Επίσης, παρόλο που σε σχετικές επιστολές του ΣΑΛ προς το ΤΑΥ διαπιστώνεται η χρήση λανθασμένων ή/και μη τελικών συντελεστών αναπροσαρμογής τιμών, δεν αναφέρεται ο οικονομικός αντίκτυπος των διαφορών αυτών, αλλά σημειώνει ότι δύναται να διορθωθεί στον τελικό ετήσιο λογαριασμό.

Στο πλαίσιο προηγούμενου ελέγχου το Τμήμα, μάς ανέφερε την πρόθεσή του να απευθυνθεί στο ΣΑΛ με σκοπό τη συνομολόγηση σχετικής συμφωνίας που θα καταγράφει όλες τις υποχρεώσεις του έναντι του ΤΑΥ, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας των επεξεργασμένων λυμάτων, των εργασιών συντήρησης, καθώς και των εκθέσεων που υποβάλλει το ΣΑΛ για απόδειξη της καλής λειτουργίας του σταθμού, ωστόσο η συνομολόγηση της εν λόγω συμφωνίας δεν έχει ακόμα επιτευχθεί.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Επαναφέρουμε τη σύστασή μας όπως το ΤΑΥ φροντίσει όπως η υπό αναφορά έκθεση παρουσιαστεί το συντομότερο δυνατό στη Τεχνική Διυπουργική Επιτροπή, αφού πρώτα εξεταστεί η ανάγκη για ενδεχόμενη επικαιροποίησή της. Επίσης, να διασφαλίζει ότι οι πληρωμές που διενεργεί δεν δημιουργούν υπέρβαση του συνολικού ποσού της σύμβασης μεταξύ του ΣΑΛ και του εργολάβου, καθώς και να ζητά από το ΣΑΛ όπως αυτό αναφέρει ρητώς τους ελέγχους που διενεργεί όσον αφορά στη συμμόρφωση του εργολάβου με τους όρους της σύμβασης και ποσοτικοποιεί τις διαφορές τις οποίες εντοπίζει κατά τους ελέγχους του.

(ii) Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας – Παραλιμνίου – Εργοστάσιο Επεξεργασίας Λυμάτων Παραλιμνίου – Αγίας Νάπας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών τον Φεβρουάριο 1999 ενημέρωσε το ΤΑΥ ότι καταβάλλει απευθείας στον εργολάβο το ποσό για την τριτοβάθμια επεξεργασία καθώς και ότι η κρατική συνεισφορά ανερχόταν για την ενέργεια στο 8,50%, τα χημικά στο 36,38%, τα εργατικά στο 32,64% και για διάφορα έξοδα στο 46,50%. Πρόσθετα καλύπτονται τα έξοδα επιδιόρθωσης/αντικατάστασης του εξοπλισμού και η αγορά υποχλωριώδους νατρίου. Όπως πληροφορηθήκαμε το ΣΑΠΑΝ συνεχίζει να αποζημιώνεται από το ΤΑΥ για τη λειτουργία και συντήρηση του δικτύου ανακυκλωμένου νερού, χωρίς να έχει επιτευχθεί ακόμα συμφωνία για τον καθορισμό της μοναδιαίας τιμής αγοράς του παραγόμενου νερού.

(iii) Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας – Σταθμός Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας Λυμάτων Λάρνακας.

Το ΤΑΥ αγοράζει το ανακυκλωμένο νερό στη βάση συμφωνημένης μοναδιαίας τιμής ανά κυβικό μέτρο, αναπροσαρμοζόμενης σύμφωνα με τους δείκτες καυσίμων και εργατικών της Στατιστικής

Υπηρεσίας (απόφαση Διυπουργικής Επιτροπής – Μάρτιος 2011). Εκκρεμεί η επίτευξη συμφωνίας προκειμένου να καθοριστεί ο σαφής χειρισμός θεμάτων όπως η αναθεώρηση της μοναδιαίας τιμής, ο έλεγχος διεκπεραίωσης συντήρησης, η απόκλιση στην ποιότητα του νερού, οι αυξημένες ποσότητες παραγωγής κατά τις βροχερές περιόδους κ.α. Όπως αναφέρουμε και πιο πάνω το ΤΑΥ ανέθεσε σε ιδιώτη μηχανολόγο την ετοιμασία τεchnοοικονομικής έκθεσης, η οποία παρόλο ότι ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο 2024, δεν έχει ακόμη υποβληθεί στην αρμόδια Τεχνική Διυπουργική Επιτροπή.

Λόγω συστηματικής απόκλισης της ποιότητας του νερού από την προδιαγραφμένη, το ΤΑΥ αποκόπτει ποσοστό ύψους 20% από τις πληρωμές από τον Σεπτέμβριο 2015, χωρίς ωστόσο αυτό να βασίζεται σε οποιονδήποτε υπολογισμό. Επιπλέον, το νερό που παραλαμβάνεται, το οποίο αποκλίνει συστηματικά από την προδιαγραφμένη ποιότητα, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους τους αρδευτές, αφού δεν είναι κατάλληλο για όλες τις φυτείες. Παρά τα διορθωτικά μέτρα που έλαβε το ΣΑΛ/κας για επίλυση του προβλήματος αυτό παρέμενε και το 2023, αφού η αποκοπή του 20% εξακολουθούσε να εφαρμόζεται.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι εκπονείται μελέτη για τη διεύρυνση της βέλτιστης τεχνολογίας αφαλάτωσης ανακυκλωμένου νερού που δύναται να εφαρμοστεί στο Σταθμό ώστε να αξιολογήσει τεchnοοικονομικά την ανάγκη εγκατάστασής της, ενόψει της διευρυμένης χρήσης ανακυκλωμένου νερού που αναμένεται να υπάρχει μετά την κατασκευή του Φράγματος Τερσεφάνου και των κατάντη δικτύων άρδευσης.

Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Το Τμήμα να φροντίσει όπως η υπό αναφορά έκθεση παρουσιαστεί το συντομότερο δυνατό και χωρίς άλλη καθυστέρηση στη Τεχνική Διυπουργική Επιτροπή, έτσι ώστε να υπάρξει επίλυση των πιο πάνω θεμάτων το συντομότερο δυνατό.

(iv) **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας – Βιολογικός Σταθμός της Μονής.** Το κόστος κατασκευής του Σταθμού που αναλογεί στο ΤΑΥ έχει διευθετηθεί και από το 2007 η λειτουργία του ανατέθηκε σε ιδιώτη. Παρόλα αυτά, το ΣΑΛΑ συνεχίζει να διενεργεί δαπάνες σε σχέση με τη διαχείριση λάσπης, διακίνηση οχημάτων, λειτουργία χημείου και ελέγχου ποιότητας, ημερομίσθια, κ.λπ. Αν και συμφωνήθηκε ο τρόπος υπολογισμού της τιμής αγοράς του ανακυκλωμένου νερού, παραμένουν διαφωνίες ως προς τον καταμερισμό και το ύψος των πραγματικών εξόδων, με αποτέλεσμα το ΤΑΥ να καταβάλλει μικρότερα ποσά από τα απαιτούμενα.

Διαπιστώσαμε ότι το ΤΑΥ δεν επαληθεύει τα έξοδα που δηλώνει το ΣΑΛΑ, ούτε απαιτεί την τεκμηρίωσή τους, γεγονός που δημιουργεί αβεβαιότητα για την ορθότητα των πληρωμών και αδιαφάνεια εκ μέρους του ΣΑΛΑ, αφού δεν προσκομίζει επαρκή πληροφόρηση στο ΤΑΥ. Επιπλέον, παρά τη συμφωνία μεταξύ των δύο μερών, η ομάδα εργασίας που θα μελετούσε το κόστος λειτουργίας της τριτοβάθμιας επεξεργασίας, δεν έχει ακόμη συσταθεί.

(v) **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου – Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων Πάφου.** Μέχρι το 2022, τη λειτουργία και συντήρηση του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων είχε το ΣΑΠΑ, ενώ από το 2023 ανέλαβε ιδιώτης εργολάβος. Εξακολουθεί να παραμένει σε εκκρεμότητα ο καθορισμός του κόστους λειτουργίας και συντήρησης του Σταθμού, με αποτέλεσμα οι χρεώσεις του ΣΑΠΑ να μη βασίζονται σε σχετική συμφωνία ή μνημόνιο συναντίληψης μεταξύ των δύο μερών. Επίσης λόγω

μη καθορισμού μοναδιαίας τιμής για το τριτοβάθμια επεξεργασμένο νερό, το ΤΑΥ καταβάλλει προς το ΣΑΠΑ το 50% του συνολικού κόστους λειτουργίας και συντήρησης, ως πληρωμή έναντι.

Διαπιστώσαμε ότι το ΤΑΥ τεκμηριώνει τα έξοδα βάσει τιμολογίων και όχι αποδεικτικών πληρωμής και εξακολουθεί να μην ελέγχει τις δαπάνες μισθοδοσίας με τις οποίες επιβαρύνεται.

Γενική Σύσταση Ελεγκτικής Υπηρεσίας: Επαναφέραμε τη σύστασή μας για σύναψη συμφωνίας ή μνημονίου συναντίληψης μεταξύ του ΤΑΥ και των Συμβουλίων Αποχετεύσεων, ώστε το Τμήμα να αγοράζει το νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας σε συγκεκριμένη /συμφωνημένη τιμή, με την προϋπόθεση ότι αυτό συνάδει με τις καθορισμένες προδιαγραφές. Οι όροι των συμφωνιών πρέπει να είναι ξεκάθαροι για να αποφεύγονται παρερμηνείες και να συμφωνηθεί ο τρόπος ενημέρωσης του ΤΑΥ, προκειμένου να υπάρχει διαφάνεια σε όλες τις περιπτώσεις. Συστήσαμε επίσης όπως καταβληθεί προσπάθεια επίλυσης των όποιων οικονομικών εκκρεμοτήτων το συντομότερο δυνατό, ώστε ο Προϋπολογισμός του ΤΑΥ να επιβαρύνεται μόνο με δαπάνες του έτους που αφορούν. Τονίζαμε ότι με τη μετάβαση στη λογιστική βάση δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων, τα οικονομικά αποτελέσματα θα πρέπει να αναγνωρίζονται στην περίοδο που πραγματοποιούνται, ανεξάρτητα από τη ροή μετρητών. Σημειώσαμε ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επιτευχθεί, το συντομότερο, επίλυση των διαφορών μεταξύ του ΤΑΥ και των υπό αναφορά Αναδόχων.

β. Διαδικασία διεκπεραίωσης πληρωμών.

Από την εξέταση δείγματος πληρωμών διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- ◆ Σε αντίθεση με την εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. 1730, δεν τοποθετήθηκε στα σχετικά τιμολόγια / παραστατικά πληρωμής η σφραγίδα που περιλαμβάνει το Μέρος Α: Σύσταση Πληρωμής και Μέρος Β: Εξουσιοδότηση Πληρωμής. Ενώ, δεν σφραγίστηκαν τα σχετικά τιμολόγια / παραστατικά πληρωμής με τη σφραγίδα «ΕΛΗΦΘΗ» και την ημερομηνία παραλαβής τους από το Τμήμα.
- ◆ Καθυστέρηση στη διενέργεια πληρωμής.
- ◆ Δεν επισυνάπτονταν, σε όλες τις περιπτώσεις, υποστηρικτικά έγγραφα που να τεκμηριώνουν το ποσό της πληρωμής.

3.9 Θέμα: Δαπάνες Έργων.

α. Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Απορριμμάτων και Διαμετακομιστικοί Σταθμοί Λεμεσού.

Διαπιστώσαμε ότι η Εγγύηση Πιστής Εκτέλεσης της Συμπληρωματικής Συμφωνίας ΥΠΕΣ 2/2013 δεν επεκτάθηκε για 28 ημέρες μετά τη λήξη της περιόδου ευθύνης ελαττωμάτων, όπως προβλέπει το συμβόλαιο και επισημάναμε ότι το ΤΑΥ θα έπρεπε να εξετάσει το ενδεχόμενο ρευστοποίησης της εγγυητικής πιστής εκτέλεσης μετά τη λύση της εργοδότησης του αναδόχου, που επιβλήθηκε από το Τμήμα στις 19.12.2023.

Παρά τις απόψεις του ΤΑΥ όπως καταγράφονται στην απαντητική του επιστολή, Παράρτημα ΙΙΙ, η Υπηρεσία μας διατηρεί τη θέση της.

β. Δημιουργία Μονάδων Αφαλάτωσης Θαλάσσιου Νερού.

Σε σχέση με την κατασκευή Υποέργου Α3: Δεξαμενή Σταυροβουνίου διαπιστώσαμε ότι:

- (i) Το ΤΑΥ δεν υπέβαλε αίτημα προς τη ΓΔΑ για επιμέρους δέσμευση του συνολικού ποσού του προϋπολογισμού του έργου πριν την προκήρυξη διαγωνισμού, όπως απαιτείται από τη σχετική διαδικασία.
- (ii) Τροποποιήθηκαν ουσιωδώς τα έγγραφα του διαγωνισμού χωρίς να δοθεί παράταση της προθεσμίας υποβολής προσφορών, παραβιάζοντας τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οικονομικές διορθώσεις, με αποτέλεσμα το 10% της δαπάνης να μην θεωρηθεί ως επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση.

γ. Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους – Κυβερνητική Συνεισφορά στα Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεως.

- (i) Η πληρωμή για την κατασκευή του Αποχετευτικού Συστήματος των Κοινοτήτων Πύργου – Παρεκκλησίας, με φορέα υλοποίησης το ΣΑΛΑ, διενεργήθηκε με καθυστέρηση.
- (ii) Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες Ειδικές Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, το ΤΑΥ ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει, ως κυβερνητική συνεισφορά, ποσό ύψους €10,32 εκ. πλέον Φ.Π.Α. για την κατασκευή του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων και Αντλιοστασίου μεταφοράς ανακυκλωμένου νερού στα Κάτω Πολεμίδια, βάσει Απόφασης του ΥΣ τον Ιούνιο 2019.

Διαπιστώσαμε ότι, για τον επιμερισμό του κόστους κατασκευής για την τριτοβάθμια επεξεργασία, το ΣΑΛΑ χρησιμοποίησε ποσοστό ύψους 40%, το οποίο αποδέχτηκε το ΤΑΥ, παρόλο που, όπως είχαμε τότε πληροφορηθεί από λειτουργό του ΤΑΥ, το υπό αναφορά το ποσοστό, εμπειρικά ανέρχεται περίπου στο 30%. Αυτό καταγράφεται και σε επιστολή του ΣΑΛΑ Σεπτεμβρίου 2019 προς το ΤΑΥ.

Στο παρελθόν το ΤΑΥ μας ανέφερε ότι θα προέβαινε σε μελέτες για να καθοριστεί το ακριβές κόστος της τριτοβάθμιας επεξεργασίας, εφόσον συμπληρωθούν οι συμβάσεις κατασκευής του κάθε Σταθμού.

Ωστόσο, παρά το ότι το έργο παραλήφθηκε στις 30.9.2022 και ότι από την 1.10.2022 βρίσκεται στη φάση λειτουργίας και συντήρησης, το ορθό ποσοστό επιμερισμού που αναλογεί στο κόστος της τριτοβάθμιας επεξεργασίας, στη βάση μελετών που έχουν εκπονηθεί για λογαριασμό του ΤΑΥ, δεν έχει ακόμα οριστικοποιηθεί.

δ. Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων.

Από την εξέταση πληρωμής που αφορούσε στην εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών για την αποκατάσταση και μετέπειτα φροντίδα του Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων στον Κοτσιάτη, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Ο βαθμός υλοποίησης του έργου είναι πολύ χαμηλός, αφού σύμφωνα με το τελευταίο, κατά την ημερομηνία του ελέγχου, Πιστοποιητικό Πληρωμής ανερχόταν σε μόλις 25%.
- (ii) Παρόλο που, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, η Εγγύηση Πίστης Εκτέλεσης πρέπει να παραμένει σε ισχύ μέχρι και την 28η ημέρα μετά την ημερομηνία του Πιστοποιητικού Ευθύνης

Ελαττωμάτων, διαπιστώσαμε ότι αυτή λήγει στις 21.3.2026, συνεπώς δεν καλύπτει την περίοδο από την τελευταία αναθεωρημένη ημερομηνία αποπεράτωσης του έργου.

Εκτενέστερη αναφορά για το θέμα της αποκατάστασης του εν λόγω χώρου γίνεται στην παράγραφο 3.18 της παρούσας έκθεσης.

3.10 Θέμα: Λειτουργικές Δαπάνες.

α. Λειτουργία Έργων Συμβουλίου Εκμετάλλευσης Λευκωσίας και Λεμεσού.

Από την εξέταση πληρωμής που αφορούσε στα έξοδα λειτουργίας της Μονάδας Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Στερεών Οικιακών Απορριμμάτων και Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων Επαρχίας Λεμεσού διαπιστώσαμε ότι, σύμφωνα με τον λογαριασμό ενδιάμεσης πληρωμής που υποβλήθηκε από τον ανάδοχο στο ΤΑΥ τον Μάιο 2023 το οφειλόμενο ποσό μέχρι τον Απρίλιο 2023, με βάση τους δικούς του υπολογισμούς, ανερχόταν στα €4.965.201, από το οποίο ποσό ύψους €3.953.467 αφορούσε σε ανεξόφλητα ποσά από προηγούμενους λογαριασμούς. Το ποσό αυτό προκύπτει, κυρίως από τις χρεώσεις που επιβάλλει ο ανάδοχος για την ταφή του δευτερογενούς καυσίμου, ύψους €9,27/τόνο, για την οποία το ΤΑΥ αποδέχεται τα €3,78/τόνο. Επισημαίνουμε και πάλι ότι η ταφή του δευτερογενούς καυσίμου δεν έχει τύχει της έγκρισης της Περιβαλλοντικής Αρχής.

Μετά τη λύση εργοδότησης που επιβλήθηκε από το ΤΑΥ τον Δεκέμβριο 2023 το θέμα, μαζί με όλες τις απαιτήσεις και ανταπαιτήσεις, θα λυθεί μέσω δικαστικής διαδικασίας.

Το ΤΑΥ ανέλαβε προσωρινά τη λειτουργία του έργου και για τον σκοπό αυτό η Αναπτυξιακή Εταιρεία Λεμεσού προσέλαβε το προσωπικό της Μονάδας στο πλαίσιο σύναψης σχετικής συμφωνίας, για δύο έτη. Εκφράσαμε τις επιφυλάξεις μας αναφορικά με την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία της Μονάδας, αφού ενώ την ευθύνη και διαχείριση της Μονάδας έχει το ΤΑΥ, το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται δεν υπόκειται στη διοίκησή του.

β. Μη επαρκείς διαθέσιμες πιστώσεις.

Όπως επισημάναμε και στην προηγούμενη σχετική Ειδική Έκθεση μας, σύμφωνα με το άρθρο 7(ι) του Νόμου Ν.38(Ι)/2014, οι ελέγχοντες λειτουργοί και/ή οι εξουσιοδοτημένοι από αυτούς υπάλληλοι, μεταξύ άλλων, εξουσιοδοτούν τη διενέργεια δαπανών μόνο όταν υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις και εντός των ορίων του προβλεπόμενων κονδυλίων του οικείου προϋπολογισμού ή εκχωρημένων ποσών μέσω τμηματικής πίστωσης.

Κατά τον έλεγχο οριζόντιων δικλίδων, διαπιστώσαμε και φέτος την επαναταξινόμηση ποσού ύψους €1.457.174, που χρεώθηκε αρχικά, στο κονδύλι δαπανών «Συντήρηση Συστημάτων Διανομής Ύδατος» και στη συνέχεια στο κονδύλι «Φωτισμός, Θέρμανση και Καύσιμα», λόγω μη ύπαρξης επαρκών διαθέσιμων πιστώσεων στην οικεία ομάδα δαπανών.

3.11 Θέμα: Λογαριασμοί Καταθέσεων και Προκαταβολών.

Οι ΔΛΟ 153 και 156 διαλαμβάνουν ότι, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων, πρέπει να τηρούν Καθολικά Λογαριασμών Προκαταβολών και Καταθέσεων, στα οποία να καταχωρίζουν τις διάφορες προκαταβολές και καταθέσεις, αντίστοιχα και στο τέλος κάθε μήνα να ισολογίζουν τα υπόλοιπα των λογαριασμών αυτών με τα υπόλοιπα που παρουσιάζει το Γενικό Λογιστήριο. Η ΔΛΟ 157 ορίζει ότι οι

καταθέσεις δεν πρέπει να παραμένουν πέραν της απαιτούμενης περιόδου και όσες παραμένουν αζήτητες για πέντε χρόνια, πρέπει να μεταφέρονται στα έσοδα, με έγκριση του Γενικού Λογιστή. Σύμφωνα με επιστολή του Γενικού Λογιστή ημερ. 26.10.2023, οι λογαριασμοί αυτοί πρέπει να εκκαθαρίζονται και να ενσωματώνονται σε άρθρα δαπανών και εσόδων μέχρι τις 31.12.2023. Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε στα ΚΓ του Τμήματος και στο ΕΓ Πάφου, παρατηρήσαμε τα εξής:

α. Τήρηση Καθολικών και συμφιλίωση των υπολοίπων αυτών με τα υπόλοιπα των αντίστοιχων λογαριασμών του FIMAS.

- (i) **Λογαριασμός Καταθέσεων «Κρατήσεις εξασφάλισης εκτέλεσης έργων» των ΚΓ του Τμήματος.** Διαπιστώσαμε ότι για τον πιο πάνω λογαριασμό δεν τηρείται Συγκεντρωτικό Καθολικό Λογαριασμών Καταθέσεων, αλλά αναλυτικοί λογαριασμοί, τα υπόλοιπα των οποίων συμφιλιώνονται στο τέλος κάθε χρόνου με το υπόλοιπο που παρουσιάζει το FIMAS. Σύμφωνα με τη συμφιλίωση που διενεργήθηκε στις 31.12.2023, προκύπτει διαφορά ύψους €35.769. Το Τμήμα, με επιστολές του (Ιανουάριο 2020 και Αύγουστο 2022) ζήτησε από την τότε Γενική Λογίστρια όπως εγκρίνει τη μεταφορά της υπό αναφορά διαφοράς στα έσοδα του κράτους, η οποία εξακολουθεί να παρουσιάζεται ως αζήτητη κατάθεση από τα τέλη του 2014.
- (ii) **Λογαριασμός Καταθέσεων «Εισπράξεις ΦΠΑ» των ΚΓ.** Το υπόλοιπο στο Καθολικό του πιο πάνω λογαριασμού και το αντίστοιχο υπόλοιπο στο FIMAS κατά την 30.11.2023 ανερχόταν στα €2.516.994 ενώ το σύνολο της οφειλής ΦΠΑ του Τμήματος για την περίοδο 9-11/2023, σύμφωνα με τη σχετική φορολογική δήλωση, στα €2.724.486. Όπως ήδη επισημάναμε στο πλαίσιο ελέγχου που αφορούσε στο έτος 2019, το γεγονός αυτό καταδεικνύει την ύπαρξη ελλείμματος ύψους €207.492 στα ταμειακά διαθέσιμα του υπό αναφορά λογαριασμού καταθέσεων, σε σχέση με την υποχρέωση του ΤΑΥ στο Τμήμα Φορολογίας. Το ΤΑΥ τον Ιανουάριο 2020, ανέφερε στη Γενική Λογίστρια ότι η πιο πάνω διαφορά, φαίνεται ότι χρονολογείται από το 2012 και με νέα επιστολή του τον Οκτώβριο 2020 ότι, μετά από διερεύνηση του θέματος, το έλλειμμα αφορούσε σε υπερπληρωμή για την οποία έγιναν λανθασμένες διορθωτικές χρεώσεις στο μηχανογραφημένο ΣΤΝ, χωρίς ωστόσο αυτό να τεκμηριώνεται με σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Ως εκ τούτου ζήτησε όπως πιστωθεί ο λογαριασμός ΦΠΑ και χρεωθεί κατάλληλο άρθρο για τη διαγραφή.
- (iii) **Γενικός Λογαριασμός Καταθέσεων του ΕΓ Πάφου.** Στο ΕΓ Πάφου δεν τηρείται Καθολικό Λογαριασμών Καταθέσεων, στο οποίο να καταχωρίζονται οι συναλλαγές καταθέσεων και στο τέλος κάθε μήνα να ισολογίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών αυτών με τα υπόλοιπα που παρουσιάζει το FIMAS.

β. Εκκρεμή υπόλοιπα Καταθέσεων και Προκαταβολών των ΚΓ του Τμήματος.

- (i) **Εκκρεμή υπόλοιπα του Γενικού Λογαριασμού Καταθέσεων.** Σύμφωνα με στοιχεία του FIMAS ο πιο πάνω λογαριασμός στις 31.12.2023 παρουσίαζε υπόλοιπο ύψους €1.080.883. Κατόπιν σχετικών επισημάνσεων που καταγράφονται στο πλαίσιο προηγούμενων ελέγχων της Υπηρεσίας μας το Τμήμα ζήτησε από την τότε Γενική Λογίστρια έγκριση για μεταφορά στα έσοδα, σύμφωνα με την ΔΛΟ 157, συνολικού ποσού ύψους €1.155.180 που αφορά σε αζήτητες καταθέσεις πέραν των πέντε ετών.

Εκτοτε, το ποσό μειώθηκε σε €884.889.

- (ii) **Εκκρεμή υπόλοιπα του Γενικού Λογαριασμού Προκαταβολών και Λογαριασμού Προκαταβολών «Εισπραχθείσες Αξεκαθάριστες Επιταγές».** Το Τμήμα, ζήτησε από τη Γενική Λογίστρια έγκριση για διαγραφή συνολικού ποσού ύψους €19.206, που αφορούσε, κυρίως, σε εκκρεμή υπόλοιπα πέραν των δέκα ετών καθώς και ποσού ύψους €21.103, που αφορούσε σε διαφορές αδιευκρίνιστης φύσεως ποσών του Λογαριασμού «Εισπραχθείσες Αξεκαθάριστες Επιταγές». Η Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών, δεν ενέκρινε τις πιο πάνω διαγραφές και ζήτησε όπως γίνει περαιτέρω διερεύνηση για τα υπόλοιπα που δημιουργήθηκαν και αν αφορούν πράγματι οφειλόμενα ποσά ή είναι απορρέοντα από λογιστικές καταχωρήσεις. Το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα από το 2022.

Επίσης, στον Λογαριασμό Προκαταβολών «Εισπραχθείσες Αξεκαθάριστες Επιταγές» εξακολουθούν να περιλαμβάνονται τρεις επιταγές συνολικού ποσού ύψους €4.000 που χρονολογούνται από το 2014 και αφορούν σε συγκεκριμένο οφειλέτη που κήρυξε πτώχευση.

3.12 Θέμα: Επέμβαση στην κοίτη ποταμού και εκτροπή της ροής του νερού σε περιοχή μεταξύ των Κοινοτήτων Διερώνας και Πραστειού Κελλακίου.

Σε καταγγελία που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας, προβάλλοντας ισχυρισμούς για μεγάλη επέμβαση στην κοίτη ποταμού που οδηγεί στον υδατοφράκτη Γερμασόγειας και εκτροπή του νερού του, σε περιοχή μεταξύ των Κοινοτήτων Διερώνας και Πραστειού Κελλακίου.

Σύμφωνα με την καταγγελία έχουν επίσης κατασκευαστεί κιόσκια και λίμνες, η προσέλευση στον χώρο επιτρέπεται με την αγορά ακριβού εισιτηρίου, ενώ οι παραβιάσεις παραλληλίζονται με αυτές στην Κοινότητα Τριμίκλινης που απασχόλησαν την κοινή γνώμη.

Ζητήσαμε τις απόψεις του ΤΑΥ και μας πληροφόρησε ότι πρόκειται για δύο περιπτώσεις, που αφορούν σε ιδιωτικά και κρατικά τεμάχια και εντοπίστηκαν εκτεταμένες επεμβάσεις, τόσο στην εγγεγραμμένη κοίτη του ποταμού Άμαθου όσο και στη Ζώνη προστασίας του καθώς και ότι θα απέστελλαν προειδοποιητική επιστολή με προθεσμία στους παρανομούντες. Επίσης το ΤΚΧ μας ενημέρωσε ότι οι χωρομετρικές εργασίες ολοκληρώθηκαν και θα προχωρούσαν στην ετοιμασία σχεδίου υπόδειξης των επεμβάσεων. Εκτενής αναφορά για τις επεμβάσεις γίνεται στην απαντητική επιστολή του ΤΑΥ ημερ. 24.7.2024 (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ).

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

3.13 Θέμα: Προγράμματα Χρηματοδοτούμενα από Ξένους Οργανισμούς ή/και Άλλες Πηγές.

Από την εξέταση πληρωμής που αφορούσε στο πιο πάνω άρθρο δαπανών για την προμήθεια, εγκατάσταση και εκπαίδευση δύο αναλυτών ανίχνευσης αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, για την Πειραματική Έπαυλη Αθαλάσσης (ΠΕΑ), παρατηρήσαμε τα πιο κάτω:

α. Η Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού συστάθηκε στη βάση εισήγησης λειτουργού που συμπεριλάμβανε και τον εαυτό του, ως Συντονιστή και αρμόδιο Λειτουργό.

β. Όπως αναφέρεται στην έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης παρόλο που επιδείχθηκε ενδιαφέρον αρχικά από τέσσερεις συνολικά οικονομικούς φορείς, τελικά υπέβαλε έγγραφα προσφοράς μόνο ένας.

γ. Δεν τηρήθηκαν οποιαδήποτε ικανοποιητικά στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι διενεργήθηκε έλεγχος για τυχόν οφειλόμενα ποσά από τον δικαιούχο προς το κράτος, με τη χρήση της Εφαρμογής Συμψηφισμού (ΕΦΑΡ.ΣΥ.), κατά την χρονική στιγμή της πληρωμής.

3.14 Θέμα: Πώληση Ζώων και Ζωικών προϊόντων.

Από την εξέταση των εισπράξεων από πώληση ζώων και ζωικών προϊόντων παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

α. Για την πώληση αιγινού και πρόβειου γάλακτος, προκηρύχθηκε διαγωνισμός με ανοικτή διαδικασία και κριτήριο ανάθεσης την υψηλότερη τιμή. Πέραν της δημοσίευσης που έγινε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, ενημερώθηκαν 17 οικονομικοί φορείς μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, ωστόσο μόνο μία εταιρεία υπέβαλε προσφορά και η Επιτροπή Αξιολόγησης εισηγήθηκε την κατακύρωσή της.

β. Διαπιστώθηκαν αδυναμίες στη συμπλήρωση των εντύπων «Δελτία μεταφοράς/παραλαβής υλικών» (ΓΕΝ86) που συμπληρώνονται κατά την παράδοση του γάλακτος.

γ. Εντοπίσαμε χειρόγραφες διορθώσεις, με χρήση διορθωτικού υγρού, στις ποσότητες γάλακτος (αιγινού και πρόβειου), σε μηχανογραφημένα έντυπα που εκδίδονται από την εταιρεία καθώς και διορθώσεις στις ποσότητες γάλακτος στο Δελτίο μεταφοράς/παραλαβής υλικών, του ΙΓΕ χωρίς τις δέουσες υπογραφές και αιτιολόγηση από τα άτομα που τις διενήργησαν. Επίσης, στο σχετικό χειρόγραφο Δελτίο παραλαβής γάλακτος που εκδίδεται από την εταιρεία, η χρέωση αφορούσε σε πρόβειο γάλα, και η ποσότητα ήταν διορθωμένη, ενώ σύμφωνα με στοιχεία του ΙΓΕ η χρέωση αφορούσε σε αιγινό γάλα, χωρίς καμία υπογραφή και αιτιολόγηση, για ποσότητα που δεν συμφωνούσε με εκείνη που καταγράφηκε στα Δελτία του ΙΓΕ.

3.15 Θέμα: Συμφωνία εκμετάλλευσης της καντίνας του Ινστιτούτου.

Για τη διαχείριση της καντίνας του ΙΓΕ υπογράφηκε στις 28.11.2014 σχετική συμφωνία μεταξύ της Διευθύντριας του Ινστιτούτου και συγκεκριμένου φυσικού προσώπου για διάρκεια δύο ετών (1.12.2014 – 1.12.2016), με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμα ένα έτος και ποσό ενοικίου ύψους €210 μηνιαίως, πλέον ΦΠΑ. Ακολούθησαν διαδοχικές ανανεώσεις με σταδιακές μειώσεις ενοικίου, μετά από αίτημα της Διαχειρίστριας της καντίνας, φτάνοντας το 2020 στα €100 μηνιαίως και στη συνέχεια η συμφωνία ανανεωνόταν διαχρονικά για τα έτη 2021, 2022 και 2023 για το ίδιο ποσό ενοικίου, στη βάση της πρόνοιας του άρθρου 90(Ι)(α) του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου (73(Ι)/2016), που αφορά σε συνοπτικές διαδικασίες.

Μέχρι το 2016 δεν καταβαλλόταν ΦΠΑ, γεγονός που το Τμήμα Φορολογίας επισήμανε με σχετική επιστολή του προς το ΙΓΕ τον Οκτώβριο του 2016. Το 2023 προκηρύχθηκε νέος πλειοδοτικός διαγωνισμός (αρ. 48/2023) για τη διαχείριση και εκμετάλλευση της καντίνας του ΙΓΕ, με εκτιμώμενη αξία €5.400 πλέον ΦΠΑ, υποβλήθηκαν προσφορές από δύο οικονομικούς φορείς ο ένας εκ των οποίων ήταν η υπό αναφορά Διαχειρίστρια και η προσφορά κατακυρώθηκε σε αυτήν για ποσό ύψους €18.000, πλέον ΦΠΑ, αφού κρίθηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης ως η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης και αφού ζητήθηκαν διευκρινήσεις αναφορικά με την αρκετά υψηλότερη τιμή από την εκτίμηση. Τον Μάρτιο του 2024 υπογράφηκε νέα σύμβαση μεταξύ του ΙΓΕ και της εν λόγω Διαχειρίστριας διάρκειας 36 μηνών, με μηνιαίο ενοίκιο ύψους €500 πλέον ΦΠΑ και δυνατότητα παράτασης για 24 μήνες.

Σχετικά με τα πιο πάνω αναφέραμε τα ακόλουθα:

- α.** Με τη λήξη της αρχικής συμφωνίας που υπογράφηκε με τη Διαχειρίστρια (30.11.2017), το ΙΓΕ θα έπρεπε να προχωρήσει στη διαδικασία προκήρυξης νέου σχετικού διαγωνισμού.
- β.** Οι συνεχείς ανανεώσεις της συμφωνίας διαχείρισης της καντίνας με τη Διαχειρίστρια καθώς επίσης και οι συνεχείς μειώσεις του ύψους του ενοικίου μετά από αιτήματά της από €210 που ήταν το αρχικό ενοίκιο σε €100 (μείωση πέραν του 50%) έρχονται σε αντίθεση με τις αρχές που διέπουν τη δραστηριότητα σύναψης δημοσίων συμβάσεων όπως, μεταξύ άλλων, του ανταγωνισμού, της δίκαιης μεταχείρισης και αποφυγής διακρίσεων.

3.16 Θέμα: Μητρώα Κινητής Περιουσίας.

Διαπιστώσαμε ότι τα Μητρώα Κινητής Περιουσίας δεν τηρούνται σύμφωνα με τους προβλεπόμενους Κανονισμούς Αποθηκών, αφού δεν τηρείται Αναλυτικό Μητρώο περιουσιακών στοιχείων, παρά μόνο ένα Κεντρικό Μητρώο Κινητής Περιουσίας, στο οποίο καταχωρίζονται όλες οι παραλαβές και εκδόσεις κινητής περιουσίας.

Το Κεντρικό Μητρώο εντοπίστηκαν καταχωρίσεις με μολύβι και διορθώσεις/σβησίματα χωρίς να ακολουθείται η ενδεδειγμένη διαδικασία με βάση τις πρόνοιες της ΔΛΟ 175, ενώ δεν εξάγονται υπόλοιπα κάθε τέλος του έτους όπως προνοείται στους σχετικούς Κανονισμούς. Επίσης, η τελευταία φυσική καταμέτρηση περιουσιακών στοιχείων διενεργήθηκε το 2012.

Παρά τις επανειλημμένες συστάσεις της Διεύθυνσης προς τον αποθηκάριο του ΙΓΕ για δημιουργία και τήρηση Μητρώων Κινητής Περιουσίας, το ζήτημα παραμένει άλυτο. Σε σημείωμά του το 2018, ο αποθηκάριος ανέφερε ως αιτία την αδυναμία εντοπισμού εξοπλισμού λόγω μετακινήσεων χωρίς την ενημέρωση του Μητρώου. Εκφράσαμε την άποψη ότι η παράλειψη διενέργειας φυσικής καταμέτρησης για περίπου 11 χρόνια και δεδομένης της ύπαρξης εξοπλισμού μεγάλης αξίας, θα πρέπει να ανησυχήσει σοβαρά τη Διεύθυνση του ΙΓΕ.

Τον Μάρτιο 2024 ο Αν. Διευθυντής του ΙΓΕ με επιστολή του προς τον αποθηκάριο έδωσε οδηγίες όπως, ενόψει της αναμενόμενης πρόωρης αφυπηρέτησης της Διευθύντριας τον Μάιο 2024 και μετά από οδηγίες του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΓΑΑ, ολοκληρώσει τη φυσική καταμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων.

Τμήμα Περιβάλλοντος

3.17 Θέμα: Παραπομπή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω μη συμμόρφωσής της με την Οδηγία για τους Οικοτόπους.

- α.** Η Υπηρεσία μας, τον Αύγουστο του 2021, απευθύνθηκε προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ, εκφράζοντας τη σοβαρή ανησυχία της, αναφορικά με προειδοποιητική επιστολή της ΕΕπ ημερ. 9.6.2021 σχετικά με τις υποχρεώσεις της ΚΔ που απορρέουν από το άρθρο 4 και 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, της άγριας πανίδας και χλωρίδας (Οδηγία των Οικοτόπων).

Στην εν λόγω επιστολή επισημάναμε ιδιαίτερα τις αναφορές της Επιτροπής σε «γενικευμένες και συστημικές πλημμέλειες των στόχων διατήρησης» και στο ότι οι στόχοι που καθορίστηκαν δεν είναι μετρήσιμοι, δεν μπορούν να περιγραφούν σε εκθέσεις, δεν είναι περιεκτικοί και επαρκώς λεπτομερείς. Με βάση τα πιο πάνω, η ΕΕπ θεωρεί ότι στην Κύπρο ακολουθείται γενική πρακτική καθορισμού ανεπαρκών στόχων

διατήρησης. Αναφέρει επίσης ότι, παρόμοιες αδυναμίες καταγράφονται και σε σχέση με τη θέσπιση μέτρων διατήρησης, εφόσον όπως αναφέρεται, ο καθορισμός ελλειπών στόχων διατήρησης δεν μπορεί να οδηγήσει σε επαρκή μέτρα διατήρησης. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα διατήρησης, αποτελούν γενικούς άξονες δράσης, ενώ η πανομοιότυπη φύση τους και το χαμηλό επίπεδο λεπτομέρειας αποδεικνύουν την αποτυχία τήρησης των ποιοτικών κριτηρίων.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι οι πιο πάνω αναφορές καταδεικνύουν, είτε προχειρότητα είτε αμέλεια στη σύνταξη των Διαταγμάτων, επισημαίνοντας τις επαναλαμβανόμενες υποδείξεις της ΕΕπ σε σχέση με τις παραβιάσεις των υποχρεώσεων της ΚΔ σύμφωνα με την Οδηγία των Οικοτόπων. Επιπλέον, είχαμε προειδοποιήσει για τον κίνδυνο προσαγωγής στο Δικαστήριο της ΕΕ και επιβολής ποινών και εκφράσαμε την άποψη ότι, στη βάση των πιο πάνω, θα έπρεπε να αναζητηθούν ευθύνες από τους εμπλεκόμενους λειτουργούς για τα ζητήματα που εγείρονται.

Ο Υπουργός ΓΑΑΠ, με επιστολή του τον Οκτώβριο 2021, μας πληροφόρησε ότι η έκδοση Διαταγμάτων Προστασίας και Διαχείρισης γίνεται σταδιακά με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που δόθηκε στην Επιτροπή και ότι θα καθοριστούν ειδικοί στόχοι διατήρησης και μέτρα διαχείρισης για πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία. Επισήμανε δε, ότι τα τέσσερα Διατάγματα που εξέτασε η ΕΕπ ήταν παρωχημένα και θα αντικαθίσταντο με νέα, καταλήγοντας ότι, οι αρμόδιες Αρχές καταβάλλουν προσπάθειες για την εφαρμογή της Οδηγίας και την αποφυγή περαιτέρω διαδικασιών και ότι δεν προέκυπτε θέμα αναφορικά με την εκτέλεση των καθηκόντων των εμπλεκόμενων λειτουργών.

β. Σύμφωνα με Δελτίο Τύπου της ΕΕπ, που εκδόθηκε τον Μάρτιο 2024, η ΕΕπ αποφάσισε να παραπέμψει την ΚΔ στο Δικαστήριο της ΕΕ για μη συμμόρφωση με τα θέματα που αναφέρονται πιο πάνω. Παρά το γεγονός ότι η Κύπρος έχει χαρακτηρίσει 37 τόπους ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ), δεν έχει θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα διατήρησης για 28 από αυτούς, ενώ οι στόχοι διατήρησης για πέντε τόπους δεν κρίνονται ως επαρκείς, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι τα είδη και οι οικοτόποι δεν προστατεύονται δεόντως. Η ΕΕπ επισημαίνει ότι, μετά την αποστολή προειδοποιητικής επιστολής τον Ιούνιο 2021 και αιτιολογημένης γνώμης τον Απρίλιο 2022, θεωρεί ότι οι προσπάθειες των κυπριακών Αρχών είναι ανεπαρκείς και για το λόγο αυτό αποφάσισε την παραπομπή της ΚΔ στο Δικαστήριο της ΕΕ.

γ. Σύμφωνα με πληροφόρηση που βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα του ΤΠ, στην Κύπρο έχουν καθοριστεί, συνολικά, 40 ΤΚΣ και 30 ΖΕΠ.

Από τους 40 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας οι 37 έχουν χαρακτηριστεί ως ΕΖΔ και έχουν εκδοθεί τα προνοούμενα από την Οδηγία και τη νομοθεσία Διατάγματα για μόνο 10. Σύμφωνα με το προαναφερόμενο Δελτίο Τύπου της ΕΕπ, τα πέντε από αυτά κρίνονται ως ανεπαρκή.

Όσον αφορά στις 30 περιοχές ΖΕΠ, η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας (ΥΘΠ) υπέβαλε, με επιστολές της ημερ. 22.7.2021 και 5.10.2021, προσχέδια Διαταγμάτων για όλες τις περιοχές, τα οποία, παρά την πάροδο αδικαιολόγητα μεγάλου χρονικού διαστήματος, παραμένουν ακόμα σε εκκρεμότητα ενώπιον της Περιβαλλοντικής Αρχής.

δ. Εν κατακλείδι, παρά τις διαβεβαιώσεις του τότε Υπουργού ότι δεν υπήρχαν λόγοι ανησυχίας και ότι λήφθηκαν όλα τα μέτρα για αποφυγή περαιτέρω διαδικασιών, το θέμα κατέληξε στο Δικαστήριο της ΕΕ. Ενδεικτικό της κωλυσιεργίας είναι ότι, από την ημερομηνία αποστολής των προειδοποιητικών επιστολών, εκδόθηκαν μόνο δέκα Διατάγματα, τα μισά από τα οποία κρίνονται από την ΕΕπ ως

ανεπαρκή. Δυστυχώς διαφαίνεται ότι για ακόμα μια φορά, οι παραιτήσεις της Υπηρεσίας μας δεν λήφθηκαν σοβαρά υπόψη και οι ανησυχίες της επιβεβαιώθηκαν.

Τον Μάρτιο του 2024 θέσαμε το όλο θέμα ενώπιον της Υπουργού ΓΑΑΠ, η οποία στην απάντησή της, τον Απρίλιο του 2024, αναγνωρίζει πλήρως τις ανησυχίες μας και παράλληλα εξέφρασε την ανησυχία του Υπουργείου ΓΑΑΠ για τις ενέργειες της ΕΕπ. Επιβεβαίωσε την κοινή επιθυμία για άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων, παραπέμποντας σε χρονοδιάγραμμα ενεργειών και τόνισε ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Υπουργείο είναι σημαντικές. Ανέφερε επίσης ότι η στόχευση είναι η ποιοτική και ορθή έκδοση 27 Διαταγμάτων μέχρι το τέλος του 2025.

Τον Δεκέμβριο του 2024 ζητήσαμε από την Υπουργό όπως ενημερωθούμε για τις οποιεσδήποτε τυχόν εξελίξεις, ωστόσο δεν έχουμε λάβει μέχρι σήμερα οποιαδήποτε απάντηση.

3.18 Θέμα: Παραπομπή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω μη συμμόρφωσης με την Οδηγία περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων.

Από το 2012 η Υπηρεσία μας εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες για τη μη συμμόρφωση της ΚΔ σε σχέση με την υγειονομική ταφή αποβλήτων, που οδήγησε στην καταδίκη της ΚΔ, στις 18.7.2013, καθώς οι χωματερές στο Βατί στην επαρχία Λεμεσού και Κοτσιάτη στην επαρχία Λευκωσίας συνέχιζαν να λειτουργούν.

Τον Ιούλιο του 2013 η ΕΕπ ζήτησε ενημέρωση από την ΚΔ για τα μέτρα συμμόρφωσης και προειδοποίησε ότι, αν δεν διορθωνόταν πλήρως η παράβαση εντός 12-24 μηνών, θα υπέβαλε νέα προσφυγή με την οποία θα ζητούσε την καταδίκη της σε χρηματική κύρωση. Το ΤΠ ενημέρωσε για καθυστερήσεις λόγω αναθεώρησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού, με εκτιμήσεις για κλείσιμο των χωματερών και έναρξη αποκατάστασης από το 2015. Η λειτουργία των χωματερών διακόπηκε τελικά το 2013, ωστόσο η αποκατάστασή τους καθυστερούσε, με συνεχή αναβολή των χρονοδιαγραμμάτων, γεγονός που επέφερε αυξημένους κινδύνους για το περιβάλλον και την υγεία.

Στις 28.4.2017 η ΕΕπ απέστειλε στην ΚΔ νέα προειδοποιητική επιστολή, για μη συμμόρφωση με την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ ημερ. 18.7.2013. αφού οι εν λόγω χωματερές δεν είχαν ακόμη αποκατασταθεί, όπως απαιτείται από την Οδηγία, ενώ επιπρόσθετα, η ΚΔ είχε αναβάλει αρκετές φορές το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή της απόφασης, με αποτέλεσμα οι χώροι υγειονομικής ταφής να εξακολουθούν να συνιστούν κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον. Οι διαγωνισμοί για την αποκατάσταση των χωματερών ξεκίνησαν το 2017, με αρχικά σχέδια ολοκλήρωσης μέχρι το 2020, ωστόσο στη συνέχεια προκηρύχθηκαν νέοι διαγωνισμοί, για τον Κοτσιάτη το 2021 και το Βατί το 2023, με εκτιμήσεις ολοκλήρωσης τον Αύγουστο 2024 και Σεπτέμβριο 2025, αντίστοιχα.

Τον Μάιο 2025, η ΕΕπ παρέπεμψε εκ νέου την Κύπρο στο Δικαστήριο της ΕΕ για μη συμμόρφωση και ζήτησε την επιβολή οικονομικών κυρώσεων. Επισημάναμε ότι η καθυστέρηση στην αποκατάσταση των χωματερών στο Βατί και Κοτσιάτη, σε αντίθεση με τις επιτυχείς αποκαταστάσεις άλλων περιοχών, δημιουργεί πλέον σοβαρό κίνδυνο οικονομικών κυρώσεων για την Κύπρο. Ζητήσαμε από την Υπουργό ΓΑΑΠ όπως έχουμε τα σχόλιά της για τον λόγο που δεν τελεσφόρησαν οι διαγωνισμοί που αρχικά είχε προκηρύξει το ΤΑΥ καθώς και ενημέρωση για την εξέλιξη των νέων διαγωνισμών και με το χρονοδιάγραμμα εργασιών/ενεργειών του Υπουργείου της ώστε να υπάρξει συμμόρφωση της ΚΔ με τις δεσμεύσεις της προς την ΕΕπ.

3.19 Θέμα: Αλλαγή πολεοδομικού καθεστώτος που διέπει την περιοχή γύρω από ιδιωτικά τεμάχια στα Κούκλια.

Στη βάση Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για τη διαχείριση της Χερσονήσου Ακάμα, εξετάστηκε το ενδεχόμενο ανταλλαγής ιδιωτικών τεμαχίων στον Ακάμα με κρατική δασική γη στα Κούκλια. Στο πλαίσιο αυτό προωθήθηκε η αλλαγή του πολεοδομικού καθεστώτος που διέπει την περιοχή γύρω από ιδιωτικά τεμάχια στα Κούκλια, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στα τεμάχια της δασικής γης που θα προσφέρονταν ως ανταλλαγή. Τελικά η ανταλλαγή δεν προωθήθηκε, ωστόσο τα ιδιωτικά τεμάχια διατήρησαν το νέο, ευνοϊκό πολεοδομικό καθεστώς τους. Για το θέμα εκδώσαμε την Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας με αρ. ΥΕΣ/01/2019, όπου αναφέρονται σοβαρές ανησυχίες για λανθασμένο χειρισμό του θέματος που ευνόησε τα οικονομικά συμφέροντα συγκεκριμένης εταιρείας. Στη βάση των ευρημάτων μας το Υπουργείο Εσωτερικών διέταξε διοικητική έρευνα και σύσταση Ερευνητικής Επιτροπής για την αξιολόγηση των ευρημάτων και επισημάνσεών μας, η οποία ολοκλήρωσε τις εργασίες της τον Φεβρουάριο 2020. Τον Μάρτιο του ίδιου έτους, το Υπουργείο Εσωτερικών προώθησε σχετική Έκθεση στον Γενικό Εισαγγελέα και σύμφωνα με ενημέρωση που είχαμε από την Αστυνομία, η διερεύνηση της υπόθεσης δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

3.20 Θέμα: Πυρκαγιά σε εργοστάσιο επεξεργασίας ιατρικών αποβλήτων και αποβλήτων συσσωρευτών και μικρών ποσοτήτων υγρών χημικών, στη βιομηχανική περιοχή Γερίου – Ιδαλίου.

Στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΓΔΠ/01/2024 εκφράσαμε την ανησυχία μας για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη συσσώρευση μεγάλου αποθέματος αποβλήτων σε Μονάδες ανακύκλωσης στη βιομηχανική ζώνη Γερίου – Ιδαλίου, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τις πυρκαγιές που επανειλημμένα παρατηρούνται σε τέτοιους χώρους και θέσαμε το θέμα ενώπιον του ΤΠ, ως την καθ' ύλην αρμόδια Αρχή.

Μετά την πυρκαγιά που ξέσπασε, τον Δεκέμβριο του 2024, σε εργοστάσιο επεξεργασίας ιατρικών αποβλήτων και αποβλήτων συσσωρευτών και μικρών ποσοτήτων υγρών χημικών, και πάλι στην υπό αναφορά βιομηχανική περιοχή, επαναλάβαμε, με σχετική επιστολή μας, την ανησυχία μας για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη συσσώρευση αποθέματος αποβλήτων, καθώς και για το γεγονός ότι τα απόβλητα που καταστράφηκαν δεν έτυχαν κατάλληλης διαχείρισης, παρόλο που οι διαχειριστές εισέπραξαν τα σχετικά τέλη. Επισημάναμε επίσης το τεράστιο οικολογικό πρόβλημα που δημιουργείται εξαιτίας της ανεξέλεγκτης καύσης ιατρικών αποβλήτων που επηρεάζει την ποιότητα του αέρα και κατ' επέκταση την υγεία των πολιτών στη γύρω περιοχή.

Ζητήσαμε τα σχόλια του ΤΠ, ιδιαίτερα όσον αφορά στα μέτρα που προτίθεται να λάβει για αποτροπή του φαινομένου στο μέλλον. Το ΤΠ μας ανέφερε ότι τον Απρίλιο του 2024, ανέθεσε σε Επιθεωρήτρια την εποπτεία τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην υπό αναφορά περιοχή, λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων εκεί. Με τη συνεργασία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, τροποποίησε τις Άδειες Διαχείρισης Αποβλήτων σε 22 εγκαταστάσεις, επιβάλλοντας μέτρα πυροπροστασίας και πυρόσβεσης. Μετά την πυρκαγιά του Δεκεμβρίου 2024, ζητήθηκε από τους Φορείς Εκμετάλλευσης να καταθέσουν Σχέδιο Αποκατάστασης του Χώρου, περιλαμβανομένου και Σχέδιου Διαχείρισης των Αποβλήτων που προκλήθηκαν από την πυρκαγιά. Μας ανέφερε επίσης ότι στο παρόν στάδιο, ισχύει Ειδοποίηση

Απαγόρευσης εισόδου εντός του χώρου καθώς και ότι οι εργασίες συλλογής και μεταφοράς των αποβλήτων θα ξεκινήσουν εφόσον εξασφαλιστεί σχετική έγκριση εισόδου από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

3.21 Θέμα: Αναπτύξεις στην Αγία Θέκλα της Επαρχίας Αμμοχώστου.

Στην Ειδική Έκθεσή μας αρ. ΠΕ/02/2021, με θέμα «Αναπτύξεις συμφερόντων συγκεκριμένου πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου (ΠΕΠ), εντός ή πλησίον του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Σωτήρας της Επαρχίας Αμμοχώστου», καταγράφουμε εκτενώς θέματα που διαπιστώσαμε σε σχέση με παραβάσεις ουσιαδών όρων πολεοδομικής άδειας σε μικτή τουριστική ανάπτυξη και στην ανέγερση παραθεριστικών οικιών πριν την εξασφάλιση όλων των νενομισμένων αδειών και εγκρίσεων.

α. Παράβαση ουσιαδών όρων της πολεοδομικής άδειας της μικτής τουριστικής ανάπτυξης.

Από τον έλεγχο μας διαπιστώσαμε ότι εταιρεία συμφερόντων του εν λόγω ΠΕΠ παραβίασε ουσιαδείς όρους της πολεοδομικής άδειας μικτής τουριστικής ανάπτυξης, ανεγείροντας πρόσθετους ορόφους πέραν των όσων είχαν εγκριθεί. Η εταιρεία είχε υποβάλει για το θέμα νέα πολεοδομική αίτηση, η οποία είχε απορριφθεί από τη Πολεοδομική Αρχή και οι αιτητές υπέβαλαν Ιεραρχική Προσφυγή. Ο Υπουργός Εσωτερικών απέρριψε την Ιεραρχική Προσφυγή στις 18.1.2021 και η Πολεοδομική Αρχή επέβαλε τους αιτητές διοικητικό πρόστιμο για παράβαση ή μη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία. Οι αιτητές προσέφυγαν στο Διοικητικό Δικαστήριο ζητώντας ακύρωση της απόφασης. Στις 3.2.2021, κατέθεσαν αίτηση κατά παρέκκλιση των προνοιών του ισχύοντος Τοπικού Σχεδίου Ανάπτυξης με την οποία πρότειναν προσθήκες και μετατροπές στην υπό αναφορά μικτή τουριστική ανάπτυξη.

Στις 18.1.2023, το Υπουργικό Συμβούλιο εξουσιοδότησε την οικεία Πολεοδομική Αρχή να χορηγήσει προσωρινή πολεοδομική άδεια διάρκειας πέντε ετών, κατά παρέκκλιση των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου Ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου, σύμφωνα με εισήγηση του Συμβουλίου Μελέτης Παρεκκλίσεων.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις ανησυχίες της σχετικά με το θέμα αφού, σύμφωνα με τους νομικά δεσμευτικούς όρους της Έκθεσης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που εξέδωσε η Περιβαλλοντική Αρχή τον Ιούνιο του 2021, για την υπό αναφορά ανάπτυξη δεν θα έπρεπε να είχε εγκριθεί οποιαδήποτε παρέκκλιση από τους καθορισμένους συντελεστές ανάπτυξης αλλά, αντίθετα, θα έπρεπε να εφαρμοστούν οι πρόνοιες της νομοθεσίας για άρση των παρανομιών και εκφράσαμε την άποψη ότι θα έπρεπε τάχιστα να προωθηθούν οι απαραίτητες διαδικασίες, ώστε η εν λόγω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να ανακληθεί.

Το Υπουργικό Συμβούλιο ανακάλεσε την προηγούμενη Απόφασή του στις 15.6.2023, δεδομένου ότι, όπως ανέφερε, οι καταληκτικές θέσεις της Περιβαλλοντικής Αρχής αφορούν σε δεσμευτικό κοινοτικό κεκτημένο.

Η Πολεοδομική Αρχή, απέρριψε αιτήσεις της υπό αναφορά εταιρείας για χορήγηση άδειας για προσθηκομετατροπές στην υφιστάμενη αδειοδοτημένη μικτή τουριστική ανάπτυξη καθώς και για οικοπεδοποίηση συγκεκριμένων τεμαχίων στον Δήμο Σωτήρας, τον Οκτώβριο και Νοέμβριο 2023, αντίστοιχα.

Οι αιτητές προσέφυγαν και πάλι στο Διοικητικό Δικαστήριο ζητώντας ακύρωση των υπό αναφορά αποφάσεων, της Πολεοδομικής Αρχής. Το Διοικητικό Δικαστήριο, στις 15.1.2025, αποφάσισε την ακύρωση των εν λόγω αποφάσεων, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι η παράλειψη του ΤΠ να τοποθετηθεί συγκεκριμένα επί των προτάσεων του αιτητή για την εκ των υστέρων νομιμοποίηση εργασιών που είχαν ήδη εκτελεστεί, καθώς και η αποδοχή της απάντησης από τον Υπουργό Εσωτερικών, δεικνύει έλλειψη δέουσας έρευνας.

β. Ανέγερση παραθεριστικών οικιών πριν την εξασφάλιση όλων των νενομισμένων αδειών και εγκρίσεων.

Μετά τη διαπίστωση ότι εταιρεία συμφερόντων του συγκεκριμένου ΠΕΠ είχε προχωρήσει στην ανέγερση παραθεριστικών οικιών πριν την εξασφάλιση όλων των απαιτούμενων, από τη νομοθεσία, αδειών, ενδεχομένως εν γνώση και με την ανοχή των αρμοδίων λειτουργιών της Πολεοδομικής Αρχής και του Δήμου Σωτήρας, η Υπηρεσία μας έθεσε το πιο πάνω θέμα, τον Αύγουστο του 2021, στον Γενικό Εισαγγελέα, για διερεύνηση του ενδεχόμενου διάπραξης ποινικών, αστικών ή πειθαρχικών αδικημάτων και, τον Ιούλιο του 2022, ο Γενικός Εισαγγελέας διαβίβασε το θέμα στον Αρχηγό Αστυνομίας για διερεύνηση. Τον Απρίλιο 2025 ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας μας ενημέρωσε ότι η διερεύνηση της υπόθεσης έχει ολοκληρωθεί και ανάμενε σύντομα τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου στη Νομική Υπηρεσία.

Επισημάναμε επίσης ότι οι ενέργειες του επιβλέποντος μηχανικού των υπό αναφορά έργων ενδέχεται να συνιστούν αδίκημα και εκφράσαμε την άποψη ότι ο Δήμος Σωτήρας θα έπρεπε να προβεί σε καταγγελία στο Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ) και στο Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών. Ο Δήμος Σωτήρας προώθησε το θέμα στο ΕΤΕΚ τον Ιούλιο του 2021.

3.22 Θέμα: Ανέγερση ιδιωτικής κατοικίας μέσα ή παρά την κοίτη του ποταμού Κρυού στην Κοινότητα Πάνω Πλατρών.

Στο πλαίσιο διερεύνησης καταγγελίας, που λάβαμε τον Αύγουστο του 2024 και αφορούσε στην ανέγερση της πιο πάνω ανάπτυξης με τρόπο που πιθανόν να επηρεάζει ανεπανόρθωτα το φυσικό περιβάλλον και το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού σε δημόσια περιουσία, ζητήσαμε τις απόψεις των αρμόδιων Τμημάτων.

Το ΤΔ μάς πληροφόρησε ότι δεν είχαν ζητηθεί οι απόψεις του, πριν την έκδοση σχετικής πολεοδομικής άδειας, ότι ο χώρος όπου ανεγέρθηκε η κατοικία βρίσκεται σε απόσταση 160 μέτρων από το κρατικό δάσος και ότι σε έλεγχο που διενήργησε δεν διαπίστωσε οποιαδήποτε παράβαση της δασικής νομοθεσίας.

Ο ΕΟΑ Λεμεσού (ως πλέον η Πολεοδομική Αρχή) μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι, κατά την εξέταση αίτησης για Πολεοδομική Άδεια, στο πλαίσιο διαβούλευσης, το ΤΑΥ, με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και διασφάλισης του φυσικού στοιχείου του ποταμού στα όρια και προϋποθέσεις που το ίδιο έθεσε, ζήτησε την αναθεώρηση των σχεδίων από τον μελετητή. Η Πολεοδομική Αρχή χορήγησε, στις 30.7.2021, πολεοδομική άδεια με κατάλληλους όρους, το 2022 υποβλήθηκε πολεοδομική αίτηση για έγκριση τροποποιημένων σχεδίων και χορηγήθηκε η σχετική άδεια με κατάλληλους όρους. Στη συνέχεια, υποβλήθηκε αίτηση για έκδοση άδειας οικοδομής στις 7.3.2023 και η ΕΔ Λεμεσού προχώρησε εκ νέου σε διαβούλευση με το ΤΑΥ, το οποίο, σύμφωνα με το αρχείο του ΕΟΑ, δεν είχε ανταποκριθεί μέχρι τον

Σεπτέμβριο 2024. Ο ΕΟΑ μάς ανέφερε επίσης ότι η ισχύς της πολεοδομικής άδειας έληξε στις 29.7.2024, χωρίς να υποβληθεί έγκαιρα αίτηση για παράτασή της, καθιστώντας άνευ αντικειμένου την αίτηση για άδεια οικοδομής. Άρα, οι εργασίες ανέγερσης της κατοικίας, η οποία, όπως μάς πληροφόρησε ο ΕΟΑ, βρίσκονταν, κατά την επιτόπια επίσκεψή του στις 22.8.2024, στο στάδιο κατασκευής «φέροντος οργανισμού»¹, είχαν αρχίσει πριν την έκδοση της άδειας οικοδομής. Τέλος, μας πληροφόρησε ότι εκδόθηκε Διάταγμα Αναστολής Εργασιών και ότι αναμένονταν τα αποτελέσματα χωρομετρικής εργασίας του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

Το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι:

- ◆ Η κατοικία χωροθετείται σε οικιστική πολεοδομική ζώνη (H5a), η πολεοδομική άδεια, που είχε εκδοθεί, δεν ισχύει πλέον και η ανάπτυξη βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο.
- ◆ Δεν συμμετείχε στη διαδικασία διαβούλευσης κατά την εξέταση του αιτήματος έκδοσης της πολεοδομικής άδειας, αφού το έργο δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου και, ένεκα αυτού, το Τμήμα δεν γνωρίζει την κατάσταση του τοπικού περιβάλλοντος που προϋπήρχε ώστε να αξιολογήσει τις οποιεσδήποτε περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
- ◆ Το σχετικό τεμάχιο απέχει περίπου 200 μέτρα από την περιοχή του Δικτύου Natura 2000, περίπου 125 μέτρα από το Κρατικό Δάσος Τροόδους και 6-8 μέτρα περίπου από την κοίτη του ποταμού Κρυού.
- ◆ Η αναβαθμίδα στην οποία εδράζεται η κατοικία, βρίσκεται περίπου 12 μέτρα κάτω από το δρόμο και εξετάζεται εάν μέρος της εμπίπτει εντός της κοίτης του ποταμού.

Πέραν των πιο πάνω, το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι στο παρόν στάδιο παρακολουθεί την εξέλιξη της υπόθεσης και αναμένει τα αποτελέσματα της διερεύνησης πιθανής παρέμβασης στον ποταμό από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας για τυχόν περαιτέρω ενέργειες.

Το ΤΑΥ, σε σχετική επιστολή του προς το Επαρχιακό Γραφείο Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας Λεμεσού, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι τμήμα των εν λόγω κατασκευών ενδεχομένως να επεμβαίνει εντός ορίων της διαμορφωμένης κοίτης του ποταμού ή/και της Ζώνης Προστασίας του, με δυνητικά σημαντικές αρνητικές συνέπειες στην παροχευτική ικανότητά του και στο ποτάμιο και παραποτάμιο οικοσύστημα. Ωστόσο, προκειμένου να εκφράσει απόψεις, ζήτησε όπως υποβληθούν σε τοπογραφικό σχέδιο όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες που υποδείχθηκαν στο πλαίσιο επιτόπιας επίσκεψης που πραγματοποιήσε.

Αξιολογώντας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, το ΤΑΥ κατέληξε ότι επιβεβαιώνονται επεμβάσεις εντός της εγγεγραμμένης κοίτης του ποταμού καθώς και εντός της επιτόπου διαμορφούμενης κοίτης. Επίσης τον Μάρτιο του 2025 απέστειλε τις απόψεις του στον ΕΟΑ Λεμεσού.

¹ Σύμφωνα με τον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο (Ν.90/1972), «φέρων οργανισμός» σημαίνει τα κατασκευαστικά μέρη οικοδομής, τα οποία τη στηρίζουν στατικά (κολώνες, δοκοί, πλάκες, πρόβολοι).

3.23 Θέμα: Κατασκευή και αναδιαμόρφωση του πάρκου στην περιοχή του Παττίχειου Θεάτρου στην Αλυκή Λάρνακας εντός περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Αλυκές Λάρνακας».

Σύμφωνα με καταγγελία που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας τον Φεβρουάριο του 2024 σχετικά με το πιο πάνω θέμα, για το υπό αναφορά έργο δεν ακολουθήθηκε το θεσμικό πλαίσιο που αφορά στις περιβαλλοντικές αξιολογήσεις, αφού, παρόλο που εμπίπτει σε περιοχή του Δικτύου Natura 2000, δεν υποβλήθηκε σε Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση.

Το ΤΠ, από το οποίο ζητήσαμε όπως διερευνήσει το θέμα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων ότι:

- ◆ Οι αρμόδιες Αρχές για τη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής (ΤΠ και Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας), είχαν ενημερωθεί για το υπό αναφορά έργο και, κατά τον σχεδιασμό, λήφθηκαν υπόψη οι συστάσεις τους, έτσι ώστε αυτό να λάβει τέτοια μορφή που να μην επηρεάσει την προστατευόμενη περιοχή.
- ◆ Ο Δήμος Λάρνακας υπέβαλε τον τελικό σχεδιασμό του έργου προς αξιολόγηση από το ΤΠ σύμφωνα με τον περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο, όσο και με τον περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμο. Τον Ιανουάριο του 2022 ακολούθησε η έκδοση Αιτιολογημένης Διαπίστωσης με βάση την οικεία νομοθεσία, στην οποία τέθηκαν συγκεκριμένοι όροι για την κατασκευή και λειτουργία του έργου.
- ◆ Οι «Αλυκές Λάρνακας» προσελκύουν ετησίως πολλούς επισκέπτες, και, κατά την περίοδο που οι λίμνες έχουν νερό και φιλοξενούν μεγάλα κοπάδια φλαμίνγκο, οι επισκέπτες συχνά κινούνται εκτός μονοπατιών και εισέρχονται στη λίμνη, προκαλώντας οχλήσεις στα φλαμίνγκο και καταπάτηση της αλοφυτικής βλάστησης. Η αναδιαμόρφωση του Παττίχειου πάρκου μπορεί να μειώσει αυτές τις οχλήσεις, συγκεντρώνοντας τους επισκέπτες εντός του πάρκου.
- ◆ Τον Ιανουάριο του 2024, κατά την επιτόπια επιθεώρηση των κατασκευαστικών έργων, εντοπίστηκαν ζητήματα που αφορούσαν κυρίως στην κατασκευή της πεζογέφυρας και την εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών, κατά την περίοδο Ιανουαρίου έως Ιουνίου. Ο Δήμος Λάρνακας ανέστειλε τις κατασκευαστικές εργασίες, με σκοπό την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τους όρους που είχαν τεθεί στη σχετική Αιτιολογημένη Διαπίστωση από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και το ΤΠ. Η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας ενημέρωσε τον Δήμο Λάρνακας τον Μάρτιο 2024 ότι μέχρι τον Ιούνιο μπορούσαν να εκτελεστούν μόνο συγκεκριμένες εργασίες περιορισμένου όγκου, για αποφυγή επιπτώσεων στην πτηνοπανίδα της περιοχής.

3.24 Θέμα: Ανάπτυξη του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Λακατάμειας.

Η ανάπτυξη του ΚΠΕΛ, εμπίπτει στον Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό Αστικού Γραμμικού Πάρκου Πεδιαίου, μήκους 11,8χλμ, που υλοποιείται από τους Δήμους Λευκωσίας, Στροβόλου και Λακατάμειας, στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτικής Συνοχής «ΘΑΛΕΙΑ 2021–2027» με συγχρηματοδότηση της ΕΕ. Το ΤΠ, στις 12.7.2021, υπέδειξε στον Δήμο Στροβόλου ότι το έργο εμπίπτει στις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο (Ν.127(Ι)/2018), που απαιτεί την

ετοιμασία Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, λόγω των σωρευτικών επιπτώσεων των διάφορων έργων από κοινού. Ωστόσο, κατά τη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Περιβάλλοντος στις 9.10.2024, προέκυψε ότι το ΚΠΕΛ αδειοδοτήθηκε και άρχισε να κατασκευάζεται, χωρίς αυτό να υποβληθεί σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών του.

Για το ίδιο θέμα, η Υπηρεσία μας έλαβε αριθμό καταγγελιών που αφορούσαν, επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, στην ανεύρεση μπάζων από προηγούμενη επιχωμάτωση για τη δημιουργία του Γραμμικού Πάρκου κατά την εκσκαφή για χώρους στάθμευσης του ΚΠΕΛ, γεγονός που οδήγησε σε εκσκαφή μεγαλύτερου βάθους (από τρία σε έξι μέτρα), σε αντίθεση με την σχετική άδεια και στην ανεύρεση νερού λόγω της προηγούμενης θέσης του Πεδιαίου ποταμού στην περιοχή.

Παρά την πιο πάνω υπόδειξη για την ανάγκη εκπόνησης Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, το ΤΠ μάς πληροφόρησε ότι, στο πλαίσιο αξιολόγησης της πολεοδομικής αίτησης του Δήμου Λακατάμειας για την ανέγερση του ΚΠΕΛ, κατέληξε ότι το έργο μπορεί να κατασκευαστεί και να λειτουργήσει με περιβαλλοντικά αποδεκτό τρόπο και εισηγήθηκε όρους για την κατασκευή και λειτουργία του, λαμβάνοντας υπόψη τη μη ύπαρξη τελικού σχεδισμού για τον υπό αναφορά Ολοκληρωμένο Στρατηγικό Σχεδιασμό, τη μη εφαρμογή της υπό αναφοράς νομοθεσίας για το ΚΠΕΛ, τη χοροθέτησή του εκτός της ενεργούς κοίτης του Πεδιαίου ποταμού και εκτός περιοχής του Δικτύου Natura 2000, τις θετικές απόψεις του ΤΑΥ, και τις περιορισμένες και προσωρινές, με μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ενδεχόμενες επιπτώσεις.

Μας πληροφόρησε επίσης ότι παρακολουθεί συστηματικά τις κατασκευαστικές εργασίες, ότι δεν θεωρεί την ανάπτυξη του ΚΠΕΛ κατάληψη του υπό αναφορά Ολοκληρωμένου Στρατηγικού Σχεδισμού, καθώς αυτό αποτελεί έργο με μικρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα που δεν θα επηρεάσει την περιβαλλοντική αξιολόγηση του όλου έργου, ότι κατά τις εκσκαφές εντοπίστηκαν διάφορα απόβλητα, τα οποία απομακρύνθηκαν και παραδόθηκαν σε αδειοδοτημένη εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων και ότι σε κανένα σημείο οι εκσκαφές εισήλθαν στον υπόγειο υδροφόρα και ως εκ τούτου δεν έχει εντοπιστεί νερό.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι αφού σύμφωνα με το ΤΠ απαιτείτο η ετοιμασία Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, το ΤΠ θα έπρεπε να επιμένει στην τήρηση της νομοθεσίας.

3.25 Θέμα: Παράνομες κατασκευές στη Χερσόνησο Ακάμα.

Τον Σεπτέμβριο του 2022 ζητήσαμε από τον Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και την ΕΔ Πάφου να ενημερωθούμε, μεταξύ άλλων, για τα μέτρα που έλαβαν ή πρόκειται να λάβουν για άρση των παρανομιών σε αριθμό κέντρων εστίασης και αναψυχής που ανεγέρθηκαν εντός των περιοχών Natura 2000 ΤΚΣ (CY4000010) και ΖΕΠ (CY4000023) Χερσόνησος Ακάμα. Επίσης, ζητήσαμε να ενημερωθούμε για τυχόν άλλες περιπτώσεις παράνομων κατασκευών εντός των υπό αναφορά περιοχών και για τα μέτρα που λήφθηκαν.

Τον Φεβρουάριο του 2024, η ΕΔ Πάφου, μεταξύ άλλων, πληροφόρησε την Υπηρεσία μας για τη λήψη δικαστικών μέτρων για κάποιες από τις παράνομες κατασκευές, καθώς και για την κατεδάφιση υποστατικών στη βάση ενημέρωσης που έλαβε από την αρμόδια Αρχή, δηλαδή τον Δήμο Πέγειας. Στη συνέχεια, τον Απρίλιο του 2024 επισημόναμε, με νέα επιστολή μας προς την ΕΔ Πάφου, ότι εστιατόριο στον Άσπρο Ποταμό και αναψυκτήριο στον Νότιο Κόλπο Λάρας σε συγκεκριμένα τεμάχια, για τα οποία

μας είχε ενημερώσει ότι προωθήθηκαν δικαστικά μέτρα από τον Δήμο Πέγειας, εκδόθηκαν Διατάγματα κατεδάφισης και κατεδαφίστηκαν, τόσο από φωτογραφικό υλικό που μας υποβλήθηκε όσο και από επιτόπια επίσκεψη της Υπηρεσίας μας διαπιστώσαμε ότι στα υπό αναφορά τεμάχια εξακολουθούσαν να υπάρχουν μη εγγεγραμμένα κτήρια. Η ΕΔ Πάφου παρέπεμψε την Υπηρεσία μας στον Δήμο Πέγειας ο οποίος είχε δώσει τη σχετική πληροφόρηση για το εν λόγω τεμάχιο, από τον οποίο ζητήσαμε, τον Ιούνιο του 2024, όπως πραγματοποιήσει, το συντομότερο δυνατό, επιτόπια επίσκεψη για επιβεβαίωση της υφιστάμενης κατάστασης στα υπό αναφορά τεμάχια. Ο Δήμος Ακάμα, ως ο πλέον αρμόδιος, τον Μάρτιο 2025, μας ενημέρωσε ότι καταβάλλει έντονες προσπάθειες, είτε με εξώδικα, είτε με άλλα διαθέσιμα μέσα, να απομακρύνει τις παράνομες κατασκευές.

Συναφώς αναφέρουμε ότι, τον Φεβρουάριο του 2025 το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου εξέτασε απόφαση Ιανουαρίου 2025 για μια παράνομη επίσης κατασκευή στην Κοινότητα Ίνειας εντός της Χερσονήσου Ακάμα στη βάση της οποίας διέταξε την έκδοση Διατάγματος κατεδάφισης της υπό αναφορά οικοδομής και της περίφραξης που ανεγέρθηκε, εντός δύο μηνών εκτός αν στο μεταξύ ληφθεί άδεια από την αρμόδια Αρχή.

3.26 Θέμα: Εγγραφή υφιστάμενου αγροτικού δρόμου σε δημόσιο στο Νέο Χωριό Πάφου.

Όπως αναφέραμε εκτενέστερα στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΓΔΠ/01/2024, διαπιστώσαμε τα πιο κάτω:

α. Ο Κοινοτάρχης είχε εμπλοκή στην εξέταση του πιο πάνω θέματος, που αφορούσε στην εγγραφή υφιστάμενου αγροτικού δρόμου εντός περιοχής Δικτύου Natura 2000 σε δημόσιο και τη διαπλάτυνση/επίστρωσή του με μπετόν, χωρίς να προηγηθεί αξιολόγηση των ενδεχομένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο Κοινοτάρχης του Κοινοτικού Συμβουλίου, ο οποίος είναι ιδιοκτήτης τεμαχίου που εφάπτεται του αγροτικού δρόμου, στο οποίο υπάρχει παράνομα ανεγερθείσα κατοικία 160 τ.μ. (προφανώς πρόκειται για «στιάδι» που συντηρήθηκε ριζικά προ των ετών) είχε άμεση εμπλοκή στη λήψη απόφασης για την εγγραφή αγροτικού δρόμου σε δημόσιο, γεγονός που αντίκειται στις διατάξεις του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν.158(I)/1999).

Τον Ιούνιο 2023 ζητήσαμε σχετική ενημέρωση από την ΕΔ Πάφου σε σχέση με τις ενέργειές της για αποκατάσταση της παρανομίας και, όπως ενημερωθήκαμε τον Ιούνιο 2024, προωθήθηκε η λήψη δικαστικών μέτρων μέσω του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

β. Διαφαίνεται ότι, πριν τη διαπλάτυνση του δρόμου και την επίστρωσή του με μπετόν, δεν αξιολογήθηκαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις αφού, σύμφωνα με το ΤΠ, δεν εκπονήθηκαν οι προβλεπόμενες, από τη νομοθεσία, μελέτες πριν τη σχετική διαπλάτυνση.

Τον Σεπτέμβριο 2022 σε επιστολή μας προς το ΤΠ, μεταξύ άλλων, αναφέραμε ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωριού, τον Ιούνιο του 2017, είχε ενημερώσει την ΕΔ Πάφου ότι ο δρόμος είχε ήδη διαπλατυνθεί και επιστρωθεί με σκυρόδεμα με την έγκρισή της, και επί τούτου ζητήσαμε τις απόψεις του. Το ΤΠ, τον Νοέμβριο του 2022, μας ανέφερε ότι η διαπλάτυνση και επίστρωση του δρόμου με μπετόν αποτελεί έργο της ΕΔ Πάφου που έγινε χωρίς να προηγηθεί διαβούλευση ή και ενημέρωσή του. Επιπλέον ανέφερε ότι η αποκατάσταση των παρανομιών εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΔ Πάφου. Η τελευταία μάς ανέφερε ότι ουδέποτε έδωσε έγκριση για τις υπό αναφορά εργασίες και ισχυρίστηκε ότι

αυτές έγιναν πριν από πολλά χρόνια από το ΤΔ, επισημαίνοντας ότι, τουλάχιστον κατά τα τελευταία 25 χρόνια, δεν έγινε οποιαδήποτε εργασία επιστρωσης του δρόμου με μπετόν.

γ. Η ΕΔ Πάφου μάς πληροφόρησε επίσης ότι ο δρόμος συντηρείται μόνο με βασικές εργασίες από το ΤΔ.

3.27 Θέμα: Καταγγελία για πρόκληση περιβαλλοντικής ρύπανσης και οχληρίας από τη λειτουργία παράνομου βιολογικού σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στον Καλοπαναγιώτη.

Όπως αναφέρθηκε εκτενέστερα και σε προηγούμενες Ειδικές Εκθέσεις της Υπηρεσία μας, από διερεύνηση καταγγελίας, διαπιστώσαμε ότι στην Κοινότητα Καλοπαναγιώτη λειτουργεί παράνομα βιολογικός σταθμός επεξεργασίας λυμάτων, ο οποίος αναγέρθηκε αυθαίρετα χωρίς την εξασφάλιση αδειών από τις αρμόδιες Αρχές. Ο σταθμός επεμβαίνει σε υδατόρεμα, παραπόταμο του ποταμού της Μαραθάσας, προκαλώντας περιβαλλοντική ρύπανση. Σημειώσαμε επίσης ότι, σύμφωνα με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ο εν λόγω βιολογικός σταθμός, που αναγέρθηκε αυθαίρετα, αποτελεί μέρος αδειοδοτημένης ανάπτυξης, που περιλαμβάνει εστιατόριο, ξενώνες, κέντρο σπα, γυμναστήριο, λουτρό, μπαρ και βοηθητικούς χώρους και επισημάναμε ότι, παρά την αναγνώριση των παρανομιών από τα αρμόδια Τμήματα και την έκδοση Γνωστοποίησης Άρνησης Χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας, ο σταθμός συνεχίζει να λειτουργεί, με όλες τις συνεπαγόμενες αρνητικές επιπτώσεις στην περιοχή.

Τον Σεπτέμβριο του 2022, η Υπηρεσία μας ενημέρωσε σχετικά τον Γενικό Εισαγγελέα, ζητώντας όπως αποφασίσει αν πρέπει να διερευνηθούν ποινικά, αστικά ή πειθαρχικά αδικήματα.

Στο μεταξύ, το ΤΑΥ ενημέρωσε την Υπηρεσία μας για την πρόθεσή του να προωθήσει το θέμα στη Νομική Υπηρεσία για λήψη νομικών μέτρων και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως μάς πληροφόρησε ότι δεν προτίθεται να νομιμοποιήσει τις παρανομίες, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα της περιοχής και τους περιορισμούς που προκύπτουν λόγω περιβαλλοντικών θεμάτων.

Σύμφωνα με ενημέρωση που λάβαμε, τον Οκτώβριο του 2022, ο Γενικός Εισαγγελέας έδωσε οδηγίες, προς τον Αρχηγό Αστυνομίας, για διερεύνηση του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων και, σύμφωνα με ενημέρωση που είχαμε από την Επαρχιακή Αστυνομική Διεύθυνση Μόρφου, λήφθηκαν δικαστικά μέτρα το 2022, ωστόσο δεν είναι γνωστό το αποτέλεσμα της εκδίκασης.

Τον Μάρτιο 2025 ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών μας ενημέρωσε σχετικά ότι, πλέον η αρμόδια Αρχή είναι ο ΕΟΑ Λευκωσίας σύμφωνα με τον οποίο, νέα αίτηση που υποβλήθηκε στην Πολεοδομική Αρχή από την υπό αναφορά ανάπτυξη εξετάζεται με τα συναρμόδια Τμήματα. Μας ανέφερε επίσης ότι ζήτησε από το Διευθυντή ΤΠΟ την επίσπευση των ενεργειών για εξέταση της υπό αναφοράς αίτησης, ώστε εάν η χωροθέτηση του νέου βιολογικού σταθμού κριθεί κατάλληλη, η εταιρεία να προχωρήσει άμεσα στην ανέγερση του.

Τα θέματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα Ειδική Έκθεση έχουν αποσταλεί με επιστολές στους ελεγχόμενους φορείς με την παράκληση όπως έχουμε τα δικά τους σχόλια και απόψεις ώστε να συμπεριληφθούν στην παρούσα Ειδική Έκθεση. Οι αυτούσιες απαντητικές επιστολές των ελεγχόμενων φορέων, καθώς και του Υπουργείου ΓΑΑΠ παρουσιάζονται στο **Παράρτημα III**. Σημειώνεται ότι, όπου στις απαντήσεις των ελεγχόμενων φορέων γίνεται αναφορά σε θέματα που υπήρχαν στις επιστολές που έχουν αποσταλεί αλλά τελικά δεν έχουν συμπεριληφθεί στην παρούσα Ειδική Έκθεση, κατά την κρίση της Υπηρεσίας μας, αυτά έχουν απαντηθεί επαρκώς ή/και έχουν επιλυθεί μέσα από τις απαντήσεις των ελεγχόμενων φορέων.

4. Παραρτήματα

Παράρτημα Ι: Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού, ή τα αποτελέσματα ελέγχων ιδιωτών ελεγκτών στους οποίους η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αναθέσει τον έλεγχο λογαριασμών οποιουδήποτε ελεγχόμενου υπ' αυτής οργανισμού, δυνάμει του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.113(Ι)/2002). Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

Ουδμία πρόνοια στην παρούσα Έκθεση σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί, ότι με αυτή διατυπώνεται κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για εκ προθέσεως κατάχρηση εξουσίας ή για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων. Αυτά, αν υπάρχουν, θα πρέπει να διερευνηθούν από τις αρμόδιες αρχές, μόνο δε τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να κρίνουν κάποιο πρόσωπο ως ένοχο οποιουδήποτε αδικήματος. Τονίζεται, επίσης, ότι οι συστάσεις και τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν στους ελεγχόμενους φορείς και

οποιαδήποτε αναφορά σε άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ουδόλως εξυπακούει ότι αυτά έχουν προβεί κατ' ανάγκη σε οτιδήποτε μεμπτό, αφού κάτι τέτοιο εκφεύγει του πεδίου ελέγχου της παρούσας Έκθεσης.

Αρμοδιότητες Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής, βοηθούμενος από τον Βοηθό Γενικό Ελεγκτή, ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 81 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε Κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου Προϋπολογισμού, στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7(1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Παράρτημα II: Μεθοδολογία

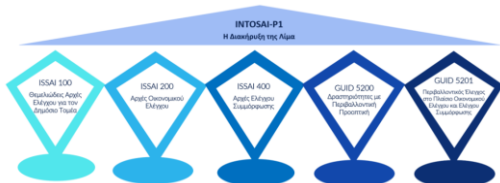
Πρότυπα ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους, τους ελέγχους συμμόρφωσης και τους διαχειριστικούς ελέγχους. Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (Διακήρυξη της Λίμα). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η «Magna Carta» στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και τις βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014). Το Πρότυπο INTOSAI-P1, όπως και το Πρότυπο INTOSAI-P10 (Διακήρυξη του Μεξικού), αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Με βάση το Πρότυπο ISSAI 200, ο οικονομικός έλεγχος στοχεύει στη συλλογή επαρκών κατάλληλων τεκμηρίων που να παρέχουν εύλογη διαβεβαίωση στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, υπό τη μορφή ελεγκτικής γνώμης ή/και άλλης έκθεσης, ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται δίκαια ή/και σε συμμόρφωση με το εφαρμοστέο πλαίσιο χρηματοοικονομικής αναφοράς και το κανονιστικό πλαίσιο.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

Το GUID-5200 παρέχει καθοδήγηση ως προς την εφαρμογή των Ελεγκτικών Προτύπων του INTOSAI στους περιβαλλοντικούς ελέγχους, παρέχει πρακτική βοήθεια στην ανάπτυξη μεθοδολογίας για τη διενέργεια περιβαλλοντικών ελέγχων και εισηγείται την προσέγγιση για καθορισμό των κριτηρίων ελέγχου.

Το GUID-5201 αναδεικνύει τις πιθανότητες διενέργειας ελέγχου με περιβαλλοντική εστίαση, στο πλαίσιο οικονομικού ελέγχου ή ελέγχου συμμόρφωσης. Ιδιαίτερα όσον αφορά στους ελέγχους συμμόρφωσης, εστιάζει στην εξέταση του κατά πόσο οι δραστηριότητες της Κυβέρνησης διενεργούνται σύμφωνα με την ισχύουσα περιβαλλοντική νομοθεσία και πολιτικές.

Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από το Υπουργείο ΓΑΑΠ, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας, καθώς και στη διενέργεια συναντήσεων με τη Διεύθυνση και των σχετικών Τμημάτων/Υπηρεσιών της ΓΔΓΑΑ και ΓΔΠ και άλλο αρμόδιο προσωπικό.

Ο έλεγχος επί των οικονομικών καταστάσεων καλύπτει το έτος 2023 και ο έλεγχος συμμόρφωσης καλύπτει και το 2024, εκτός όπου ρητά αναφέρεται διαφορετικά.

Τα ευρήματα του οικονομικού ελέγχου διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στη ΓΔΓΑΑ, ΤΔ, ΤΑΥ και ΙΓΕ και οι απόψεις τους παρουσιάζονται αυτούσιες στο Παράρτημα III της παρούσας Έκθεσης.

Διευκρινίζουμε ότι, για σκοπούς δημοσίευσης της παρούσας Ειδικής Έκθεσης, έχουν απαλειφθεί όλες οι αναφορές που αφορούν σε προσωπικά δεδομένα. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η συμμόρφωση με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται ουσιαστικά η κοινοποίηση των ευρημάτων και διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας που επιβάλλουν τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα.

Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς διενέργειας, τόσο του οικονομικού ελέγχου, όσο και του ελέγχου συμμόρφωσης χρησιμοποιήθηκαν, ως αρχές και κανόνες διατάξεις των πιο κάτω:

- ♦ Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(I)/2002).
- ♦ Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος (Ν.20(I)/2014).
- ♦ Περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.38(I)/2014).

- ♦ Περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος (Ν.158(I)1999).
- ♦ Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.
- ♦ Περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμος (Ν.73(I)/2016).
- ♦ Περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων (Δικαιώματα, Τέλη ή άλλα Χρηματικά Ανταλλάγματα) Κανονισμοί (ΚΔΠ 48/2017).
- ♦ Περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών (Γενικών) Κανονισμών (ΚΔΠ 201/2007).

Χρησιμοποιήθηκαν επίσης και σχετικές Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις, Διατάγματα, Γνωστοποιήσεις και Εγκύκλιοι του Γενικού Λογιστηρίου.

Παράρτημα III: Αυτούσιες απαντητικές επιστολές από Ελεγχόμενους Φορείς

26.12.001.001

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αρ. Φακ.: 05.22.001.001

25 Ιουνίου, 2025

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας ✓

**Θέμα: Ειδική Έκθεση ΥΓΑΑΠ/01/2025
Έλεγχος Υπουργείου Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος**

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και στην επιστολή σας ημερ. 28/5/2025 και να σας παραθέτω σχόλια του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ) τα οποία κρίνονται ως σημαντικά για την πληρότητα των δεδομένων.

1. Σημείο 3.2

Αναφορικά με την έκδοση πολεοδομικής και οικοδομικής άδειας για νομιμοποίηση υφιστάμενης παράνομης οικοδομής σε κτηνοτροφικό οικόπεδο στην Κτηνοτροφική Περιοχή Τίμης Β οι συστάσεις του ΓΕ λήφθηκαν υπόψη και δεν έγινε ανανέωση της Σύμβασης Μίσθωσης για το κτηνοτροφικό οικόπεδο για δεύτερη περίοδο. Ο μισθωτής δεν έχει εγκαταλείψει το κτηνοτροφικό οικόπεδο με αποτέλεσμα το Τμήμα Γεωργίας να ζητήσει στις 4/4/2024 από τη Νομική Υπηρεσία τη λήψη νομικών μέτρων εναντίον του. Στις 16/5/2024 η Νομική Υπηρεσία ανέθεσε την υπόθεση σε ιδιώτη δικηγόρο. Ο δικηγόρος που ανέλαβε την υπόθεση ενημέρωσε (04/12/2024) το ΤΓ ότι θα προωθήσει τη διαδικασία σύμφωνα με τους νέους Κανονισμούς Πολιτικής Δικονομίας για διαβούλευση με τους παρανομούντες και το δικηγόρο τους για εξώδικη ρύθμιση του θέματος. Σε περίπτωση που δε θα βρεθεί λύση τότε θα καταχωρήσει αγωγή. Μετά από τηλεφωνική επικοινωνία στις 24/6/2025 το ΤΓ ενημερώθηκε από τον δικηγόρο ότι προέβη σε διαβούλευση με το δικηγόρο των παρανομούντων, χωρίς θετική εξέλιξη, με αποτέλεσμα να έχει ήδη τροχοδρομήσει τη διαδικασία για καταχώρηση αγωγής.

Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Αμφιπόλεως 6, 2025 Στρόβολος
Τηλ. 22408317/353, Φαξ: 22781240, Ιστοσελίδα: www.moa.gov.cy

2. Σημείο 3.17 Παράγραφος (γ)

(α) Καταρχήν αναφέρεται διευκρινιστικά ότι, η παραπομπή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αφορά τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) μόνο, τα διατάγματα των οποίων εκδίδει η Υπουργός ΓΑΑΠ εφόσον αυτά ετοιμάστηκαν από το Τμήμα Περιβάλλοντος (ΤΠ) με βάση τις διαδικασίες που προνοούνται. Αντίστοιχα, τα Διατάγματα που αφορούν στις ΖΕΠ εκδίδει ο Υπουργός Εσωτερικών και ευθύνη ετοιμασίας τους έχει η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας (ΥΘΠ).

(β) Σχετικά με την αναφορά σε υποβολή στο Τμήμα Περιβάλλοντος των προσχεδίων των Διαταγμάτων για τις ΖΕΠ από το 2021, σημειώνεται ότι το θέμα δεν εκκρεμεί στην Περιβαλλοντική Αρχή ή εξαιτίας αυτής. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι, κατά την εξέταση των τριών εκ των 30 διαταγμάτων που υποβλήθηκαν στο ΤΠ, από την Επιστημονική Επιτροπή στις 19/11/2021, διαφάνηκε ότι υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις των περιοχών ΖΕΠ με τις ΕΖΔ και τις περιοχές εντός κρατικών δασών. Βάση αυτού, η Επιτροπή αποφάσισε όπως το θέμα παραπέμφθηκε στους ΥΘΠ και Τμήμα Δασών και αν χρειαστεί και της Νομικής Υπηρεσίας για διαβούλευση και επαναφορά στην Επιτροπή, ενέργεια η οποία ακόμη δεν έχει γίνει.

Πρόσφατα και προς γρήγορη επίλυση του θέματος, το ΤΠ έχει προτείνει διαφορετική προσέγγιση στην ΥΘΠ για τις ΖΕΠ, που αφορά την χρήση των Διαχειριστικών Σχεδίων που κατέχουν οι ΖΕΠ και τα οποία περιέχουν μετρήσιμους στόχους. Δίνοντας νομική ισχύ στα υφιστάμενα διαχειριστικά σχέδια, θα αποφευχθεί περαιτέρω καθυστέρηση. Η πρόταση έγινε αποδεκτή και συμφωνήθηκε όπως προχωρήσει πιλοτικά μία ΖΕΠ, ώστε να διερευνηθεί εάν ευσταθεί νομικά η εν λόγω διαδικασία.

3. Σημείο 3.17 Παράγραφος (δ)

Σε σχέση με την καθυστέρησή που φαίνεται να παρουσιάζεται στην έκδοση των Διαταγμάτων που αφορούν στις ΕΖΔ (συνολικά 37), διαφάνηκε ότι, μετά από συνάντηση των εμπλεκόμενων τμημάτων (ΤΠ, ΤΔ και ΤΑΘΕ) με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (7/7/2021), βασική προϋπόθεση έκδοσης τους αποτελούσε η ολοκλήρωση της διαδικασίας κήρυξης των ΤΚΣ σε ΕΖΔ, πράξη η οποία ξεκίνησε το 2016 και ολοκληρώθηκε το 2022. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η εν λόγω εργασία υπήρξε αρκετά επίπονη και χρονοβόρα απόδειξη αυτού το γεγονός ότι η Επιστημονική Επιτροπή προέβη σε 34 συνεδρίες προκειμένου να ολοκληρώσει το θέμα, ενώ αφιερώθηκε τεράστιος χρόνος ετοιμασίας των αναγκαίων εγγράφων και συλλογής στοιχείων που απαιτούνταν.

Κατά τη διάρκεια της πιο πάνω διαδικασίας, ετοιμάζονταν ταυτόχρονα και μέρος των Διαταγμάτων, με αποτέλεσμα να ολοκληρωθούν και υποβληθούν στην ΕΕ 9 Διατάγματα, των οποίων η έκδοση ακολουθούσε το χρονοδιάγραμμα που είχε δοθεί στην Επιτροπή στα πλαίσια της Προειδοποιητικής Επιστολής.

Τον Απρίλιο του 2022, η Δημοκρατία έλαβε την αιτιολογημένη γνώμη, ενώ ήταν έτοιμη να προχωρήσει στην έκδοση ακόμα δύο Διαταγμάτων, τηρώντας το προαναφερθέν χρονοδιάγραμμα.

Από το περιεχόμενο της εν λόγω αιτιολογημένης, διαφάνηκε ότι οι αρχές της Επιτροπής δεν είχαν λάβει υπόψη τα Διατάγματα που κοινοποιήθηκαν σε αυτή επίσημα μέσω του συστήματος Themis, συνεπώς θεώρησαν ότι, μεταξύ άλλων, η Κύπρος δεν υλοποίησε τις δεσμεύσεις της στην προειδοποιητική και άρα είχαν προχωρήσει με την αποστολή αιτιολογημένης γνώμης στις 6 Απριλίου, 2022.

Αμέσως, το Τμήμα Περιβάλλοντος ζήτησε τη διεξαγωγή διμερούς συνάντησης με τις αρχές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ώστε να ξεκαθαρίσει το θέμα. Η συνάντηση έγινε στις 5 Ιουλίου, 2022 και η Επιτροπή ανέφερε ότι εκ παραδρομής δεν λήφθηκαν υπόψη τα Διατάγματα τα οποία είχαν υποβληθεί από τη Δημοκρατία. Επίσης, δοθείσης της ευκαιρίας, σημείωσαν και τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την ποσοτικοποίηση των στόχων, ώστε να είναι μετρήσιμοι και συμβατοί με τις απαιτήσεις της Οδηγίας. Σε συνέχεια των παρατηρήσεων της Επιτροπής επί των διαταγμάτων που στάλθηκαν ακολούθησε μια «άτυπη» επικοινωνία μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος και των αρχών της Επιτροπής, όπου γινόταν ανταλλαγή προσχεδίων των διαταγμάτων και προτείνονταν βελτιώσεις σε αυτά, ώστε να επιτευχθεί μια από κοινού αποδεκτή μορφή Διατάγματος που θα έκλεινε τη διαδικασία παράβασης. Ενόψει της συνεργασίας αυτής το ΤΠ δεν προχώρησε σε περαιτέρω διατάγματα προκειμένου να καταγράψει και εφαρμόσει τις απαιτήσεις της ΕΕ στη δομή και περιεχόμενο των διαταγμάτων.

Εντός του 2023 το Τμήμα Περιβάλλοντος συνέχισε την προσπάθεια για βελτίωση των Διαταγμάτων και με σκοπό να ενισχύσει την επιστημονική του επάρκεια, προκήρυξε Διαγωνισμό (Μάιος 2023) για την ετοιμασία της Εξαετούς Έκθεσης δυνάμει του άρθρου 17 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, στον οποίο συμπεριλάμβανε και πρόνοια για καθορισμό Ευνοϊκών Τιμών Αναφοράς (ΕΤΑ) και ειδικών στόχων διατήρησης για όλες τις ΕΖΔ. Το αποτέλεσμα της εν λόγω εργασίας αναμένεται τον Νοέμβριο του 2025, αφού υποβληθεί η Εξαετής Έκθεση τον Ιούλιο του 2025. Ενόψει αυτού, το ΤΠ επανεκκίνησε την ετοιμασία νέων διαταγμάτων πριν δημοσιοποιηθεί η Απόφαση για παραπομπή στο ΔΕΕ. Περαιτέρω τεχνική συνεργασία με την ΕΕ, παρά τις προσπάθειες του ΤΠ, δεν επιτεύχθηκε, ωστόσο το ΤΠ ξεκίνησε διάλογο με τις αντίστοιχες αρχές της Ελλάδας, για να συγκεντρώσει βέλτιστες πρακτικές και εμπειρίες από την αντιμετώπιση παρόμοιας παράβασης που έχει ανοιχτή η Ελλάδα. Τεχνική συνάντηση με τις Ελληνικές αρχές διεξάχθηκε στις 8.12.2023.

Με βάση την πιο πάνω πληροφόρηση και εξέλιξη γεγονότων, το μόνο σημείο που δυνητικά θα μπορούσε να χειριστεί το ΤΠ διαφορετικά ήταν, αντί να σταματήσει τη διαδικασία το 2022, όταν ξεκίνησαν οι συζητήσεις με την Επιτροπή, να συνέχιζε την έκδοση των διαταγμάτων σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που είχε υποβάλει κατά τη διαδικασία παράβασης, με κάποιες βελτιώσεις που θα επιτύγχαναν τουλάχιστον μερική συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Οδηγίας. Ωστόσο, η οποιαδήποτε

καθυστέρηση παρατηρήθηκε δεν ήταν εσκεμμένη και το όλο θέμα αντιμετωπίστηκε και αντιμετωπίζεται με πλήρη σοβαρότητα από μέρους του Τμήματος Περιβάλλοντος. Σημειώνεται ότι θα εκδοθούν ακόμα 2 Διαταγματα αρχές Ιουλίου 2025.

Τέλος, όσον αφορά στην ενημέρωση που ζητήθηκε τον Δεκέμβριο για τις εξελίξεις, ετοιμάζεται σχετική επιστολή για ενημέρωσή σας.

4. Σημείο 3.18

Ο λόγος καθυστέρησης του κλεισίματος των δύο ΧΑΔΑ Κοτσιάτη και Βατί οφείλονταν κυρίως στο γεγονός της τότε διαδικασίας επικαιροποίησης της Στρατηγικής της ΚΔ για τα δημοτικά απόβλητα η οποία εγκρίθηκε από το ΥΣ τον 11/2015, και της τελικής απόφασης σχετικά με τον αριθμό των ΟΕΔΑ που θα κατασκευάζονταν και της χωροθέτησής τους. Το κλείσιμο του ΧΑΔΑ στο Βατί εξαρτάτο αποκλειστικά από την κατασκευή και λειτουργία της ΟΕΔΑ Λεμεσού η οποία ξεκίνησε κανονική λειτουργία τέλος το 2017. Ο ΧΑΔΑ Βατί τέθηκε εκτός λειτουργίας για τα δημοτικά απόβλητα, αλλά συνέχισε η λειτουργία του μέχρι τον 2/2019 για απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων λόγω έλλειψης εναλλακτικών υποδομών. Αντίστοιχα, το κλείσιμο του ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη εξαρτάτο αποκλειστικά από το εάν θα κατασκευαζόταν ΟΕΔΑ στην επαρχία Λευκωσίας. Τελικά η απόφαση που λήφθηκε προέβλεπε παράδοση των δημοτικών αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας στην ΟΕΔΑ Κόσιης, ενέργεια η οποία τέθηκε σε ισχύ τον 9/2018.

Η αποκατάσταση για 52 ΧΑΔΑ (Πάφος, Λάρνακα, Αμμόχωστος) ολοκληρώθηκε έως το 2015. Εκκρεμεί η αποκατάσταση 71 ΧΑΔΑ (24 στη Λευκωσία, 47 στη Λεμεσό), εργασία η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η καθυστέρηση στην όλη διαδικασία της αποκατάστασης των ΧΑΔΑ Κοτσιάτη και Βατί οφείλεται κυρίως:

- Στη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Υπουργείο Εσωτερικών (Αρμόδια Αρχή μέχρι το 2017) στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων χωρίς την αναγκαία μεταφορά προσωπικού.
- Σε καθυστερήσεις απαλλοτριώσεων και εγκρίσεων περιβαλλοντικών μελετών.
- Σε τεχνικές τροποποιήσεις, εντοπισμό πρόσθετων ποσοτήτων αποβλήτων και στραγγισμάτων που δεν είχαν προβλεφθεί (που οδήγησαν σε αιτήματα παράτασης του χρόνου ολοκλήρωσης της Σύμβασης), καθώς και αναφλέξεων.
- Ειδικά για το Βατί, παρουσιάστηκε μεγάλη καθυστέρηση λόγω της συμπερίληψης της αποκατάστασης των 9 λυματοδεξαμενών οι οποίες γειτνιάζαν του ΧΑΔΑ.

Να σημειωθεί ότι για όλες τις εξελίξεις η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήταν ενήμερη μέσα από σχετική αλληλογραφία στην όλη διαδικασία κατά τα έτη 2019, 2021, 2022, και 2024.

Επίσης, σε σχέση με την επιστολή σας με αρ.Φακ: 26.12.003.001 ημερ, 26/05/2025 για το εν λόγω θέμα, ετοιμάζεται σχετική επιστολή για ενημέρωσή σας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για τυχόν διευκρινήσεις.

Χάρης Νικολάου
Λειτουργός Ελέγχου ΥΓΑΑΠ

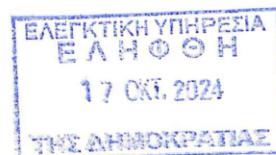

26.12.001.001

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αρ. Φακ.: 05.22.001.001

11 Οκτωβρίου, 2024

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας

**Θέμα: Παρακολούθηση ευρημάτων/συστάσεων ελέγχων της Ελεγκτικής
Υπηρεσίας**

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και στην επιστολή σας ημερ. 12 Ιουνίου 2024 με θέμα Έλεγχος Οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2023 και σας επισυνάπτω τον σχετικό πίνακα συμπληρωμένο. 102.635C

Είμαστε στη διάθεση σας για τυχόν διευκρινήσεις.

Χάρης Νικολάου
(Λειτουργός Ελέγχου ΥΓΑΑΠ)

Σχέδιο Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων

Επιστολή Ελέγχου: Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2023.

Ελεγχόμενος φορέας: Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης.

Ημερομηνία: 12.6.2024

α/α	Αριθμός παραγρ. Επιστολής	Σύσταση	Ενέργειες που θα ληφθούν	Αρμόδιος Τομέας ελεγχόμενου φορέα	Χρονοδιάγραμμα	Αναμενόμενα οφέλη (ποσοτικοποιημένα, αν είναι δυνατό)
1	3	Ο Αρμόδιος και Ελέγχων Λειτουργός κατά τη σύσταση και εξουσιοδότηση της πληρωμής, αντίστοιχα, να διασφαλίζουν ότι: α. Λαμβάνεται η σχετική πιστοποίηση από τον Επίτροπο Αγροτικών Πληρωμών όπως προνοείται στο έντυπο ΚρΧ2. β. Παρακολουθούνται όλοι οι στόχοι που τέθηκαν από τον ΚΟΑΠ στον Στρατηγικό Προγραμματισμό όπως προνοείται στην Εγκύκλιο αρ. 1777. γ. Κατά την οριστικοποίηση της πληρωμής τεκμηριώνεται ότι				

		τηρήθηκαν τα προβλεπόμενα ως αναφέρεται πιο πάνω.	Πριν την οριστικοποίηση της πληρωμής η ΔΧΔ θα βεβαιώνεται ότι η Λίστα Ελέγχου Διεκπεραίωσης πληρωμών (έχει ετοιμασθεί από τη ΔΧΔ και τέθηκε σε ισχύ από 2/5/24) έχει συμπληρωθεί και υπογραφεί από τον Αρμόδιο Λειτουργό ως τεκμηρίωση τήρησης του (α) και (β) πιο πάνω	ΔΧΔ ΥΓΑΑΠ	Έχει υλοποιηθεί	Συμμόρφωση με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου 86.013 και Εγκύκλιο ΓΛ αρ.5 (αντικατέστησε την Εγκύκλιο αρ. 1777).
2	4	Ο Αρμόδιος και Ελέγχων Λειτουργός κατά τη σύσταση και εξουσιοδότηση της πληρωμής να διασφαλίζουν τη λήψη των υπό αναφορά καταστάσεων τραπεζικών υπολοίπων.	Πριν την οριστικοποίηση της πληρωμής η ΔΧΔ θα βεβαιώνεται ότι έχουν ληφθεί οι καταστάσεις Τραπεζικών υπολοίπων από τον Αρμόδιο Λειτουργό	ΓΔΓΑΑ - Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης	Στις επόμενες πληρωμές	Συμμόρφωση με την σχετική Εγκύκλιο Υπ. Οικονομικών.
3	5	Για σκοπούς τεκμηρίωσης των εργασιών που εκτελούνται, το Λογιστήριο του Υπουργείου ΓΑΑΠ να ζητά από το ΤΔΕ όπως, στα Διορθωτικά Δελτία, επισυνάπτονται και τα σχετικά δικαιολογητικά παραστατικά.	Θα ζητηθεί γραπτώς από ΔΧΔ Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων όπως προσκομίζονται μαζί με τα Διορθωτικά Δελτία τα σχετικά δικαιολογητικά/παραστατικά	ΔΧΔ ΥΓΑΑΠ	Έχει ήδη ζητηθεί και αναμένονται οι ενέργειες από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Έλεγχος και επιβεβαίωση ορθότητας χρέωσης από ΤΔΕ

26/12/005/001

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αρ. Φακ.: 05.22.002
Τηλ.: 22403702
Φαξ.: 22317315
Email: fengineering@fd.moa.gov.cy

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
Τ.Θ. 24136
1701 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

23 Οκτωβρίου, 2024

Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας,

**Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής
Δημοκρατίας για το έτος 2023**

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 26.12.005.001 ημερ. 8 Οκτωβρίου, 2024 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και επισυνάπτω τον σχετικό πίνακα κατάλληλα συμπληρωμένο. 1081419

(Μηνάς Παπαδόπουλος)
για Διευθυντή Τμήματος Δασών

ΜΠκθ

S:\E241023.01 - Έλεγχος Οικονομικών καταστάσεων της ΚΔ για το έτος 2023.docx

Τμήμα Δασών, Τ.Θ. 24136, 1701 Λευκωσία
Τηλ.: 22 805511, Φαξ: 22 805542, Ιστοσελίδα: <http://www.moa.gov.cy/forest>

Σχέδιο Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων

Επιστολή Ελέγχου: Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2023.

Ελεγχόμενος φορέας: Τμήμα Δασών

Ημερομηνία: 8.10.2024

α/α	Αριθμός παραγρ. Επιστολής	Σύσταση	Ενέργειες που θα ληφθούν	Αρμόδιος Τομέας ελεγχόμενου φορέα	Χρονοδιάγραμμα	Αναμενόμενα οφέλη (ποσοτικοποιημένα, αν είναι δυνατό)
1	3	Το Τμήμα Δασών να συμμορφωθεί με τις πρόνοιες της Εγκυκλίου του ΓΛ αρ. 1694 ημερ. 27.8.2012.	Έγιναν οι απαιτούμενες συστάσεις για συμμόρφωση.	Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας/ Λάρνακας/ Αμμοχώστου	Άμεσα	Συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Εγκυκλίου του ΓΛ αρ. 1694 ημερ. 27.8.2012.
2	4	Το Τμήμα να βεβαιώνεται ότι κατά την παραλαβή υλικών, το σχετικό πέδιο υπογραφής στα Δελτία Μεταφοράς/ Παραλαβής Υλικών (ΓΕΝ.86), υπογράφεται από τον Τεχνικό Υπεύθυνο του έργου.	Έγιναν οι απαιτούμενες συστάσεις για συμμόρφωση.	Τομέας Δασικής Μηχανικής και Δημοσίων Συμβάσεων	Άμεσα	Συμμόρφωση με τις οδηγίες συμπλήρωσης του Εντύπου ΓΕΝ. 86

26.12.006 001

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

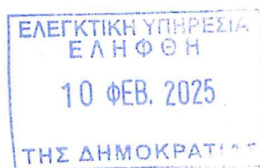
Αρ. Φακ.: 05.22.001.003

Αρ. Τηλ.: 22609400

Αρ. Φαξ: 22344057

E-mail: mmichael@wdd.moa.gov.cy

4 Φεβρουαρίου 2025

ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

Γενικό Ελεγκτή ✓

(Μέσω Γενικού Διευθυντή Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας
και Αγροτικής Ανάπτυξης)Γενικός Διευθυντής
Γ.Δ. Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
Ημερ. 05/02/2025**Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων
της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2023**

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και στην επιστολή σας ημερ. 13.11.2024 με αρ. φακ. 26.12.006.001 και με την παρούσα υποβάλλω συμπληρωμένο τον πίνακα με το Σχέδιο Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, στον οποίο περιλαμβάνονται και τα σχόλια του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων επί των παρατηρήσεων και εισηγήσεων σας.

Τονίζεται πως το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων λαμβάνει πάντα σοβαρά υπόψη τις συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την πλήρη εφαρμογή τους.

S. KAZANTZIS

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ
Αν. Διευθυντής

EsotElegx-L-25020401

Πρόγραμμα Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων
Παρακολούθηση Ελέγχου: Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2023
Υπεύθυνος φορέας: Τμήμα Αναπτυξιακών Υδάτων
Εξουσιοδοτημένη επιστολή: 13.11.2024

[illegible]

Αριθμός παραγράφου Επιστολής	Σύσταση	Ενέργειες που θα ληφθούν	Αιτιολογία, Τμήμα, υπεύθυνος	Χρονοδιάγραμμα	Ανεκτιμώμενα οφέλη (προσπονημένα, αν είναι δυνατό)
5 (α) (ii)	Το ΤΑΥ σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία να σταθδίζουν κάθε δυνατή προσπάθεια για επίλυση των διαφορών το συντομότερο δυνατό. Επίσης, εάν από τις διαφορές που προκύπτουν, διαφανώς, η ύπαρξη διαφορών στους όρους της σύμβασης, τότε στα έγγραφα μελετητικών διαγωνισμών πρέπει να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις.	<u>Διαφορές, μεταξύ ΤΑΥ και Αναδόχων, στα ποσά πληρωμών των Αφροαυτοκινήτων Λιμενικού και Λιμενικών:</u> 1) Οι διαφορές του ΤΑΥ με τους Αναδόχους των Αφροαυτοκινήτων Λιμενικού και Λιμενικών έχουν επιλυθεί οριστικά με τις αποφάσεις των δύο Διαπληρών, στις 30/01/2024 και 12/08/2024 αντίστοιχα. 2) Το ΤΑΥ, κατά την ετοιμασία νέων Εγγράφων Διαγωνισμού για Αφροαυτοκίνητα, λαμβάνει πάντα υπόψη του τυχόν διαφορές, λαμβάνοντας υπόψη τους όρους προηγούμενων Συμβάσεων, με βάση την εμπειρία που αποκτά μέσα από τη διαχείριση τους. Σημαντική επίσης, είναι και η εμπειρία που αποκτάται το ΤΑΥ σε σχέση με τις διαδικασίες των διενεργούμενων Διαπληρών.	Υπ. Υγείας	Το θέμα έχει ληφθεί	Το όφελος ήταν ο τερματισμός των παλαιών οικονομικών διαφορών του ΤΑΥ με τους Αναδόχους των δύο Αφροαυτοκινήτων. Επιπλέον η άρση και των παλαιών διαφορών στους Αναδόχους επιδόσεων των δύο Αφροαυτοκινήτων, από την μια άποψη το μόνιμο ότι το κράτος είναι σε θέση να κερδίσει Διαπληρές στις περιπτώσεις παραβάντων απαιτήσεων των Αναδόχων και από την άλλη το κόστος των Διαπληρών είναι εξαιρετικά μεγάλο και θα πρέπει να εξοικονομηθεί κάποια ποσότητα ώστε να αποφευχθεί.
5 (α) (iii)	Το Τμήμα να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε τα δελτία πληρωμής και όλα τα συνδεδεμένα παραστατικά να σφραγίζονται, για αποφυγή συμπλοκής.	Πάντα σφραγίζονται όλα αναλυτικά, τόσο τα νόμιμα παραστατικά, μελέτες, χρηματικές σημειώσεις, όσο και όλα τα συνδεδεμένα που έχουν σχέση με την πληρωμή. Περαιτέρω να είναι από αδιάλειπτη απόδο με πληρωμή εκ των 29/08 που διενεργείται το ΤΑΥ. Όλες οι υπόλοιπες φέρουν την σφραγίδα "πληρωμή". Το Λογιστήριο του ΤΑΥ πρέπει επίσης να πληρωθεί, ώστε να προέλθει η πληρωμή στο σύστημα πληρωμών ΦΠΑΣ και ούτως ή άλλως διασφαλίζεται το ενδιαφέρον διαπληρωμής.	Λογιστήριο		
5 (β) (i)	Επανεξετάσουμε τη σύσταση μας όπως το ΤΑΥ φρονίσει όπως η υπό αναφορά έκθεση παρουσιάζει το συντομότερο δυνατό στη Τεχνική Διευθυντική Επιτροπή, αφού πρώτα εξετάσει τη δυνατότητα να ενοχληθεί η κατάσταση της Τεχνικής Διευθυντικής Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό πληρωμής, συμπεριλαμβανομένης της διαφοράς μεταξύ του ΣΑΛ και του εργολάβου, καθώς και για όλη από το ΣΑΛ όπως αυτό αναφέρεται στους ελέγχους που διεξάγει στον αφορά στη συμμόρφωση του εργολάβου με τους όρους της σύμβασης και προσκομιστεί τις διαφορές τις οποίες εντοπίζει κατά τους ελέγχους του. Το Τμήμα να φρονίσει όπως η υπό αναφορά έκθεση παρουσιάζει το συντομότερο δυνατό και χωρίς άλλη καθυστέρηση στη Τεχνική Διευθυντική Επιτροπή, έτσι ώστε να υπάρχει επίλυση των πιο πάνω βελτιών το συντομότερο δυνατό. Επανεξετάσουμε τη σύσταση μας να αναμολόγηση, σχετικής συμφωνίας ή μημονών αναμολόγησης μεταξύ του ΤΑΥ και των Συμβολών Αποχέτευσης, το συντομότερο δυνατό. Προκειμένου το ΤΑΥ να αναφέρει σε συγκεκριμένη περίπτωση, η οποία περιλαμβάνει, επίσης, την κατάσταση των υπό αναφορά έργων, που θα καθορίζονται. Επανεξετάσουμε την πρόταση ότι οι εργολάβοι, ώστε να αποφευχθούν διαφορές, ορισμένες από τις Συμβολών Αποχέτευσης, ενώ θα πρέπει να επέλθει και συμφωνία ως προς τον τρόπο ενημέρωσης του ΤΑΥ με το σχετικό προγραμμα έργο των Συμβολών, προκειμένου να υπάρχει διαφάνεια σε όλες τις πληροφορίες. Ουκ αναφοράς αναφέρεται πιο πάνω, θα πρέπει να επιβεβαιωθεί η κατάσταση των Συμβολών Αποχέτευσης, προκειμένου να παρουσιαστεί το συντομότερο δυνατό, προκειμένου ο βασικός Προβλεπόμενος του ΤΑΥ να πληρωθεί για δαπάνες που αφορούν στο συγκεκριμένο έργο που αφορά. Επιπλέον, επισημαίνεται την πρόταση ότι, με την επεξεργασία μετάβαση του λογιστικού συστήματος του κράτους στη λογιστική βάση των δεδομένων των εγγράφων, θα απαιτείται η αναγνώριση των οικονομικών αποτελεσμάτων των συναλλαγών ήτοι των διαφορών κερδών ήτοι των διαφορών περιπτώσεων, κατά την οικονομική περίοδο ή περίοδο που αυτά πραγματοποιούνται, ανεξάρτητα από το αν οι οικονομικές καταστάσεις του κράτους θα πληρωθούν έσοδα που εισπράττονται ή έσοδα να είχαν εισπραχθεί και δαπάνες που πληρωθήκαν ή έσοδα να είχαν πληρωθεί. Εν πάση περίπτωση, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επιτευχθεί, το συντομότερο, επίλυση των διαφορών μεταξύ του ΤΑΥ και των υπό αναφορά Αποχέτευσης.	Υπ. Αποχετεύσεων	Πρώτο εξάμηνο του 2025. Να είναι ότι θα ληφθεί υπόψη η σοβαρή υποστολή.		

56

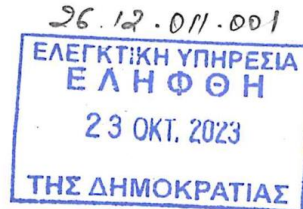
Αριθμός παραπομπής Επιστολής	Σύνοψη	Ενέργειες που θα ληφθούν	Αριθμός Τομέας ελεγχόμενου φορέα	Χρονοδιάγραμμα	Αναμενόμενα οφέλη (προσπονητική, αν είναι δυνατόν)
7 (α) (i)	Συμμόρφωση του ΤΑΥ με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 156 και διερεύνηση της υπό αναφορά διαφοράς.	Διερεύνηση της υπό αναφορά διαφοράς και το κατά πόσον υπάρχει απόκριση από το ΓΛ στις Επιστολές του ΤΑΥ (ημέρ. 16.12.2020 και 12.8.2022, σε συνεργασία με το Κεντρικό Γραφείο του ΓΛ).	Λογιστήριο + Επ. Γρ. Πάρεα	Έως από το χειμώνα Μαρτίου που πρόκειται στο ΤΑΥ, το οποίο να σημειωθεί ότι η απόκριση που θα δοθεί θα αφορά την επόμενη περίοδο, καθώς και την ανακατανομή της επόμενης χρονιάς. Η επόμενη περίοδος πρόκειται στην εκδοχή που ανακατανομή με τις συνολικές ενότητες, συμπεριλαμβανομένης και της αναμενόμενης Υπόστασης. Η αναμενόμενη διαφορά που παρουσιάζεται από το 2014. Η σχετική διαφορά υποβάλλεται για καταλόγους, εκτός από στο Γενικό Λογιστήριο.	
7 (α) (ii)	Το Τμήμα να υποβάλει στον Γενικό Λογιστή και στην Υπηρεσία μαζί με πλήρη αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβανομένης σχετικής συμφωνητικής το οποίο θα αποσταλεί στον ΓΛ και ΓΕ, με κοινοποίηση και στην Προεδρεία ΔΔΣ ΥΠΔΔΠ.	Επιστολή εμπροσθητικού υπομνήματος με πλήρη αποδεικτικά στοιχεία περιλαμβανομένης σχετικής συμφωνητικής το οποίο θα αποσταλεί στον ΓΛ και ΓΕ, με κοινοποίηση και στην Προεδρεία ΔΔΣ ΥΠΔΔΠ.	Λογιστήριο + Υπ. Αρχειοφύλαξης	Έως Μαρτίου και εντεύθεν, ότι η διαφορά με το ΓΛ, είναι προέκταση από λάθος κατανομή του ΤΑΥ το 2015, προς την Υπηρεσία ΓΛ, και αφορά την περίοδο 6-8-2010. Το Λογιστήριο του ΤΑΥ είναι σε επικείμενη με την Υπηρεσία του ΓΛ, να γίνει σχετική διόρθωση από επόμενες καταλόγους ΓΛ.	
7 (α) (iii)	Συμμόρφωση με τις πρόνοιες της ΔΛΟ 156.	Το Καθολικό Λογιστήριο των Καταλόγων πρέπει ήδη σε ηλεκτρονικό αρχείο εκδοχή.	Λογιστήριο + Επ. Γρ. Πάρεα	Θα γίνουν ενέργειες για υλοποίηση του σχετικού χειρισμού Βελών Καταλόγων με την ενίσχυση σε προγράμματα του Λογιστηρίου.	
7 (β) (i)	Το Τμήμα, αφού προχωρήσει στη διερεύνηση των πιο πάνω υποθέσεων, να προβεί στις κατάλληλες ενέργειες, για σκοπούς συμμόρφωσης με τη ΔΛΟ 157.	Διερεύνηση της υπό αναφορά διαφοράς και το κατά πόσον υπάρχει απόκριση από το ΓΛ στις Επιστολές του ΤΑΥ (ημέρ. 16.12.2020 και 12.8.2022, σε συνεργασία με το Κεντρικό Γραφείο του ΓΛ).	Λογιστήριο	Έχουν διερευνηθεί όλα τα θέματα και γίνονται ενέργειες, ώστε να εξασφαλιστούν οι εκτελεστικές και να γίνουν κατάλληλες μεταρρυθμίσεις σε λογαριασμούς εσόδων.	
7 (β) (ii)	Το Τμήμα να προχωρήσει στη διερεύνηση των πιο πάνω υποθέσεων και διαφορών.	Διερεύνηση των υποθέσεων και των διαφορών και εκ νέου υποβολή σχετικής απάντησης στην Τεχνική Επιτροπή Διαφορών ή Επιτροπή των Δημοσίων Χρημάτων, Αξίων και Υψών ΔΕΝ εκτέλεσε τη διαγραφή και χήριζε να γίνει περαιτέρω διερεύνηση για τα υπόλοιπα που δημιουργήθηκαν και αν αφορούν πράγματι ορισμένα ποσά ή κατά πόσον απορρίπτονται από λάθος λογιστικές καταχωρήσεις. Το Λογιστήριο του ΤΑΥ απ' ότι διαπιστώνεται δεν πρόβλεψε σε καμία ενέργεια ούτε και επανήλθε στο Γενικό Λογιστήριο.	Λογιστήριο	Έχουν διερευνηθεί όλα τα θέματα και γίνονται κατάλληλες ενέργειες για τις οποίες θα ενημερωθεί αναλόγως.	
7 (β) (iii)	Το Τμήμα να προβεί σε Μηνί μετρού για την οριστική επίλυση του θέματος.	Μηνί μετρού για να συνεργαστεί με τον αρμόδιο λειτουργό στον οποίο αναδίδεται η διερεύνηση του θέματος.	Λογιστήριο		Πο τις αναδιοργανώσεις επί της υπό αναφοράς διαφοράς από 3 επόμενες της επόμενης ΜΑΡΤΙΟΥ 2022, με ημερ. έκδοσης 15/01/24, 22/01/24, 12/02/24, 19/02/24, 26/02/24, 05/03/24, 12/03/24, 19/03/24, 26/03/24, 02/04/24, 09/04/24, 16/04/24, 23/04/24, 30/04/24, 07/05/24, 14/05/24, 21/05/24, 28/05/24, 04/06/24, 11/06/24, 18/06/24, 25/06/24, 02/07/24, 09/07/24, 16/07/24, 23/07/24, 30/07/24, 06/08/24, 13/08/24, 20/08/24, 27/08/24, 03/09/24, 10/09/24, 17/09/24, 24/09/24, 01/10/24, 08/10/24, 15/10/24, 22/10/24, 29/10/24, 05/11/24, 12/11/24, 19/11/24, 26/11/24, 03/12/24, 10/12/24, 17/12/24, 24/12/24, 31/12/24, 07/01/25, 14/01/25, 21/01/25, 28/01/25, 04/02/25, 11/02/25, 18/02/25, 25/02/25, 04/03/25, 11/03/25, 18/03/25, 25/03/25, 01/04/25, 08/04/25, 15/04/25, 22/04/25, 29/04/25, 06/05/25, 13/05/25, 20/05/25, 27/05/25, 03/06/25, 10/06/25, 17/06/25, 24/06/25, 01/07/25, 08/07/25, 15/07/25, 22/07/25, 29/07/25, 05/08/25, 12/08/25, 19/08/25, 26/08/25, 02/09/25, 09/09/25, 16/09/25, 23/09/25, 30/09/25, 07/10/25, 14/10/25, 21/10/25, 28/10/25, 04/11/25, 11/11/25, 18/11/25, 25/11/25, 02/12/25, 09/12/25, 16/12/25, 23/12/25, 30/12/25, 06/01/26, 13/01/26, 20/01/26, 27/01/26, 03/02/26, 10/02/26, 17/02/26, 24/02/26, 03/03/26, 10/03/26, 17/03/26, 24/03/26, 31/03/26, 07/04/26, 14/04/26, 21/04/26, 28/04/26, 05/05/26, 12/05/26, 19/05/26, 26/05/26, 02/06/26, 09/06/26, 16/06/26, 23/06/26, 30/06/26, 07/07/26, 14/07/26, 21/07/26, 28/07/26, 04/08/26, 11/08/26, 18/08/26, 25/08/26, 01/09/26, 08/09/26, 15/09/26, 22/09/26, 29/09/26, 06/10/26, 13/10/26, 20/10/26, 27/10/26, 03/11/26, 10/11/26, 17/11/26, 24/11/26, 01/12/26, 08/12/26, 15/12/26, 22/12/26, 29/12/26, 05/01/27, 12/01/27, 19/01/27, 26/01/27, 02/02/27, 09/02/27, 16/02/27, 23/02/27, 01/03/27, 08/03/27, 15/03/27, 22/03/27, 29/03/27, 05/04/27, 12/04/27, 19/04/27, 26/04/27, 03/05/27, 10/05/27, 17/05/27, 24/05/27, 31/05/27, 07/06/27, 14/06/27, 21/06/27, 28/06/27, 05/07/27, 12/07/27, 19/07/27, 26/07/27, 02/08/27, 09/08/27, 16/08/27, 23/08/27, 30/08/27, 06/09/27, 13/09/27, 20/09/27, 27/09/27, 04/10/27, 11/10/27, 18/10/27, 25/10/27, 01/11/27, 08/11/27, 15/11/27, 22/11/27, 29/11/27, 06/12/27, 13/12/27, 20/12/27, 27/12/27, 03/01/28, 10/01/28, 17/01/28, 24/01/28, 31/01/28, 07/02/28, 14/02/28, 21/02/28, 28/02/28, 06/03/28, 13/03/28, 20/03/28, 27/03/28, 03/04/28, 10/04/28, 17/04/28, 24/04/28, 01/05/28, 08/05/28, 15/05/28, 22/05/28, 29/05/28, 05/06/28, 12/06/28, 19/06/28, 26/06/28, 03/07/28, 10/07/28, 17/07/28, 24/07/28, 31/07/28, 07/08/28, 14/08/28, 21/08/28, 28/08/28, 04/09/28, 11/09/28, 18/09/28, 25/09/28, 02/10/28, 09/10/28, 16/10/28, 23/10/28, 30/10/28, 06/11/28, 13/11/28, 20/11/28, 27/11/28, 04/12/28, 11/12/28, 18/12/28

Έντυπο ΕΕΠ/002

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. φακ.: 5.22.01
Τηλ. 22403232

19 Οκτωβρίου 2023

✓ Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας
(μέσω Γενικού Διευθυντή Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης
Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος)

Γενικός Διευθυντής
Υ.Γ.Α.Α.Π.

Ημερ. 19/10/23

Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων της
Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2022

Σε συνέχεια της επιστολής σας με αρ. φακ. 26.12.011.001, ημ. 9 Οκτωβρίου 2023 αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, επιθυμώ να σας ευχαριστήσω για τις υποδείξεις και συστάσεις που καταγράφονται, τις οποίες θεωρούμε ιδιαίτερα ωφέλιμες στην προσπάθεια βελτίωσης των διαδικασιών που ακολουθούνται στο Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (ΙΓΕ).

Σε ότι αφορά την παρατήρηση στο σημείο 2(α) Άρθρο 03.242 «Αγορά Ζωοτροφών» και τις αδυναμίες που καταγράφονται, έχουν πρόσφατα επικαιροποιηθεί οι διαδικασίες για όλες τις προσφορές στο Ινστιτούτο και προγραμματίστηκε εκπαίδευση των μελών και της γραμματείας της Επιτροπής Προσφορών του ΙΓΕ σε θέματα Δημοσίων Συμβάσεων, σε Εκπαιδευτική Ημερίδα που διοργανώνει η Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων στις 2/11/2023.

- Στο Σχέδιο Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων που επισυνάπτεται, καταγράφονται οι ενέργειες στις οποίες θα προβεί το ΙΓΕ για συμμόρφωση προς τις συστάσεις σας. Συγκεκριμένα, για τα σημεία 2(β) και 2(γ) έχουν γίνει άμεσες ενέργειες, ενώ για το σημείο 2(δ), θα ζητηθεί βοήθεια από τη Διεύθυνση Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου ΓΑΑΠ, με στόχο τη συμμόρφωση το συντομότερο δυνατό.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για τυχόν πρόσθετη πληροφόρηση.

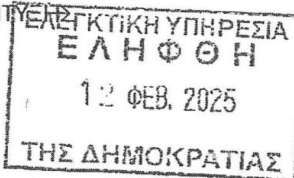
(Μαρίνος Μάρκου)
Αν. Διευθυντής

Σχέδιο Δράσης Υλοποίησης Συστάσεων
Επιστολή Ελέγχου: Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2022
Ελεγχόμενος φορέας: Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
Ημερομηνία επιστολής: 9.10.2023

α/α	Αριθμός παραγράφου Ειδικής Έκθεσης	Σύσταση	Ενέργειες	Αρμόδιος Τομέας ελεγχόμενου φορέα	Χρονοδιάγραμμα	Αναμενόμενα οφέλη (ποσοτικοποιημένα αν είναι δυνατό)
1	2 (β)	Το ΙΓΕ να υποβάλει τις παραγγελίες ζωοτροφών προς τον Ανάδοχο γραπτώς για διασφάλιση της τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων της Σύμβασης.	Υποβολή παραγγελιών μέσω fax/e-mail	ΠΛΓΕ Τομέα Παραγωγής	Άμεσα	Διαπίστωση χρόνου παραγγελίας
2	2 (γ)	Το ΙΓΕ να χρησιμοποιεί επικαιροποιημένο πιστοποιητικό παραλαβής με αναφορές στους Κανονισμούς 27 και 28 της Κ.Δ.Π 138/2016	Χρήση επικαιροποιημένου πιστοποιητικού παραλαβής	ΠΛΓΕ Τομέα Παραγωγής	Άμεσα	Διόρθωση αβλεψίας
3	2 (δ)	Συμμόρφωση με τους υπό αναφορά Κανονισμούς Αποθηκών. Το ΙΓΕ να ζητήσει τη συμβολή της Διεύθυνσης Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης του Υπουργείου ΓΑΑΠ, που, σύμφωνα με το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, έχει σκοπό να ενισχύσει την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών λογιστικής και χρηματοοικονομικής διαχείρισης που παρέχονται στα Υπουργεία	Αποστολή σχετικού αιτήματος προς τη Διεύθυνση Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης	ΠΛΓΕ Τομέα Παραγωγής	1. Το αίτημα θα υποβληθεί άμεσα. 2. Σε εύθετό χρόνο, ανάλογα με την ανταπόκριση του ΥΓΑΑΠ.	Ορθή παρακολούθηση των αποθεμάτων ζωοτροφών

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

11 Φεβρουαρίου 2025

Αρ. φακ.: 02.06.002.006.001

Γενικό Ελεγκτή,

Θέμα: Παράνομα κτηνοτροφικά υποστατικά εντός της περιοχής του δικτύου Natura 2000 "Γκρεμοί του Χανουτάρη"

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και στη σχετική αλληλογραφία που λήγει με την επιστολή σας ημερομηνίας 10/07/2024 και αρ. φακ. 26.12.001.001 με θέμα «Ενδεχόμενη διάπραξη πειθαρχικών παραπτωμάτων από τον Διευθυντή Κτηνιατρικών Υπηρεσιών - "Γκρεμοί του Χανουτάρη"», ενημερώνεστε πως το θέμα τυγχάνει χειρισμού ως ακολούθως:

1. Σε συνεννόηση των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών και του ιδιοκτήτη της κτηνοτροφικής μονάδας, γίνονται προσπάθειες για σήμανση των ζώων.
2. Κάτω από το συντονισμό των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, γίνονται προσπάθειες με σκοπό τη μετεγκατάσταση της εκμετάλλευσης της οικογένειας σε χώρο όπου υπάρχει η δυνατότητα αδειοδότησής της με την πλήρη εφαρμογή της Νομοθεσίας τόσο από μέρους του υπεύθυνου της εκμετάλλευσης, όσο και από μέρους των Τμημάτων του Υπουργείου.

Εφ' όσον στην πορεία διαπιστωθεί μη τήρηση νενομισμένων διαδικασιών ή ενδεχόμενα πειθαρχικά ή και ποινικά αδικήματα, θα ακολουθηθούν οι δέουσες ενέργειες.

(Νάτια Καλλή)
Για Γενικό Διευθυντή

Κοιν.: Διευθυντή Κτηνιατρικών Υπηρεσιών

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

26.12.006.007
11.17.006

ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

Αρ. Φακ.: 02.16.001.002.003,
02.01.001.002
Αρ. Τηλ.: 22609400
Αρ. Φαξ: 22344057

24 Ιουλίου, 2024

ΔΙΠΛΟΣΥΣΤΗΜΕΝΗ

Ελεγκτική Υπηρεσία ✓

Καταγγελία για επέμβαση στην κοίτη ποταμού και εκτροπή της ροής του νερού σε περιοχή μεταξύ των κοινοτήτων Διερώνας και Πραστειού Κελλακίου

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της επιστολής σας, ημερ. 27 Ιουνίου 2024, με αρ. φακ. 26.12.006.007 και 11.17.006 σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Τα τεμάχια με αρ. 469, 470, 471, 472, 474, 475, 1027, 1029, τα κρατικά τεμάχια με αρ. 42, 476 Φ./Σχ. 48/45 στην Κοινότητα Διερώνας και το κρατικό τεμάχιο με αρ.214 Φ./Σχ. 48/53 στην Κοινότητα Πραστειό Κελλακίου (Περίπτωση Α), τα τεμάχια με αρ. 67, 207, 216, 217 και το κρατικό τεμάχιο με αρ. 236, Φ./Σχ. 48/53 στην Κοινότητα Πραστειό Κελλακίου, (Περίπτωση Β) εμπίπτουν εντός της Κοιτικής Ζώνης Προστασίας (ΚΖΠ) του Φράγματος Γερμασόγειας (Φράγμα Ύδρευσης), εντός της Εξωτερικής Ζώνης Προστασίας (ΖIII) Γεωτρήσεων Ύδρευσης και εντός Πολεοδομικής Ζώνης Προστασίας Ζ3. Επιπλέον, τα τεμάχια με αρ. 472, 475, 1027, 1029, τα κρατικά τεμάχια με αρ. 42, 476 Φ./Σχ. 48/45 στην Κοινότητα Διερώνας και το κρατικό τεμάχιο με αρ.214 Φ./Σχ. 48/53 στην Κοινότητα Πραστειό Κελλακίου (Περίπτωση Α), τα τεμάχια με αρ. 207, 217 και το κρατικό τεμάχιο με αρ. 236, Φ./Σχ. 48/53 στην Κοινότητα Πραστειό Κελλακίου (Περίπτωση Β) επηρεάζονται από τον εγγεγραμμένο ποταμό Άμαθο, με λεκάνη απορροής μεγαλύτερη των 20 km² ο οποίος εκρέει αρχικά στο Φράγμα Γερμασόγειας (Φράγμα Ύδρευσης), του οποίου το νερό εξ ορισμού προορίζεται για Ανθρώπινη Κατανάλωση.

Για την αντιπλημμυρική προστασία των παρακείμενων τεμαχίων και την υδραυλική λειτουργία του ποταμού, με βάση την πολιτική του Τμήματός μου, απαιτείται χωροθέτηση Ζώνης Προστασίας πλάτους τουλάχιστον 5 m (πέντε μέτρων) από τα όρια της εγγεγραμμένης κτηματολογικά κοίτης. Στα όρια της Ζώνης Προστασίας, δεν επιτρέπεται καμία επέμβαση όπως επιχωμάτωση ή εκσκαφή, εκχέρσωση, καταστροφή βλάστησης (τροποποίηση του φυσικού εδάφους) ή ανέγερση οποιασδήποτε κατασκευής όπως τοίχος αντιστήριξης ή περίφραξης, ώστε να λειτουργεί ως ασπίδα προστασίας σε περιπτώσεις πλημμυρικών γεγονότων.

-2-

Στη διερευνώμενη υπόθεση (Περίπτωση Α), εντοπίζονται εκτεταμένες επεμβάσεις τόσο μέσα στην εγγεγραμμένη κοίτη του ποταμού όσο και στη Ζώνη Προστασίας του οι οποίες καταγράφονται πιο κάτω:

- Χωροθετείται αιωρούμενη κατασκευή, υπεράνω της εγγεγραμμένη κοίτης του ποταμού (έναντι τεμ. 472),
- Μεταφύτευση ελαιόδενδρων χωρίς προηγουμένως να εξασφαλισθεί η έγκριση του Τμήματός μου εντός της κοίτης του ποταμού.
- Παράνομη ανόρυξη τριών λάκκων εκ των οποίων οι δύο ανορύχθηκαν πρόσφατα (πιθανόν εντός τους 2023) χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστεί άδεια από το Τμήμα μου (παράνομα), ενδεχομένως εντός της εγγεγραμμένης κοίτης του ποταμού. Ο λάκκος εντός του οποίου εγκαταστάθηκε μηχανισμός άντλησης νερού χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστεί Άδεια Υδροληψίας από το Τμήμα μου, ενδεχομένως ανορύχθηκε εντός της κοίτης του ποταμού. Η ακριβής χωρική θέση των εν λόγω λάκκων θα πρέπει να διερευνηθεί από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (Τ.Κ.Χ.) λόγω αρμοδιότητας.
- Μεταφορά νερού με αγωγούς(ρε) από λάκκο που εμπίπτει εντός της κοίτης του ποταμού, για άρδευση παρακείμενων τεμαχίων χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστεί άδεια μεταφοράς από το Τμήμα μου.
- Χωροθέτηση εστίας πυρός και χύτρας εντός της Ζώνης Προστασίας της κοίτης του Ποταμού σε κοντινή απόσταση από δασική περιοχή. Η πυρασφάλεια της εν λόγω χωροθέτησης και η πυροπροστασία της παρακείμενης δασικής έκτασης θα πρέπει να ελεγχθούν αρμοδίως από την Πυροσβεστική Υπηρεσία και το Τμήμα Δασών.
- Κατασκευή περίφραξης και κολυμβητικής δεξαμενής, ενδεχομένως εντός της ζώνης προστασίας της κοίτης του ποταμού, γεγονός μη αποδεκτό με βάση την πολιτική του Τμήματός μου.
- Ανόρυξη λάκκου λυμάτων εντός του τεμαχίου 1229 χωρίς εξασφάλιση άδειας από το Τμήμα μου. Ο εν λόγω λάκκος, εμπίπτει εντός της Κοντινής Ζώνης Προστασίας (Κ.Ζ.Π.) του Φράγματος Γερμασόγειας (Φράγμα Ύδρευσης) -εφαρμόζονται οι πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 134/2019- και εντός της Ευρύτερης Ζώνης Προστασίας (Ε.Ζ.Π.) Γεωτρήσεων Ύδρευσης -εφαρμόζονται οι πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 45/96-. Ο εν λόγω λάκκος ενδεχομένως να χωροθετείται και εντός της Ζώνης Προστασίας της Κοίτης του Ποταμού. Σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη του συγκεκριμένου λάκκου λυμάτων εντός της Κ.Ζ.Π., αντιβαίνει των προνοιών των υπό αναφορά Κ.Δ.Π. και αυξάνει σημαντικά τη διακινδύνευση επιμόλυνσης των επιφανειακών και υπογείων υδάτων (water contamination) και συνακόλουθα των υδάτων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση του Φράγματος Γερμασόγειας στον οποίο εκρέει ο ποταμός Άμαθος.
- Χωροθέτηση υποδομών ευεξίας (Spa) εντός της ζώνης προστασίας του ποταμού. Η χωρική θέση των εγκαταστάσεων να διασαφηνιστεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.

-3-

- Χωροθέτηση αποθήκης εντός των κρατικών τεμαχίων 42 και 214. Το καθεστώς χρήσης της εν λόγω κρατικής γης θα πρέπει να διερευνηθεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.
- Διαμόρφωση αυλής και χωροθέτηση κατασκευών εντός των τεμαχίων 1027 και 475.
- Χωροθέτηση κατοικίας (οικία τριγωνικού σχήματος) εντός του τεμαχίου 474 τα λύματα της οποίας καταλήγουν σε λάκκο λυμάτων που ανορύχθηκε παράνομα.
- Θα πρέπει να διερευνηθεί αν υπάρχει επέμβαση στον παλαιό νερόμυλο από το Τμήμα Αρχαιοτήτων που χωροθετείται εντός των τεμαχίων 42 και 472 λόγω αρμοδιότητας.

Στη διερευνώμενη υπόθεση (Περίπτωση Β), εντοπίζονται επίσης εκτεταμένες επεμβάσεις τόσο μέσα στην εγγεγραμμένη κοίτη του ποταμού όσο και στη Ζώνη Προστασίας του οι οποίες παρατίθενται πιο κάτω:

- Ανόρυξη Έργου Υδροληψίας (παράνομης γεώτρησης) εντός του τεμαχίου 217, χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστεί άδεια από το Τμήμα μου.
- Ανόρυξη δύο Έργων Υδροληψίας (παράνομες γεωτρήσεις) εντός του κρατικού τεμαχίου 236, χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστούν άδειες από το Τμήμα μου. Το καθεστώς χρήσης της κρατικής γης, να διερευνηθεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.
- Χωροθέτηση οδικού δικτύου εντός της κοίτης του ποταμού, γεγονός μη αποδεκτό από το Τμήμα μου καθώς υποβαθμίζει το ποτάμιο οικοσύστημα και διακόπτει την υδραυλική λειτουργία του ποταμού και την ασφαλή παροχέτευση των ομβρίων υδάτων, αυξάνοντας την πλημμυρική διακινδύνευση για την ευρύτερη περιοχή. Η χωρική θέση του οδικού δικτύου θα πρέπει να διασαφηνιστεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.
- Χωροθέτηση κατασκευής εντός του τεμαχίου 207, η οποία εμπίπτει εντός της Ζώνης Προστασίας του Ποταμού και προϋποθέτει τροποποίηση του φυσικού εδάφους, εκσκαφή, εκχέρσωση, αφαίρεση βλάστησης και σφράγιση εδάφους που συμβάλλει στην αύξηση της επιφανειακής απορροής (surface runoff) και στη συνακόλουθη πλημμυρική διακινδύνευση. Η χωρική θέση της εν λόγω κατασκευής θα πρέπει να διασαφηνιστεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.
- Κατασκευή τμήματος οδικού δικτύου, περίφραξης, κλιμακοστασίου, υπαίθριας στεγασμένης κατασκευής (κιόσκι) ενδεχομένως εντός της κοίτης του ποταμού και της ζώνης προστασίας του. Οι εν λόγω κατασκευές διακόπτουν την υδραυλική λειτουργία του ποταμού αυξάνοντας την πλημμυρική διακινδύνευση για την ευρύτερη περιοχή και καταστρέφουν το ποτάμιο οικοσύστημα. Η χωρική θέση των εν λόγω κατασκευών θα πρέπει να διασαφηνιστεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας.

-4-

- Κατασκευή χωμάτινου δρόμου και υποστέγου εντός κρατικής γης (τεμ. 236) παρακείμενης δασικής έκτασης. Το καθεστώς χρήσης της εν λόγω κρατικής γης θα πρέπει να διερευνηθεί από το Τ.Κ.Χ. λόγω αρμοδιότητας. Η πυροπροστασία της παρακείμενης Δασικής Έκτασης θα πρέπει να διερευνηθεί αρμοδίως από την Πυροσβεστική Υπηρεσία και το Τμήμα Δασών.
- Χωροθέτηση κατασκευής (εγκαταλελειμμένης) εντός τεμ. 217.
- Κατασκευή κατοικίας με φωτοβολταϊκά πάνελ στην οροφή της εντός του τεμ. 207. Τμήμα της κατασκευής ενδεχομένως να εμπίπτει εντός της Ζώνης Προστασίας του ποταμού, γεγονός που με βάση την πολιτική του Τμήματός μου δεν είναι αποδεκτό, καθώς προϋποθέτει τροποποίηση φυσικού εδάφους, εκσκαφή, εκχέρσωση, αφαίρεση βλάστησης και σφράγιση εδάφους που αυξάνει την επιφανειακή απορροή και τη συνακόλουθη πλημμυρική διακινδύνευση. Ταυτόχρονα, η χωροθέτηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων εντός της Κ.Ζ.Π. του Φράγματος Γερμασόγειας και εντός της Ε.Ζ.Π. γεωτρήσεων ύδρευσης αυξάνουν τη διακινδύνευση επιμόλυνσης των επιφανειακών και υπογείων υδάτων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και έρχονται σε αντίθεση με τις πρόνοιες των Κ.Δ.Π. που ρυθμίζουν την λειτουργία τους.
- Δενδροφύτευση εντός της κοίτης του ποταμού χωρίς εξασφάλιση άδειας από το Τμήμα μου. Η εν λόγω ενέργεια, χωροθετεί φυσικά εμπόδια στην ομαλή παροχέτευση των ομβρίων υδάτων, μειώνει την επιφάνεια της εγγεγραμμένης κοίτης και δυνητικά αυξάνει την ταχύτητα ροής εντός της κοίτης του ποταμού.
- Καθαρισμός κοίτης ποταμού χωρίς εξασφάλιση άδειας από το Τμήμα μου. Οι εργασίες καθαριότητας περιλάμβαναν εκχέρσωση, καταστροφή βλάστησης και αφαίρεση φυτικών γαιών γεγονός μη αποδεκτό από το Τμήμα μου καθώς δυνητικά επηρεάζει τη διηθητική ικανότητα του εδάφους (infiltration rate), συμβάλλει στην αύξηση της πλημμυρικής διακινδύνευσης και στην υποβάθμιση του ποτάμιου οικοσυστήματος.
- Κατά την επιτόπια εξέταση των υπό μελέτη τεμαχίων, εντοπίστηκε καδενοφόρο όχημα (εκσκαφέας) με Αρ. Εγγρ. ΚΥW 229. Να διερευνηθεί από την αρμόδια αρχή, κατά πόσο ο ιδιοκτήτης/χειριστής του εν λόγω οχήματος γνώριζε ότι εκτελούσε μη αδειοδοτημένες εργασίες.
- Θα πρέπει να διερευνηθεί αν υπάρχει επέμβαση στον παλαιό νερόμυλο που χωροθετείται εντός των υπό διερεύνηση τεμαχίων, από το Τμήμα Αρχαιοτήτων, λόγω αρμοδιότητας.

Η πολεοδομική και οικοδομική αδειοδότηση των κατασκευών που χωροθετούνται εντός των ορίων των υπό διερεύνηση τεμαχίων (Περίπτωση Α και Β) να ελεγχθεί από τις αρμόδιες αρχές. Το καθεστώς λειτουργίας των εγκαταστάσεων ευεξίας (Περίπτωση Α) θα πρέπει να διερευνηθεί από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή. Η ακριβής χωρική θέση όλων των λάκκων/κατασκευών/επεμβάσεων (Περίπτωση Α και Β) σε σχέση με την εγγεγραμμένη κτηματολογικά κοίτη του ποταμού και της Ζώνης Προστασίας του πλάτους τουλάχιστον 5 m, θα

-5-

πρέπει να διερευνηθεί αρμοδίως από το Τ.Κ.Χ. Η χωρική θέση της διαμορφωμένης κοίτης του ποταμού σε σχέση με την εγγεγραμμένη κτηματολογικά κοίτη του ποταμού θα πρέπει να διασαφηνιστεί από το Τ.Κ.Χ., ώστε το Τμήμα μου να επικυρώσει ή να διευρύνει το πλάτος της Ζώνης προστασίας του ποταμού για τις υπό αναφορά περιπτώσεις.

Το Τμήμα μου σε ότι αφορά στις αρμοδιότητές του, θα αποστείλει προειδοποιητική επιστολή με προθεσμία στους ιδιοκτήτες/επικαρπωτές/διαχειριστές των υπό αναφορά τεμαχίων, για άμεση σφράγιση όλων των μη αδειοδοτημένων (παράνομων) λάκκων και για άρση των επεμβάσεων εντός της κοίτης του ποταμού Άμαθου και της ζώνης προστασίας του πλάτους τουλάχιστον 5 m. Σε περίπτωση μη θετικής ανταπόκρισης των παρανομοούντων, θα ληφθούν νομικά μέτρα εναντίον τους εφαρμόζοντας τις διατάξεις του περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμου του 2010 (79(I)/2010). Σημειώνεται ότι όλες οι πιο πάνω επεμβάσεις οι οποίες χωροθετούνται εντός απομονωμένης περιοχής, διαφαίνεται ότι έγιναν κατά το 2023 και εντεύθεν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ
Αν. Διευθυντής

Κοιν.:

- Γενικό Ελεγκτή
- Αρχηγό Αστυνομίας Κύπρου
- Αρχηγό Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου
- Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
- Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως
- Διευθυντής Τμήματος Αρχαιοτήτων
- Διευθυντή Τμήματος Οδικών Μεταφορών
- Διευθυντής Τμήματος Δασών
- Γενικό Διευθυντή ΕΟΑ Λεμεσού
- Έπαρχο Λεμεσού
- Πρόεδρο Κοινοτικού Συμβουλίου Διερώνας
- Πρόεδρο Κοινοτικού Συμβουλίου Πραστειού Κελλακίου